THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES
OFFICIAL REPORT

First Day of the Tenth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

The 10th Febrauary, 1982.

The House met at Half-past Eight of the Clock.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

SELLING OF ARRACK AT DISPROPORTIONATE RATES BY ARRACK CONTRACTORS

1—

*8897—(K)– Q—Sarvasri Ch. Rajeswara Rao (Siricilla) and Poola Subbaiah (Markapur) : Will the M (Excise) be pleased to state : 8-30

(a) Whether it is a fact that the arrack contractors who got licences after high bigs, are selling arrack at disproportionately high rates ;

(b) If so, what are the variation of prices this year when compared to that of the last year.

(c) Whether Government proposes to fix a uniform and reasonable rate for the arrack to be sold in different areas with a view to rationalise prices for the consumers?

Minister for Excise (Sri M. Manik Rao :- (a) and (b) : Every year, the Government fix the issue price of arrack to be sold to the contractors. The successful bidders who take licence to sell arrack have to purchase arrack from the Government at the issue price fixed by them. In turn the contractor will fix his sale pricekeeping in view the following factors.

*An askerisk before the name inpicates confirmation by the Member.

1) Annual rental of the shop ;

2) M.G.Q. of the Shop ;

3) Purchase capacity of the consumer and location of the shop ;

4) Rents, establishment charges and other Miscellaneous charges·

In the sale price fixed by the contractors, 80 to 85% represent the rentals payble to Government. This year there is considerable increase in the rentals and consequently the sale price may also very.

c) No. Sir.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :— ఈ కాంట్రాక్టర్లు గత సంవత్సరానికంటె ఈ సంవత్సరం మూడు రెట్లు నాలుగు రెట్లు బిడ్ ఎక్కువ పెట్టి ఆ డబ్బు రాబట్టడంకోసం వారికి ఇష్టము వచ్చినట్లు సారా ఎక్కువగా కల్తీచేసి అమ్ముతున్నారు, దానివల్ల చాలామంది పేదప్రజలు ప్రాణాలు కోల్పోతున్నారు, దీనిమీద ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసుకుంటుంది?

శ్రీ ఎం. మాణిక్ రావు:— అటువంటివారికి ఫ్లయింగు స్క్వాడులు ఉన్నాయి. అటువంటివాటిని పట్టుకోవడం పెనాల్టీలు వేయటం జరుగుతూనే ఉంది. ఇప్పుడు ప్రశ్న అదికాదు.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య:— ఇప్పుడు మీరు చెప్పిన విధంగా 1,2,3 అని రేట్లు, ఆ విధంగా అమ్మబడడంలేదు. వారు ఒకే రేటుగా పేద జనాన్ని దోపిడీ చేస్తున్నారు, దానికి మీరు ఏమి చర్యలు తీసుకుంటున్నారు?

శ్రీ ఎం. మాణిక్ రావు:— గవర్నమెంటు సేలు ప్రయిసు ఫిక్సు చేయలేదు. ఇష్యూ ప్రయిసు మాత్రమే ఫిక్సుచేసింది. ఎట్లా ఫిక్సు చేశారు అని అడిగితే నేను చెబుతున్నాను ఆ బేసిస్ మీద ఉంటే ఎన్ని బాటిల్ సేల్సు మీద 80,85 పర్సెంటు రెంటల్సు గవర్నమెంటు తీసుకుంటుంది.

శ్రీమతి మల్లు స్వరాజ్యం:— గ్రామాలలో ఎంతకు అమ్ముతున్నారు?

శ్రీ ఎం. మాణిక్ రావు:— గ్రామాలలో అని పట్టణాలలో అని కాదు. గత సంవత్సరం 1980-81లో రు. 2.80 ఉంటే 81-82లో రు. 3.20. 40 పర్సెంటు ఇన్ క్రీజు అయింది. అన్ని ప్రాంతాలలోను ఒకే రకంగా లేదు. మనం సేలు ప్రయిసు ఫిక్సు చేయలేము.

శ్రీ పి. జనార్దనరెడ్డి (కమలాపూర్):—ఇష్యూ ప్రయిసు, సేలు ప్రయిసులో ఇంత పెద్ద తేడా ఉండడానికి ప్రభుత్వమే కారణం. మా తాలూకాలో ఒక గ్రామంలో రు. 12-00 ఉంటే మరొక గ్రామంలో రు. 19-00 ఉంది. ఒకటే తాలూకాలో వేరువేరు ధరలు ఉన్నాయి. కాని మంత్రులు త్రాగే హైక్లాసు విస్కీ-అటువంటి వాటికి సేలు ప్రయిసులోను ఇష్యూ ప్రయిసులోనూ తేడాలేదు. అన్నిచోట్ల ఒకే ప్రయిసు ఉంటుంది. మరి పెద్ద-పెద్దవారు త్రాగేదానిలోను, పేదవారు త్రాగే దానిలోను ఇట్లా ప్రభుత్వం ఎందుకు డిస్క్రిమినేట్ చేస్తున్నది? ఇది మంత్రిగారు తప్పించగలరా?

శ్రీ ఎం. మాణిక్యరావు:—అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు ఈ రేట్స్ యెందుకు డిఫరెన్స్ ఉన్నాయి, హయ్యర్ రేట్ యెందుకు ఉన్నాయని అడుగుతున్నారు. మంత్రులు త్రాగే సారా రేటు వారికి తెలుసు; నాకు అదిలేదు. మరల రేట్స్ రిపీట్ చేయమంటారా?

శ్రీ ఎస్. చంద్రమౌళి (చీరాల):—దీనిని కల్తీ చేసి యెక్కువ ధరకు అమ్మడం వల్ల హాస్పిటల్స్‌లో దొరకడంలేదు. దీనిని బజారులో లీటరు రూ. 16లకు అమ్ముతున్నారు. దీనిని అరికట్టడానికి ఏమి చేస్తారు?

శ్రీ ఎం. మాణిక్యరావు:—ఈనాడు మన స్టేట్ మొత్తం మీద యేవరేజ్ పర్ లీటర్ రూ. 16-70లు. including excise duty. The excise duty comes to more than 700% if here is anyting, I request the Members to give the particulars and definitely. I would take serious action against them.

శ్రీ జి. మల్లిఖార్జునరావు (గురజాల):—ఇప్పుడు సారా కాంట్రాక్టర్ డిపోస్‌కు సబ్‌లీజ్‌కు యివ్వవచ్చునా? ఒకవేళ యిస్తే అతను పాడిన యేరియాలో వేరియస్ గ్రామాలలో వేరియస్ రేట్స్‌లో అమ్మడానికి ఉందా?

శ్రీ ఎం. మాణిక్యరావు:—మేము నోటిఫికేషన్ చేస్తాము.

Declared notified area shops, ఇంకా వేరే సబ్‌లీజుకు యివ్వడానికి కాదు. ఆ కాంట్రాక్టరు అమ్మేటప్పుడు రెండు రూపాయల స్టాంపు మీద వ్రాసి యిస్తారు. ఇది కల్తీ జరగకుండా ఆయన బాధ్యతతో తీసుకొని చేయాలని లైసెన్స్ యివ్వడమే కాని వేరే వారికి సబ్‌లీజుకు యివ్వడానికి కాదు.

శ్రీ హెచ్. విఠల్‌రెడ్డి (నర్సాపూర్):—హయ్యర్ రేటుకు కాం... సారాయి అమ్ముతున్నారు. ఈ రాష్ట్రప్రభుత్వం యిష్యూ చేసిన ప్రైస్‌కు ఆ...

క్టరు అమ్మే ప్రైస్ రేటుకు అధికంగా తేడా ఉంది. కన్స్యూమర్సు వచ్చి దోపిడీ చేస్తున్నారు. కనుక ప్రభుత్వం దీనిని ఆలోచించి దాని మీద చర్యలు తీసుకుంటారా?

శ్రీ ఎం. మాణిక్యరావు:—గౌరవ సభ్యులు వారికి ఉన్న అనుభవం బట్టి చెప్పిన ప్రకారం ఈ కల్తీ విషయంలో యేదేనా దీనికి మార్పులు తేవాలంటే ఐయామ్ ఆల్వేస్ వెల్కం. నేను మనవి చేసినట్లు ఈనాడు స్టేట్ గవర్నమెంటుకే ఏవరేజ్ రేటు పర్ లీటర్ రూ. 16, 17 పడుతుంది. వేరియస్ ప్లేసెస్ వేరియస్ ప్రైసెస్ ఉంటవని చెబుతున్నాను.

We have different price Rs. 1.80, Rs. 2.10 for rural and urban areas. If the awerage is Rs. 16.00 there is a different price for the Industrial areas, where the price would be more. It is not if the price is the same all round. Therefore, every year we are getting more revenues from this system. No state or Government can control the sale price.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:—దీనిలో దీనికి సమాధానం చెప్పలేదు. పోయిన సంవత్సరానికి ఈ సంవత్సరానికి వేరియేషన్ ఏమిటనే దానికిసమాధానం చెప్పలేదు.

శ్రీ ఎం. మాణిక్యరావు:—గౌరవ సభ్యులకు ఎ, బి. అని చదివినాను.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:—కాని నేను అడిగింది గత సంవత్సరం, యీ సంవత్సరం ప్రైసెస్‌లో వ్యత్యాసం ఉందా అని.

Sri M. Manik Rao : Yes last year we got Rs. 15 crores additionally and thia year we got Rs. 40 crores.

Sri P. Subbaiah : I am not asking about the amount we got

పోయిన సంవత్సరం సారా ధర ఎన్ని మెంట ఉంది? ఇప్పుడు ఎంత ఉంది? పేదను, సారా ధర యెక్కువ పెట్లకు దోచుకుంటున్నారు. ఆ విధంగా జరగకుండా యే చర్య తీసుకుంటారు?

శ్రీ ఎం. మాణిక్యరావు:—గౌరవ సభ్యులకు పేదవారి మీద యెంత అభిమానం ఉందో నాకు కూడా అంత అభిమానం ఉంది. వారి నియోజక వర్గం పద్ధంకి ఉందంటే అక్కడ రూరల్‌లో Rs 2.20 అర్బన్‌లో Rs 2.60, కంటు హార్బన్ యేరియాలో Rs 2.20 వేరియస్ ప్రైసెస్ ఉన్నాయి.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:—సభ్యులకు ఆ రేట్స్ జిల్లావారీగా సర్క్యులేట్ చేస్తే బాగుంటుంది.

Sri M. Manik Rao : If the Hon. Member is interested, I shall write a beautiful personal letter.

LEASING OF ARRACK SHOPS TO ARRACK CONTRACTORS IN WARANGAL DISTRICT

2—

*8260 Q- Sri N. Yethiraja Rao : Chennoor) Will the M (Excise be pleased to state :

(a) The numbers of arrack shops leased out to the Arrack Contractors of Thorrur, Kodakandle, Narisihmlapet and Ingurthy groups of Warangal District for the year 1980-81 ;

(b) The number of arrack shops being run by the Contractors without licences ;

c) Whether there are any orders to allow the contractors to open unliceneced shops ; and

(d) If not, the action proposed to be taken agatnst the Contractors who have opened unlicenced shops ?

Sri M. Manik Rao :

a) Thorrura group ...... 25 Shops
   Kodakandla group ...... 13 Shops
   Narasimhlupet group ...... 7 Shops
   Ingurthy group ...... 6 Shops

b) Nil sir.

c) No sir.

d) Does not arise.

శ్రీ ఎన్. యతిరాజారావు:—అధ్యక్షా, యీ ప్రశ్న జగన్నాథరావుగారు అబ్కారీ మంత్రిగా వున్నప్పుడు వేసింది. ఆ తర్వాత ముఖ్యమంత్రిగారికి వచ్చింది. తరువాత ముఖ్యమంత్రిగారి దగ్గర నుంచి యిప్పుడు మాణిక్యరావుగారి దగ్గరకు వచ్చింది. ఇది 1960-81 సంగతి. దీనికి 1980-81లో జరుగుతున్న ఎంక్వయిరీ గురించి వారికి ప్రాపపించడం లేదు. దానిపైన ఎంక్వయిరీ ఆర్డర్ జరిగింది. ఎంక్వయిరీ చేసే నప్పటికి కాలేజ్నేషన్ కు వెడితే వానిని స్టార్డ్ క్వశ్చన్ కు ఎలా చేసినారు. దీని మీద మాట్లాడటం అనవసరం అనుకుంటాను. ఎందుచేతనంటే దీనిని తిరిగి విచారణ చేయించాలంటే ఆ కాంట్రాక్టర్ పైము అక్టోబరులో అయిపోయింది. ఇన్ని రోజుల తర్వాత ఈ ప్రశ్నకు జవాబు చెబుతున్నారు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:— ఈ మీటింగు ఇప్పుడు జరుగుతున్నది కాబట్టి కొంచెం జాప్యం జరిగి ఉండవచ్చును.

శ్రీ ఓంకార్ (నర్సంపేట):— ఈ ప్రశ్న 1980-81లో వేసినప్పటికి అప్పు డున్న వాస్తవం ఇప్పుడు కూడా అదే విధంగా ఉంది. ఇప్పుడు వరంగల్లు జిల్లాలో హరాజ్ పాడేప్పుడు ఎన్ని షాపులు ఉన్నాయి? హరాజ్ పాడిన తర్వాత ఆ వల వాడు సాగించిన వార్తన్యాల మీద జరిపిన అల్లరి తర్వాత ఎన్ని క్రొత్త షాపులకు లైసెన్సులు ఇచ్చినారు?

Sri M. Mank Rao : I will be able to give more information if a separate question is put.

Sri M. Omkar : I am asking about these groups only. At the time of auction, how many shops were auctioned and subsequently how many have been ltcenced ?

Sri M. Manik Rao : With due respects to Mr. Omkar, I have replied on the basis of the question that was put. If separate question is put, I am prepared to give more details.

Sri M. Omkar : My question pertains to these groups only- Thorruru, Kodakandla, Narasimhlupet and Ingurthy. At the time of auction this year how many shops were put to auction and subseque-ntty how many new shops were given linences? There will be variation wherever new shops have come.

Sri M. Manik Rao : I fully agree with this figure which is asked by the Member. Now he is asking for this year. I will give if he puts a separate question.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:— ప్రజలు వచ్చిపోతున్నా కూడా లెవిస్తూ ఎక్కువగా కావలెనని ఉద్దేశముతో ఎక్కువ టాక్సు వేస్తున్నారు. 100 గ్రామాలు లేదా 50 గ్రామాలు గ్రూపులుగా చేసి, పాట పెట్టడంతో ఆర్థిక స్తోమత లేనివారికి పాటలో పాల్గొనే అవకాశము కలుగజేయకుండా, కాపిటలిస్టులకే పాల్గొనే అవకాశము కలుగజేసి వాళ్ళను మరింత ధనవంతులుగాచేసి, సారానే వృత్తిగాగల చిన్న చిన్న వాళ్ళకు నిరుద్యోగ సమస్య కలుగజేశారు. కాబట్టి గ్రూపు సిస్టమును తీసివేసి, చిన్న చిన్న వాళ్ళకు అవకాశము కలిగేటట్లు "హరాజు" పద్ధతిని పెడతారా?

శ్రీ ఎం. మాణిక్‌రావు:— కమిషనర్ స్టాండింగ్ ఆర్డర్స్ ప్రకారం ఇండివిడ్యువల్ గ్రామాలను గ్రూపులుగాచేసి, బిడ్డింగు నోటిఫికేషన్ జారీ చేస్తారు. హయ్యెస్టు

బిడ్డరుకు పర్మిషన్ ఇవ్వడం జరుగుతుంది. దీనివల్ల రెవిన్యూ ఎక్కువగా వచ్చే అవకాశముంది.

which is the highest, then only they will do.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:—ఇది చాలా సీరియస్ క్వశ్చన్. దొంగసారా వ్యాపారం చేయడం, లైసెన్సు లేకుండా అమ్మడం, ఇటువంటి అన్‌లైసెన్స్‌డు షాపులను రెగులరైజ్ చేయడం జరుగుతున్నది. గ్రూపువైజ్ సిస్టము పెట్టడంతో చిన్న చిన్న వారికి వృత్తిపోయి నిరుద్యోగులయినారు. దొంగసారా విపరీతంగా వస్తున్నది. గ్రామాలలో దౌర్జన్యాలు జరగడం, స్త్రీలను రేప్ చేయడం, ఇండ్లను లూటీలు చేయడం జుల్మానాలు వేయడంఇంత ఘోరము జరుగుతుండడం వరంగల్ జిల్లాలో అన్ని పార్టీలవారికి తెలుసు. ఎగ్జిస్టింగ్ పాలసీని మార్చుకుంటారా అని అడిగితే సమాధానము చెప్పకపోతే ఎట్లా?

Mr. Deputy Speaker : The question is exhaustive and the answer is exhaustive

Sri M. Manik Rao : The member asked whether the policy will be changed. Actually this is a tender-cum-auction. We see which is the highest. Then we take that. That is the police.

మొదట టెండర్లు తీసుకొంటాము. తరువాత గ్రూపు తీసుకొంటాము.

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు:—ప్రభుత్వము యొక్క పాలసీ విధానము వల్ల జిల్లా పరిషత్ ప్రెసిడెంట్లకు, పార్లమెంట్ మెంబర్లకు బ్లాక్‌మనీ ఎక్కువగా వుండడం వల్ల, ఎక్కువ లాభము పొందుతున్నారు. టెండర్ కమ్ బిడ్డింగు జరగడంలో ఎక్కువగా పాడి, పేదవాళ్లను రానీయకుండా చేసి, ధనికులే బాగుపడుతున్నారు గాని పేదవాడు బాగుపడడం లేదు. ప్రభుత్వ పాలసీ పేదవాళ్లను బాగుపడేలా లేదు. మొదట నుండి ఈ వృత్తిపై ఆధారపడేవారిని దృష్టిలో పెట్టుకొని, ఏ గ్రామానికి ఆ గ్రామము లోనే పాట కొనేట్లు చేసి, పేదవానికి పాటలో పాల్గొనే అవకాశము కలుగచేయాలి. కనీసము వచ్చే సంవత్సరము నుండి అయినా, ఈ గ్రూపు పద్ధతిని మానివేసేదానికి ప్రయత్నము చేస్తారా?

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి:—ఆన్ ఎ పాయింటాఫ్ ఆర్డర్. వారు పార్లమెంటు సభ్యులు, జిల్లా పరిషత్ ప్రెసిడెంట్లను గురించి ప్రస్తావిస్తూ మాట్లాడుతున్నారు, వాళ్ల దగ్గర బ్లాక్‌మనీ వుందని అనడం బాగులేదు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—వారు పేర్లు చెప్పలేదు.

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి:—పేర్లు లేనప్పుడు, వాళ్లను గురించి చెప్పడం...

దగ్గర బ్లాక్ మనీ వుందని చెప్పడం, వాళ్ళను అగౌరవ పరిచినట్లవుతుంది.

శ్రీ ఎం. మాణిక్ రావు:—ప్రభుత్వము తన రెవెన్యూకు దెబ్బతగలకుండా చూసుకోవలసినది ఒకటుంది. ప్రభుత్వ దృష్టిలో చాలా ప్లాన్స్ వున్నాయి. గౌరవ సభ్యులు ఫలాని విధంగా చేస్తే బాగుంటుందని ప్రభుత్వానికి సూచనలిస్తే

We have so many plans, in view. I will be the first man to welcome them keeping in view that the revenue should not be lost by the Government.

Sri V. Sobhanadriswara Rao :—What about the poor people?

(no reply)

SUPPLY OF SECURITY PERSONNEL TO INDUSTRIES BY PRIVATE AGENCY "INDUSTRIAL SECURITY SERVICE"

3—

*8481 Q.—Sarvasri M. Omkar, A. Lakshminarayana (Miryalaguda) and Smt. M. Swarajyam (Thungaturthy) —Will the Minister for Major Industries be pleased to state :

(a) Whether it is a fact that there is one private agency called 'Industrial Security Service' which is undertaking the responsibilities of supplying the Security personnel to the Industries in the State ;

(b) Whether it is a fact that due to lack of official employment opportunities many ex-army men and others are getting recruited by the said private agency and being paid very megre salaries ;

(c) Whether it is also a fact that the said private agency is acting as a simple broker and amassing wealth at the cost of the employees working thereunder ; and

(d) If so, the action taken threon ?

పరిశ్రమల శాఖ మంత్రి (శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి)

(ఎ) రాష్ట్రంలోని పరిశ్రమలకు కొన్ని ప్రైవేటు ఏజన్సీలు సెక్యూరిటీ సర్వీసులను ఏర్పాటు చేస్తున్నాయి. అయితే 'ఇండస్ట్రియల్ సెక్యూరిటీ సర్వీసు' అనే ఏజన్సీ విషయం ప్రభుత్వానికి తెలియదు.

(బి) ఈ ఏజన్సీలలో మాజీ సైనికులు కూడా ఉద్యోగాలు పొందుతున్నారు.

సి,డి) ఈ ప్రశ్నకు తావులేదు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:—మంత్రిగారు సెక్యూరిటీ సంస్థ అనేది ఒకటి వుందని సెక్యూరిటీ సర్వీసెస్‌ని వాళ్లే సప్లయ్‌చేసే బాధ్యత తీసుకొన్నారని అన్నారు. మేము అనేది ఏమిటంటే వాళ్ళకు యిచ్చే జీతాలు చాలా తక్కువ. అక్కడ నడిపే ఏజన్సీ వాళ్ళు తీసుకొనే జీతాలు ఎక్కువ, సెక్యూరిటీ సర్వీసెస్ తీసుకొనే జీతాలు తక్కువ. ఈ విధంగా ఆ ఏజన్సీ వారిని దోపిడీ చేస్తున్నది. ఈ దోపిడీని నిర్మూలించి, ప్రభుత్వమే నేరుగా దానిని చేపట్టి, రిక్రూట్‌మెంట్ చేసే బాధ్యతను మధ్య దళారీలకు ఇవ్వకుండా రద్దుచేసి, ప్రభుత్వమే తీసుకుంటుందా?

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి:—ఇది ఇండస్ట్రీస్‌కు సంబంధించినది కాదు. అయినప్పటికీ, డైరెక్టర్ ఆఫ్ ఎంప్లాయిమెంట్ వారికి వ్రాసి మేము సమాచారాన్ని తెప్పించాము. ఇక్కడ నాలుగు సంస్థలు పనిచేస్తున్నాయని సమాధానంలో వుంది. ఓంకార్‌గారు అన్నట్లు అటువంటి ప్రయత్నము ఒకప్పుడు 1975లో జరిగితే హోం డిపార్టుమెంట్ ఒక బిల్లు కూడా ప్రిపేర్ చేశామని అన్నారు. ఓంకార్‌గారు చెప్పిన విషయాన్ని సంబంధించిన డిపార్టుమెంట్‌కు పంపుతాను.

శ్రీ సి. హెచ్. విఠల్‌రెడ్డి:—ప్రయివేటు ఏజన్సీలు ఎక్స్ సర్వీసుమెన్‌ని రిక్రూట్ చేసుకోవడంలో డబ్బులు తీసుకొంటున్నారంటే లేదని అన్నారు. ఎక్స్ సర్వీస్‌మెన్‌ని ఏట్లా రిక్రూట్ చేసుకొంటున్నారు.? రిజిస్ట్రేషన్ లేకుండా అదనంగా ఎక్స్ సర్వీసుమెన్ ఏ విధంగా రిక్రూట్ అవుతున్నారో తెలియజేస్తారా?

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి:—ఎంప్లాయిమెంటు డైరెక్టరు యిచ్చిన రిప్లయి ప్రకారముగా హైదరాబాదు సి. లో ఇటువంటివి నాలుగు సంస్థలున్నవని అన్నారు. ఒకటి గ్లోబు డిటెక్టివ్ ఏజెన్సీ, రెండవది సర్వీలెన్స్ ఎండ్ సెక్యూరిటీ సర్వీసు, మూడు ఇన్వెస్టిగేషన్ ఎండ్ సెక్యూరిటీ సర్వీసు ఎండ్ నాలుగు షార్ప్ డిటెక్టివ్ సెక్యూరిటీ సర్వీసు సంస్థ. వారు యిచ్చిన లెటరు ప్రకారముగా చూస్తే కొందరిని వాళ్ళు సెలెక్ట్ చేసి, కొన్ని రోజులు ట్రెయినింగ్ యిచ్చి, తరువాత వాళ్ళను ప్రయివేటు ఇండస్ట్రీస్‌కు పంపడం, అక్కడవాళ్ళు సెలెక్ట్‌చేస్తే, అపాయింట్ చేసుకోవడం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎన్. నరసింహా రెడ్డి (ముషీరాబాద్):—ఈ ప్రయివేటు ఫ్యాక్టరీలలోనే 9
కాకుండా గవర్నమెంటుచే నడపబడుతున్న పబ్లిక్ అండర్ టేకింగ్స్‌లో కూడా ఈ విధంగా సెక్యూరిటీ గార్డులను తీసుకుంటున్నారు. మేనేజిమెంటుతో కలిసి యీ మాజీ సైనిక ఉద్యోగులు ఏజన్సీలుగా పని చేస్తూ ఎక్కువ జీతాలు పొంది తక్కువ జీతాలు ఈ సెక్యూరిటీ గార్డులకు యిస్తున్నారు. ఈ మాజీ సైనికోద్యోగులు ఎవరినో ఎంప్లాయి చేసి వారికి తక్కువ జీతాలు యిస్తూ మధ్య దళారీలుగా పనిచేస్తూ వాళ్ళు

డబ్బు సంపాదిస్తున్నారు. ఇటువంటి అన్యాయాన్ని అరికట్టడానికి మంత్రిగారు ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి:—ఈ ప్రశ్న న్యాయంగా ఎంప్లాయిమెంటు డిపార్టు మెంటుకు, మినిస్టరుగారికి పోయి ఉంటే దీనికి సమాధానం సమగ్రంగా వచ్చేది. డైరెక్టరు ఆఫ్ ఎంప్లాయిమెంటు దీనిని ఓస్ చేసే బాగుండేది.

శ్రీ జి. సుందరరామయ్య (అల్లూరు):—ఈ ప్రశ్న డైరెక్టర్ ఆఫ్ ఎంప్లాయిమెంటు ఓస్ చేస్తే బాగుండేదని మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పడం, ఒక ఆఫీసరును యీ హౌసులో రిఫర్ చేసి చెప్పడం సభా మర్యాద కాదు. ఇక్కడ ప్రశ్నను ఎవరు ఓస్ చేస్తున్నారు అనేది ప్రశ్న కాదు.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి:—వాస్తవమైన విషయాలు హౌసుకు తెలియజేయడం మంచిదని నేను ఆ విధంగా చెప్పాను.

శ్రీ ఎస్. నరసింహా రెడ్డి:—మంత్రిగారు ఎంప్లాయిమెంటు వారు సమాధానం యిస్తే బాగుంటుందని అన్నారు కాబట్టి యీ ప్రశ్నను పోస్టుపోన్ చేయమని కోరుతున్నాను.

(సమాధానం లేదు)

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు (ఉదయగిరి):—మినిష్టరుగారు ఈ ప్రశ్నను ఎంప్లాయిమెంటు మినిస్టరుగారికి పంపి ఉంటే బాగుండేది.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి:—ఈ విషయంలో ఎంప్లాయిమెంటు డిపార్టుమెంటుకు ఇండస్ట్రీస్ డిపార్టుమెంటుకు ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరిగిన తరువాతనే నేను బాధ్యత తీసుకొని దీనికి సమాధానం చెప్పాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:—ఇక్కడ ఇన్‌వాల్వు అయిన ప్రశ్న ఏ టెక్నికాలిటీస్‌కు సంబంధించి కాదు. బేసిక్ పాయింటు ఏమిటంటే ఇండస్ట్రీకు సప్లయిచేసే సెక్యూరిటీ పెర్సనల్ అధికారయుతంగా కాక ఎక్స్ సర్వీస్‌మెన్ ద్వారా నియమింపబడు తున్నందువల్ల మధ్య దళారీలకు యీ జీతాలలో సగం భాగం పోతున్నది. ఈ సమస్యను మంత్రిగారు దృష్టిలో పెట్టుకొని టెక్నికాలిటీస్‌లోకి పోకుండా సరైన సమాధానం మాకు అందడానికి మంత్రిగారు చూడాలి కాని యీ ప్రశ్నను పోస్టుపోన్ మెంటు చేయవలసిన అవసరం లేదు. మధ్య దళారీలుగా పనిచేస్తున్న యీ మాజీ సైనికోద్యోగుల సంస్థను రద్దు చేస్తే మంచిదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి:—ఓంకార్‌గారు చెప్పిన విషయాలన్నీ కూడా పరిశీలన చేయిస్తాను ఈ విషయంలో ఎంప్లాయిమెంటు డిపార్టుమెంటు నిర్ణయం తీసుకోవాలా అనేది కూడా చూస్తాను.

PAMULERU PROJECT IN KOTHAGUDEM TALUK

4—

*8543 Q:—Sri P. Ramachandraiah (Burganpahad):—Will the Minister for Minor Irrigation be pleased to state :

(a) Whether detailed survey for Pamuleru Project in Kothagudem Taluk of Khammam District has been conducted ;

(b) if so, whether funds have been released for the said Project together with the amount thereof; and

(c) when the work will be taken up ?

శ్రీ సి. దాస్ (చిన్నతరహా నీటిపారుదల శాఖ మంత్రి)

ఎ) బి) అవునండీ, 1978-79లో రూ. 36 లక్షలు సమకూర్చాయు.

సి) 1975 ఆగస్టులో ఈ పనిని చేపట్టారు 1978-79లో ఈ పని పూర్తి అయింది.

CRACKS IN MASONRY DAM OF TALIPERU PROJECT

5—

*8538 Q.—Sri C. Janga Reddy:—Will the minister for Minor Irrigation be pleased to state ;

(a) whether it is a fact that the Masonry Dam of Talipure Project has developed cracks (Nuguru taluk of Khammam district) while the work is in progress ;

(b) if so, the reasons therefor:

(c) the name of the contractors; and the amount of loss sustained; and

(d) the action taken on the officials concerned?

మధ్యతరహా నీటిపారుదల శాఖామంత్రి శ్రీ మడ్డి తులసీదాస్:—.

ఎ) కాదండి.

బి)సి)డి) ఈ ప్రశ్నలకు తావులేదు.

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు (వుయ్యూరు):—మంత్రిగారు ఏ కు సమాధానం చెబుతూ కాదు అన్నారు. కాని యీ తలిపేరు ప్రాజెక్టు నిర్మాణంలో చాలా కుంభకోణం జరిగింది. ఈ విషయం అధికార పక్షసభ్యులకు ప్రతిపక్ష సభ్యులకూ అందరికి తెలుసు. ఈ ప్రాజెక్టులో పనిచేసిన కాంట్రాక్టర్లకు చాలా ఉన్నతమైన స్థాయిలో ఎక్కువ మొత్తాలు కాంట్రాక్టుల పేరుతో యిచ్చిన విషయం కూడా అందరికి తెలుసు. కాబట్టి ఈ విషయంలో అవకతవకలు ఎంక్వయిరీ చేయడానికిగాను ఒక హౌస్ కమిటీని నియమించడానికి ప్రభుత్వం పూనుకుంటుందా?

శ్రీ మజ్జి తులసీదాస్:—అది ఏమి అవసరం లేదు.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—మంత్రిగారికి ఈ విషయంలో సమగ్రమైన సమాధానం దగ్గర లేదు. ఎందువల్లనంటే నిన్ననే ఆయన బాక్‌వర్డు క్లాసు మినిష్టరుగా ఉండి యిపుడు ఈ మధ్యతరహా నీటిపారుదల మంత్రిగా వచ్చారు. తరువాత ఈ డాము పగిలిన విషయంలో నిజమేనా అని మేము అడిగితే దానికి కూడా లేదు అని సమాధానం యిచ్చారు. మేము కాంట్రాక్టర్ల పేర్లు ఆ డాములో ఎంత నష్టం వచ్చింది అని కూడా అడిగితే ఈ ప్రశ్నకు రావులేదన్నారు. కాని యిందులో కుంభకోణం జరిగింది కాబట్టి దీని దర్యాప్తుకై ఒక కమిటీ అయినా లేక ఒక సీనియర్ అధికారిని పంపించి అయినా దీని విషయంలో ఎంత నష్టం జరిగింది అనేది పరిశీలన చేయిస్తారా?

(సమాధానం లేదు)

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:—గతములో ఈ శాసన సభా సాంప్రదాయం ప్రకారం ఒక గౌరవ సభ్యుడు ప్రశ్న వేసినపుడు మంత్రులు దర్యాప్తు చేయిస్తానని చెప్పడం పరిపాటి. కాని యిపుడు మంత్రిగారు అటువంటిది ఏమీ చెప్పక పోవడం శోచనీయమైన విషయం. పగుళ్లు డాముకు ఏర్పడినవా లేదా అనె విషయాన్ని పరిశీలించడానికిగాను చీఫ్ ఇంజనీరును పంపిస్తారు. కాని అట్లా కాకుండా ఈ దర్యాప్తుకు గవర్నమెంటులోని డిప్యూటీ సెక్రటరీ హోదాలో ఉండేవారు లేదా సంబంధిత జిల్లా కలెక్టరును పంపించడం న్యాయం కాబట్టి ఆవిధంగా మంత్రిగారు చేస్తారని హామీ యిస్తారా?

శ్రీ మజ్జి తులసీదాస్:—గౌరవసభ్యులు చేసిన సూచనను దృష్టిలో పెట్టుకుంటాను.

శ్రీ జి. [illegible]:—మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూ నాద్ డామ్‌కు పగుళ్లు ఏమీ లేవన్నారు. పగుళ్లు లేకపోతే యింకేమైనా క్రాక్స్ డామ్‌కు

వచ్చాయేమో మంత్రిగారు పరిశీలన చేయిస్తారా?

శ్రీ మజ్జి తులసీదాస్:—అదికూడా పరిశీలన చేయిస్తాను.

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు:—మంత్రిగారు సీనియర్ మంత్రుల సమాధానాలు కాపీచేస్తున్నారు. ఇక్కడ మంత్రులు ఎప్పుడూ కూడా చూస్తాము, చేస్తాము, పరిశీలన చేస్తాము అంటారు. కాని ఏమీ జరగడంలేదు. అదే విధంగా యిదికూడా ఉంటుందా?

మిష్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—మంత్రిగారు సమాధానం ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు అని అన్నారు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:—మంత్రిగారు పరిశీలన ఎవరితో చేయిస్తారో చెప్పండి. మామూలుగా దానికి సంబంధించిన చీఫ్ ఇంజనీరుగారితోనే చేయిస్తారా?

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు:—డిపార్టుమెంటు ఆఫీసర్సుతో ఎవరితోనైనా ఎంక్వయిరీ చేయిస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ ఎస్. జైపాల్‌రెడ్డి (కల్వకుర్తి):—మంత్రిగారు ఆ డామ్‌లో ఏ కాంట్రాక్టర్స్‌కు ఈ పని అప్పగించారో వారి పేర్లు చెబుతారా?

శ్రీ మజ్జి తులసీదాస్:—డామ్‌లో మొత్తం 26 బ్లాక్స్ ఉన్నారు. అందులో 1 నుంచి 13 వరకూ శ్రీ ఎ. విజయకుమార్‌రాజు, ఇంజనీర్సు అండ్ కాంట్రాక్టర్సు, జడ్జస్ కాలనీ, మలకపేట్, హైదరాబాదు. 14 నుండి 20వ బ్లాకు వరకూ శ్రీ జి. మాధవరావు, కాంట్రాక్టరు, ప్రజాశక్తి నగర్, విజయవాడ, కృష్ణాజిల్లా, మరియూ 21 నుంచి 26వ బ్లాక్ వరకూ శ్రీ జి. రఘునాధరావు, కాంట్రాక్టరు, అపురావ, బేగంపేట, హైదరాబాదు వారికి పనిని అప్పజెప్పడం జరిగింది.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—విచారణ ఎవరిచేత చేయిస్తారో మంత్రిగారు తెలియజేస్తారా?

శ్రీ మజ్జి తులసీదాస్:—తగు ఉద్యోగస్తులచేత చేయిస్తాను.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—సీనియర్ ఆఫీసర్సుచేత విచారణ జరిపించాలి. ఇది చారిటీ కాదు. ఇందులో కొంతమంది ఇంజనీర్లను కూడా ఇన్‌వాల్వు అయి ఉన్నారు.

Engineers are involved in this. Kindly accept for an enquiry by Deputy Secretary or Collector. 9-10

ఎక్జిక్యూటివ్ యింజనీర్ కూడా తగు ఉద్యోగే. ఎక్జిక్యూటివ్‌కు డైరెక్ట్‌గా, ఇన్‌డైరెక్ట్‌గా సంబంధం లేనివారిచే ఎంక్వయిరీ చేయిస్తారా? పగులు వున్నది. వారు పగుళ్ళలో చిక్కుకొని ఉన్నారు.

శ్రీ ఎమ్. తులసీదాస్:—ఆ కన్‌స్ట్రక్షన్‌తో సంబంధంలేని ఉద్యోగస్థులచేత చేయిస్తాము.

INTRODUCTION OF LUXURY BOAT BETWEEN NAGARJUNASAGAR AND SRISAILAM

6—

*8839 Q.—Sri G. Mallikarjuna Rao:—Will the Minister for Turism be pleased to state;

(a) whether there is a proposal to introduce a luxury boat between Nagarjunasagar and Srisailam;

(b) ‘he cost of the same;

(c) the number of porsons that can travel by it;

(d) the time that will take for the Journey; and

(e) the time by which it will be introduced?

పర్యటన శాఖ మంత్రి (శ్రీ సి. రాజనరసింహా) :—

ఎ) అవునండీ.

బి) సుమారు రూ. 32 లక్షలు.

సి) 75 మంది.

డి) నాగార్జున సాగరు నుండి శ్రీశైలం వెళ్ళి రావడానికి ఐయిదు గంటలు పడుతుంది.

ఇ) 1982 జూలైలో ప్రవేశపెట్టాలని అనుకుంటున్నాము.

శ్రీ జి. మల్లికార్జునరావు:—లక్జరి బోట్ ఎక్కడ నుంచి తీసుకుంటున్నారు, దానిని పరీక్షించడానికి టూరిజం కార్పొరేషన్ ఎమ్.డి., అతని భార్య, స్పెషల్ అసిస్టెంట్ బాలసుబ్రమణ్యం ఎవరి ఖర్చు మీద రష్యా వెళ్ళి వచ్చారు. దాని ఖర్చు ఎంత? ఎవరు భరించారు.

శ్రీ సి. రాజనరసింహా:—జరినూ బోట్ గురించి, రష్యా నుంచి తీసుకోవాలి

అని ఆరు లక్షల రూపాయలు మాన్యుఫాక్చరర్‌కు అడ్వాన్స్ యిచ్చారు. ఎమ్.డి.గారు ఆ బోట్ ఎట్లా నడుస్తుందనే ఉద్దేశ్యంతో వెళ్ళారు గాని, వారి భార్యగాని, బాల సుబ్రమణ్యం గాని వెళ్లినట్లు సమాచారం లేదు.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్యనాయుడు:—నాగార్జునసాగర్-శ్రీశైలం మధ్య పడవ ప్రయాణం. దానిని పరీక్షించడానికి ఎమ్.డి. రష్యా వెళ్ళారు. ఎంత ఖర్చు అయిందని గౌరవసభ్యులు అడిగారు. దానికి సమాధానం చెప్పలేదు.

శ్రీ సి. రాజనరసింహ:—ఆ ఖర్చు మేము పెట్టినది కాదు. ఎవరయితే రష్యా నుంచి యిస్తాము అన్నారో వారు పెట్టినారు. కార్పొరేషన్‌కు ఏమి సంబంధం లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎస్. జైపాల్ రెడ్డి:—ఈ ఎమ్.డి. గారి పేరు ఏమిటి? ఆ పడవను సాంకేతికంగా పరీక్షించేందుకు అతనికి ఉండే అర్హతలు ఏమిటి?

శ్రీ సి. రాజనరసింహ:—ఎమ్.డి. గారి పేరు అన్‌మోర్ జరియా బోట్ గురించి చైర్మన్‌గారు, ఎమ్.డి.గారు పోయి ఢిల్లీలో కాటాలాగ్ చూచినారు. చూచిన తరువాత దానిపై ఆర్డరు వేసి 6 లక్షల రూపాయలు అడ్వాన్స్ యిచ్చినారు. అది జూలైలో రావాలని వున్నది. అది వచ్చినట్లయితే నాగార్జునసాగర్ నుండి శ్రీశైలానికి పోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

శ్రీ ఎస్. జైపాల్‌రెడ్డి:—నేను అడిగిన ప్రశ్న—ఎమ్.డి. గారికి సాంకేతికమైన అర్హత, నిపుణత ఉన్నదా? అతనే ఎందుకు పరిశీలించేందుకు వెళ్ళవలసి వచ్చింది? ఐ.ఏ.ఎస్. ఆఫీసర్ అంటే టెక్నికల్ ఎక్స్‌పర్టా? ఆతనికి ఉండే అర్హతలు ఏమిటి? ఆరు లక్షల రూపాయలు అక్కడికి పోయిన తరువాత యిచ్చారా? పోక ముందు యిచ్చారా? సి.ఎమ్.గారి స్పెషల్ అసిస్టెంట్ బాలసుబ్రమణ్యం అక్కడికి వెళ్ళారు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—వారు తమకు సమాచారం లేదు అన్నారు.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—90 లక్షల రూపాయలు. తక్కువ ఆఫర్స్ కాన్ఫర్ చేస్తూ గ్లోబల్ టెండర్స్ పిలుస్తాము. ఏదైనా ప్రొసీజర్ ఫాలో అయ్యారా? ఖర్చులు కంపెని వారు పెట్టారు అన్నారు. కంపెని వారు ఖర్చులు పెట్టి తీసుకు వెళ్ళారు అంటే మొత్తం అంతా వేసుకుంటారు.

శ్రీ సి. రాజనరసింహ:—అటువంటిది ఏమి లేదు. గౌరవసభ్యులు జైపాల్ రెడ్డిగారు ఎమ్.డి. గారు ఐ.ఎ.ఎస్. ఆఫీసర్ అని చెప్పినారు. దానిలో టెక్నికల్

ఏమి లేదు. నడుస్తున్నదో లేదో అనిచెప్పినారు. వారు కార్పొరేషన్ ఎమ్.డి.గా ఉన్నారు. కనుక యిన్స్పెక్ట్ చేసినారు.కనుక వారు పోయి చూసి వచ్చారు.

Sri S. Jaipal Reddy:—I have not got the answer. We would like to know as to what was the procedure adopted in purchase of this boat. Whether he has been invited after the purchase or before the purchase. Wheter it was after the payment or before the payment and whether he went along with his wife.

శ్రీ సి. రాజనరసింహ:— నేను మొదటే మనవి చేసినాను. 3 లక్షల రూపాయలు వారికి ఏడ్వాన్స్ యిచ్చాము. వారు ఇన్స్పెక్ట్ చేశారు. కనుక వారు పోయి చూసివచ్చిన తరువాత రిపోర్టు ఇచ్చినారు. ఎమ్.డి.గా ఇన్స్పెక్ట్ చేసినారు కనుక ఎమ్.డి.గారు ఆ ఇన్విటేషన్ మీద రష్యా పోయినారు. బోట్ యొక్క పరిస్థితి చూసి వచ్చారు. కార్పొరేషన్లో బోర్డ్ ఆఫ్ డైరెక్టర్స్ రిజల్యూషన్ పాస్ చేసి ఆ రిజల్యూషన్ ప్రకారం నిర్ణయం చేశారు.

Sri M. Venkaiah Naidu:—What was the procedure adopted? (interruptions)

శ్రీ సి. రాజనరసింహ:— ప్రొసీజర్ అంటే కార్పొరేషన్ నిర్ణయం తీసుకొన్న తరువాత చేస్తారు. వారి దగ్గర ఇంకా ఏమైనా ప్రొసీజర్ ఉంటే చెప్పమనండి. కార్పొరేషన్ యొక్క ప్రొసీజర్ ప్రకారం నిర్ణయం చేశారు.

Sri M. Venkaiah Naidu:—Passing of a resolution is not the procedure. They must call for tenders.

ఒక బోట్ కొనదలచుకొన్న తరువాత ఏయే ఇలాంటి బోట్ యివ్వ గలుగుతారు అని ఆఫర్ తీసుకోవాలి. ఎలాంటి ఆఫర్ తీసుకొన్నారా? రిజల్యూషన్ పాస్ చేశాము, ఎమ్.డి. వెళ్ళారు అంటే ఏ ప్రాతిపదిక మీద ఆ పడవ కొనాలని నిర్ణయించారు?

శ్రీ సి. రాజనరసింహ:— మొదటే మనవి చేశాను. రష్యా నుంచి వచ్చే నటువంటి మాన్యుఫాక్చరర్స్ ఉన్నాయి. వారు ఆ కాటలాగ్ అదంతా చూసిన తరువాత అడ్వాన్స్ పేమెంట్ చేసిన తరువాత రష్యాకు ఇన్స్పెక్ట్ చేసినారు కనుక వారు వెళ్ళారు. బోట్ చూసి వచ్చారు.

Sri M. Venkaiah Naidu:—It seems there is something fishy in this.

Sri C. Rajanarasimha:—There is nothing fishy here.

శ్రీ సి. రాజనరసింహ:—ఫిషీ ఏమీ లేదు. ఉన్న వాస్తవం చెపుతున్నాను. ఇది కార్పొరేషన్‌లో డిస్కషన్ జరిగింది. నాగార్జున సాగర్ నుండి శ్రీశైలం దాకా తీసుకుపోయే ఉద్దేశ్యం వున్నది. ఈ బోట్ కొనాలని నిర్ణయించారు.

Sri S. Jaipal Reddy:—He can't give any answer and get away with it.

శ్రీ పోతిన చిన్న (విజయవాడ-వెస్ట్):—గౌరవసభ్యులు ఒక్కొక్కరు మాట్లాడితే మాకు వినపడుతుంది. గాని అందరు లేస్తే మాకు వినబడడం లేదు.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్:—అదే నేను అంటున్నాను.

శ్రీ డి.కె. సమర సింహారెడ్డి (గద్వాల్): —ఈ పడవ ఏదైతే టూరిజం కార్పొరేషన్ వారు తీసుకొన్నారో అది హైడ్రోఫాయిల్ సిస్టమ్ మీద ప్రయాణం చేస్తుందని కొనడం జరిగిందా? ఈ విషయం తెలుపమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి. రాజనరసింహ:—ఆరు అడుగుల నీరు ఉంటే సరిపోతుంది.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్యానాయుడు:—సమరసింహారెడ్డి గారు వాటర్ లెవల్ అడిగారు. మేము మని లెవల్ అడుగుతున్నాము.

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి:—మనిలెవల్‌కు ఇక్కడ కాంట్రాక్టర్స్ లేరు. రష్యా నుంచి కొనేది ఇది.

శ్రీ పి. సుందరయ్య (గన్నవరం):—ప్రభుత్వం తరపున కాని ఒక కార్పొరేషను తరపున కాని ఏదైనా వస్తువు కొన్నప్పుడు ప్రతి వస్తువును మేనేజింగు డైరెక్టరు పరిశీలించిన తరువాత నే కొనడం సాంప్రదాయమా? లేకపోతే ఎందుకు ఇక్కడ అటువంటి పరిస్థితి వచ్చింది? హైడ్రో-ఫాయిల్ కొనాలంటే అమెరికా నుంచి కొనవచ్చు. రష్యా నుంచి కొనవచ్చు వేరే ఇతర దేశాల నుండి కొనవచ్చు, స్టాండర్డ్స్ ఉంటాయి. వాటికి సరిపోయేట్లా ఎక్కడి నుంచైనా కొనవచ్చు. మేనేజింగు డైరెక్టరు రష్యా వెళ్లి చూడడం నార్మల్ ప్రొసీజర్ ప్రకారం జరిగిందా? అదే నార్మల్ ప్రొసీజరా? వెళ్లేటప్పుడు భార్యతో కూడా వెళ్ళాడా అంటే సమాధానం లేదు కాగితం మీద లేదు అంటున్నారు. పోలేదని కాదు. వెడితే ఎవరి ఖర్చు మీద వెళ్లినట్టు? ఇదికూడా సాంప్రదాయమేనా? దీనికి సమాధానం ఉంటే చెప్పండి. లేకపోతే లేదు చెప్పండి. 9-20

శ్రీ సి. రాజనరసింహ:—కార్పొరేషను మేనేజింగు డైరెక్టరు కనుకవారు ఆహ్వానించారు కనుక వెళ్ళారు. భార్య వెళ్ళడం గురించి నా వద్ద సమాధానం

లేదన్నాను. బాలసుబ్రమణ్యం గారిని గురించి వారి భార్య గురించి సమాధానం నా వద్ద లేదు.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—ఆరు లక్షలు ఇస్తే ఆయన వెళ్ళాడు.

శ్రీ పి. సుందరయ్య:—నేను అడిగిన ప్రశ్నకు సమాధానం రాలేదు. మేనేజింగు డైరెక్టరు కావచ్చు, మంత్రి కావచ్చు. ఎవరైనప్పటికి, వెళ్లి చూస్తేతప్ప ఏ వస్తువైనప్పటికి కొనకూడదనే సాంప్రదాయం ఉందా? అటువంటి సాంప్రదాయం మాకు తెలిసినంతవరకు లేదు. లేనప్పుడు ఆయన ప్రత్యేకంగా ఎందుకు వెళ్లినట్లు,

శ్రీ సి. రాజనరసింహ:—మొదటే సమాధానం చెప్పాను.

శ్రీ పి. సుందరయ్య:—అట్లా చెప్పకండి. సమాధానం చెప్పలేదు కనుకనే అడుగవలసి వస్తున్నది తిరిగి తిరిగి.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు:—ఎవరైనా ఆహ్వానిస్తే వెడుతుంటారా?

Why the Government has given him permission after Paying Rupees Six lakhs.

శ్రీ సి. రాజనరసింహ:—ఆరు లక్షలు డిపాజిటు చేసారు.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు:—బోటు నైపుణ్యం చూడకుండా వెళ్లి, పేమెంటు చేసినట్లు? ఎందుకు వెళ్లినట్లు?

శ్రీ సి. రాజనరసింహ:—ఇందులో కార్పొరేషనుకు నయాపైస ఖర్చు కాలేదు.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు:—ఆరు లక్షలు డిపాజిటు చేసిన తరువాత నిపుణత చూడడానికి వెళ్ళారా?

శ్రీ సి రాజనరసింహ:—ఆర్డరు ప్లేస్ చేసిన తరువాత డిపాజిటు చేసిన తరువాత ఒకసారి చూస్తే బాగుంటుంది అంటే వెళ్ళవచ్చు. డెలివర్ చేసేటప్పుడు ఇన్‌స్పెక్ట్ చేస్తే వెళ్ళవచ్చును.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు:—ఈ సారి మీరు వెడతారా ఏమిటి?

శ్రీ సి. రాజనరసింహ:—ఏమో

Sri M. Venkaiah Naidu:—I have no objection in Sri Rajanarasimha going to Russia or China. This is quite a surprising procedure ollowed here.

ఈ విధంగా వ్యాపారస్తుడు ఆహ్వానించినప్పుడు మనమీద పెట్టే ఖర్చుకూడా వస్తువు వెలలో చేరుతుందనేది అందరికి తెలిసిన విషయమే. అమెరికా అయినా రష్యా అయినా మరే దేశమైనా ముందు పరిశీలించిన తరువాత ఆర్డరు వేస్తారు.

Mr. Deputy Speaker:—He will take down your suggestion.

శ్రీ సి. రాజనరసింహా:—గౌరవ సభ్యుల సూచన ప్రకారం అన్నీ పూర్తి అయిన తరువాత పోతే బాగుంటుంది కనుక—

శ్రీ బి. రామారావు (జగ్గయ్యపేట):—కంపెనీ ఖర్చులు భరించారని మంత్రిగారి సమాధానంలో ఉంది. ఇటువంటి ఖర్చులు కూడా పడవ మీద వేసే ప్రమాదం ఉందని గౌరవ సభ్యులు అడుగుతున్న విషయం. అసలు ఈ బోటు ఏ పరిస్థితిలో ఉందో మనకు తెలియదు. దీనికి సంబంధించి ఎన్ని కొటేషన్లు ఏఏ దేశాల నుంచి వచ్చాయి? ఈ పడవ ఏ పరిస్థితిలో ఉందో తెలియకపోతే ఇందులో ప్రయాణం చేసే వారు కైలాసం వెళ్లే పరిస్థితి ఉంటుంది. అటువంటి వారికి ఇన్స్యూరెన్స్ ఏర్పాటు చేస్తారా?

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి (ఆముదాలవలస):—మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూ రష్యా వారు ఖర్చు భరించారని అన్నారు. ఎవరైనా పిలిస్తే వెళ్ళవచ్చు ననేది కాదు ఇక్కడ. ఇందులో ఫ్రాడ్ ఉందేమోననే ఉద్దేశంతో ప్రశ్న వేశారు. దానికి సమాధానం చెప్పకుండా, ఏఏ దేశాల నుంచి కొటేషన్లు తెప్పించారో ఏది లోయస్టు కొటేషనో చెప్పకుండా గంతులు వేస్తే ఎట్లా?

శ్రీ సి. రాజనరసింహా:—ఫ్రాడ్ అనే సమస్య లేదు. డెలివరీ అయిన తరువాతనే మొత్తం పేమెంటు చేస్తారు.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు:—ఫ్రాడ్ లేదని ఆయన ఎట్లా చెప్పగలరు?

శ్రీ సి. రాజనరసింహా:—కొంత శాంతిగా మాట్లాడండి.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు:—వారు శాంత మూర్తులు. అంత శాంతం మాకు లేదు. చెప్పిందే చెప్పే బదులు శ్రీరామమూర్తి గారి ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పండి. చాలును.

What is the procedure followed here? Did you receive any offers from other countries.

శ్రీ సి. రాజనరసింహా:—ఇతర దేశాల నుంచి వచ్చే సమాచారం లేదు. నేను చెప్పేది వినండి.

(అనేక మంది గౌరవ సభ్యులు లేచి అనుబంధ ప్రశ్న వేయుటకు ప్రయత్నం చేశారు)

Mr. Deputy Speaker:—If there is no order in the House I will go the next question. You are pin pointing certain point. You got the answer from him Mr. Sriramamurthy has eased it also.

శ్రీ పి. సుందరయ్య:—గందరగోళం లేకుండా ఉండడానికి మళ్ళీ క్లారిఫికేషను అడుగుతాను. తమరు అధ్యక్షత వహిస్తున్నారు కనుక అడుగుతున్నాను, ప్రభుత్వం తరపున కాని కార్పోరేషన్ తరపున కాని నార్మల్‌గా ఏదైనా కొనవలసి వస్తే టెండర్లు పిలుస్తారు, నేషనల్ కావచ్చు గ్లోబల్ కావచ్చు. టెక్నికల్‌గా స్పెసిఫికేషన్లు ఉంటాయి. అవి ఉన్నాయో లేదో చూస్తారు. మాకు తెలిసినంతవరకు ఇటువంటి ప్రొసీజరు ఏమిటమును. మేనేజింగు డైరెక్టరు వెళ్ళి చూడడం అనేది నార్మల్ ప్రొసీజరా, ఆ సందర్భంలో టెండర్లు పిలిచారా, భార్యతో కూడా ఆయన వెళ్ళాడా, అయితే అదికూడా నార్మల్ ప్రొసీజరులో భాగమా? దీనికి సమాధానం కావాలి.

శ్రీ పి. సుందరయ్య:—టెండర్లు పిలిస్తే ఏవి వచ్చాయనేదానికి మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పారని మీరు సంతృప్తి పడితే మీ కర్తవ్యాన్ని సమాధాన పరచినట్లు అవుతుంది. అడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పించవలసిన అవసరం వుంది.

శ్రీ సి. రాజనరసింహ:—టెండర్స్ కాల్ ఫర్ చేసే ప్రొసీజరు ఏమిటన్నారు ఆ సమాధానం ఇప్పుడు లేదు.

Mr. Deputy Speaker:—I will postpone this question.

Sri M. Venkaiah Naidu:—He will happily accept for postponement of the question, because, he will have no chance to answer it.

Mr. Deputy Speaker:—I have postponed it.

Sri S. Jaipal Reddy:—It may be posted for day after tomrorow. By that time he will be able to get the answer. The Corporation is here and can get it in one hour.

Mr. Deputy Speaker:—I will lock into that.

PIG MENANCE TWIN CITIES

7—

*6713 Q.—Sri Poola Subbaiah:—Will the Minister for Municipal Administration be pleased to state;

(a) whether the Government are aware of the increased pig menace in the twin cities; and

(b) if so, the steps proposed to be taken to eradicate the same?

మునిసిపలు పరిపాలన శాఖ మంత్రి (శ్రీమతి బి. సరోజని పుల్లా రెడ్డి)

ఎ) తెలుసును.

బి) ప్రజల నుండి ఫిర్యాదులు అందిన మీదట పందుల బెడదను నివారించే నిమిత్తం హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పోరేషను వారు పందులను పట్టుకొనే పనిని కుక్కలను పట్టుకొనే బృందాలకు అప్పగించారు. నిర్ణీత ప్రైవేటు నిబంధనలు, షరతుల ప్రకారం నగరంలో పందులను పెంచుకోవడానికి కమీషనరు అనుమతి పొందాలని కూడా పందులను పెంచేవారిని కోరడం జరిగింది.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య:—మెదడువాపు వచ్చిన సందర్భములో పందులవల్ల అని భయపడి 5,6, ప్రాంతాల నుంచి మహజర్లు రావడం జరిగింది. ప్రభుత్వం ఏమి చేయబోతున్నదనేది కాకుండా వెంటనే పందుల నివారణకు ఏమి చర్యలు తీసుకొన్నారు? తద్వారా వాటి నివారణ ఎంతవరకు జరిగింది?

శ్రీమతి బి. సరోజనీ పుల్లారెడ్డి:—జంటనగరాలలో ఒక్కటే హైడ్రో ఎన్‌సెఫ్లైటిస్ జ్వరము రాలేదు. అయితే బ్రెయిన్ ఫీవర్ అకేషనల్‌గా రావడం జరుగుతూ వుంటుంది. పేదవారు ఈ పందులను పెంచుకొంటూ వుంటారు. వారు హైకోర్టుకు వెళ్ళారు. హైకోర్టు తీర్పునిస్తూ వాటి పెంపకము పబ్లిక్ మెనేస్, న్యూసెన్స్, హెల్త్ హాజార్డ్ అని చెప్పారు. రంగారెడ్డి జిల్లా కలెక్టరుతో సంప్రతిస్తున్నాము. సెపరేట్ బైలాస్ ఫారం చేస్తున్నాం. ఫారెస్టు ఏరియాలో ఎన్‌క్లోజ్ చేసి పెట్టాలని చూస్తున్నాము. ఇప్పటివరకు 1078 పందులను చంపాము.

We are aware of this problem. Japanese encephalitis is different from ordinary brain fever. In the judgement it was stated that these poor people who are rearing these pigs must be educated so that they might not keep them in the twin cities. Just killing them would not be enough. After all it is their livelihood. We are taking care. Spraying has been done. We are particularly keen not to publise this issue, because the public would be frightened. If there ilyanes ever they will go to the hospital and say it is encephalitis.

شری امان اللہ خان۔
محترمہ سوّوروں کے ساتھ تو اظہارِ ہمدردی کر رہی ہیں۔ ان کو مارنا نہیں چاہتیں۔ لیکن ان سوّروں کی وجہ سے انسان مر رہے ہیں ان سے تو ہمدردی نہیں ہے۔ کیا آپ بتا سکتے ہیں کہ پرانے شہر میں آج تک کتنے سوّوروں کو ختم کیا گیا۔ اگر ان کے مالکین ہائی کورٹ گئے ہیں تو آپ کو مناسب بائی لاز بنانا چاہیئے۔ یہ سوّور پرانے شہر میں گھروں میں تک گھس جاتے ہیں لیکن اس کا انسداد نہیں کیا جاتا۔ ان ہی کی وجہ سے بخار پھیل رہا ہے اور مچھروں کی کثرت ہو گئی ہے۔

شریمتی سروجنی پلا ریڈی ۔ یہ بات غلط ہے کہ سوّوروں کو نہیں مارا گیا۔ آج تک (۱۰،۷۸) سوّور مارے جا چکے ہیں۔

شری امان اللہ خان۔
حالانکہ سوّور لاکھوں کی تعداد میں ہیں۔

شریمتی سروجنی پلا ریڈی۔
وہ لوگ ہائی کورٹ میں گئے ہیں لیکن ہم بھی کچھ نہ کچھ کر رہے ہیں یہ مت سمجھئے کہ ہم کچھ نہیں کر رہے ہیں۔

شری امان اللہ خان۔
ان کی روک تھام کیلئے دونوں شہروں میں آئندہ کے لئے کیا اقدامات کرنے والے ہیں وہ بتائیے۔

శ్రీ ఎన్. నరసింహారెడ్డి:—పందులను పేదవారు పెంచుకొంటారు. దానివల్ల ఈ వ్యాధి వారికి ఎక్కువగా వచ్చే అవకాశం వుంది. కనుక సిటీ నుంచి ఈ పందులను సాధ్యమైనంత త్వరగా బయటకు పంపించడానికి చర్య తీసుకొంటారా;

శ్రీమతి బి. సరోజినీపుల్లారెడ్డి:—అదే సమాధానం చెప్పాను. ఫారెస్టు ఏరియాలో ఎన్‌క్లోజ్ చేసి పెట్టాలని రంగారెడ్డి జిల్లా కలెక్టరుతో సంప్రతింపులు జరుపుతున్నాము.

We will certainly try. I am equally anxious.

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి:—ఇట్లాగే శ్రీకాకుళం మునిసిపాలిటీలో ఈ బెడద వస్తే పల్లె ప్రాంతాలకు పందులను తరుముతున్నారు. దానివల్ల ఈ వ్యాధి పల్లె ప్రాంతాలలో వచ్చే పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. అసలు పందులపెంపకాన్ని బ్యాన్ చేయాలి. ఆ రకమైన చర్యలను తీసుకొంటారా.

Smt. B. Sarojinipulla Reddy:—I am in agreement with the Member.

పందులను పెంచడానికి అంగీకరించాలనే అభిప్రాయం మాకు కూడ లేదు. పందులను చంపుతూవుంటే ఇట్లా చంపుతున్నారేమిటని మరల వారే వస్తారు.

శ్రీ పి. రంగారావు (బందరు):—పందుల బెడదవల్ల మెదడువాపు వ్యాధి వస్తుందనేది నిజము కాదు. వీటిని పెంచుతున్నవారికి ఏ విధమైన వ్యాధి రావడం లేదు. బయటవున్న వారికే వస్తున్నది. పందులవల్లనే ఈ వ్యాధి వస్తుందనేది ఎందుకు వచ్చినదో తెలియదు. పందులను చంపివేస్తే వాటి యజమానులు ఎట్లా బ్రతుకుతారు? వారికి తిండి ఉండదు. అంతకంటే పందులను పెంచేవారినే చంపండి. ప్రత్యామ్నాయ మార్గము చూపించకుండా వాటిని చంపడం న్యాయం కాదు. పందుల పెంపకము వల్ల ఎవ్వరికీ మెదడువాపు వ్యాధి రాలేదని నేను అభిప్రాయ పడుతున్నాను. దీనికి ఒక కమిటీని వేసి విచారణ చేయిస్తారా?

శ్రీ పి. చిన్న:—పందులను అడవులలోకి పంపినా ఇబ్బంది ఉంటుంది. ఎరుకల, పాముల మొదలైన వెనుకబడిన వారికి అప్పులు ఇచ్చి, పందులు కొనుక్కొనే ఏర్పాటు చేసి వారికి జీవనోపాధి కల్పించాము. ఇప్పుడు పందులను పట్టుకొని చంపివేస్తే, అడవులలోకి పంపివేస్తే వారి జీవనోపాధి పోతుంది. ఇదివరలా అజిత్‌సింగ్‌గారు విజయవాడలో వున్నప్పుడు వారికోసం పది ఇరవై ఎకరాలు ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటు చేశారు. వారి జీవనోపాధి కోల్పోకుండా ఉండటానికి వూరి బయట 20, 25 ఎకరాలు కేటాయించి పందులు గలవారికి లైసెన్సులు ఇచ్చి అక్కడ పెంచుకొనే ఏర్పాటు చేస్తారా.

శ్రీమతి బి. సరోజికి పుల్లారెడ్డి:—దానిని తప్పకుండా పరిశీలిస్తాము.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు:—సరోజని పుల్లారెడ్డిగారి మున్సిపల్ శాఖకు సంబంధించిన పందులను శ్రీనివాసులు రెడ్డిగారి పంచాయతీరాజ్ శాఖకు బదిలీ చేస్తామంటున్నారు. అది విని కూడా శ్రీనివాసులురెడ్డిగారు ఊరుకున్నారు......

శ్రీ కె. గోవిందరావు (అనకాపల్లి):—ఎన్‌కాఫలైటిస్‌లను వ్యాధి అనేకచోట్ల వ్యాపిస్తున్నది. ఈ సమస్యను పరిష్కరించడానికి పందులను చంపడం కాక ఇతర మార్గాల ద్వారా ఈ వ్యాధిని నిరోధించటానికి, వాక్సిన్ మొదలైన వాటిని తెప్పించి ప్రజలను కాపాడడానికి ఏర్పాట్లు చేస్తారా? పందులు లేనిచోట కూడా ఈ వ్యాధి వ్యాపిస్తున్నది కనుక దాని గురించి చర్యలు తీసుకుంటారా?

Smt, B. Sarojinipulla Reddy:—We will certainly requst the Medical Department to take necessary action. The other day when the Collectors conference took place, the Minister for Medical Administration had assured that he would take the necessary steps.

Mr. Deputy Speaker;—You have to import Japanese vaccinex for that.

శ్రీ పి. వాసుదేవరావు (కోదాడ):— పందులు చేసే రియల్ సర్వీసును ఎవరూ రికగ్నైజ్ చేయడం లేదు. వాటిని చంపడం ఉచితం కాదు. ప్రయివేటు లేని చోట్ల ప్రత్యేకంగా వాటిని ప్రోత్సహించటానికి మునిసిపాలిటీలకు సహాయపడాలని కోరుతున్నాను. గోవిందరావు గారు చెప్పినట్లు ఆ వ్యాధిని నిరోధించటాని పందులను చంపకుండా ఇతరమైన చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

PAYMENT OF SALARIES TO STAFF WORKING IN GRAM PANCHAYATS BY STATE GOVRNMENT

8—

*8584 Q.—Sri V. Sobhanadreeswar Rao;—Will the Minister for Panchayat Raj be pleased to state;

(a) Whether there is any proposal to bear the expenditure for payment of salaries to the staff, working in Gram Panchayats by the State Government; and

(b) if so, when the said decision will come into force?

పంచాయతీరాజ్ శాఖా మం. తి:—శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసులు రెడ్డి

రాష్ట్రప్రభుత్వం పంచాయతి రాజ్ సిబ్బందిని ప్రొవిన్షియలైజ్ చేయడం జరిగింది. వారి జీతాలు రాష్ట్రప్రభుత్వం భరిస్తున్నది. కన్సాలిడేటెడ్ ఫండ్ ఆఫ్ ది స్టేట్ నుండి ఇప్పించడం జరిగింది. ఇది 6-2-81న అమలులోనికి వచ్చింది.

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వర రావు:—ఇది అమలులోనికి వచ్చిందని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు కాని ఇంకా పంచాయతీలకు డబ్బు రాలేదు. ఇందులో వచ్చిన అవరోధం ఏమిటి మంత్రిగారు సెలవిస్తారా?

శ్రీ ఎన్ శ్రీనివాసులు రెడ్డి:—19-1-1982న 5 కోట్ల 27 లక్షలు సమితులు. పరిషత్తులు కాకుండా పంచాయితీలలో పనిచేసే వారి కోసం మాత్రమే విడుదల చేశాము.

శ్రీ డి. సత్యనారాయణ:— ఇది కేవలం మేజర్ పంచాయితీలకు మాత్రమే వర్తింప చేశారా? లేక మైనర్ పంచాయితీలకు కూడా వర్తింపచేశారా?

శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసులు రెడ్డి:—అందరికి వర్తిస్తుంది.

శ్రీ పి. జనార్ధన రెడ్డి:—పంచాయతీ సిబ్బంది అంటే అందులో ఎవరెవరు వస్తారు? ఆ నిర్వచనం లేక చాలా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. సఫాయివారు, క్లర్కులు యు.డి.సి.లు కూడా అందులోకి వస్తారా? నిర్వచనం తెలియక డి.పి.వో.పై ఆధార పడవలసివస్తున్నది కనుక సిబ్బంది అంటే ఎవరెవరు వస్తారో నిర్వచనం ఇస్తారా;

శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసులు రెడ్డి:—పోయిన ఎసంబ్లి సెషన్‌లో దానికి సంబంధించిన జి.వో. టేబుల్ మీదపెట్టాను. కంటిన్జెన్సి స్టాఫ్ తప్ప మిగిలినవారి నందరినీ ప్రొవిన్షియలైజ్ చేయడం జరిగింది.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—19వ తేది జనవరిలో డబ్బు విడుదల చేశామన్నారు. ఈనాటివరకూ పంచాయితీలకు చేరలేదు. ఎప్పట్లోగా చేరుతుందో సెలవిస్తారా? త్వరగా చేరేట్లు చర్యలు తీసుకుంటారా.

శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసులు రెడ్డి:—19 జనవరి నాడు జి.వో. ఇష్యూ చేయడం జరిగింది. ఆ డబ్బు ట్రెజరీ నుండి పంచాయతిరాజ్‌కు ఎడ్జస్ట్ కావాలి. జి.వో.కాపి రాలేదని కొన్నిచోట్ల నుండి ఆరోపణలు వస్తే ప్రతి పంచాయతి సమితికి, పరిషత్తుకు, పంచాయతికి కూడా ఈ జి.వో. కాపీని, వీకర్ సెక్షన్స్‌కు ప్రత్యేకించిన డబ్బు విషయం, నేను వ్రాసిన డి.వో. లెటర్ అన్నీ కలిపి పంపించాను. అందరికి జి.వో. కాపీలు చేరాయి. వారు ఎడ్జస్టు చేసుకోవాలి.

SERVICE CONDITIONS OF EMPLOYEES OF PANCHAYAT RAJ

9—

*8569 Q.—Sri A. Mohan Reddy:—Will the Minister for Panchayat Raj be pleased to state:

(a) whether there is any proposal to appoint a Committee undertake a study of the Service Rules and the service conditions of the employees of Panchayat Raj particularly those of Village Development Officers of the neighbouring States ; and

(b) if so, when that Committeee is likely to be consitituted?

శ్రీ ఎస్. శ్రీనివాసులు రెడ్డి:—ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రామాభివృద్ధి అధికారుల సంఘం అయిదు కమిటీలుగా ఏర్పడి అయిదు రాష్ట్రాలకు పంపడం జరిగింది. ఆ కమిటీలు మహారాష్ట్ర, గుజరాత్, కేరళ, కర్నాటక, తమిళనాడు రాష్ట్రాలు పర్యటించి అక్కడి సర్వీసు కండిషన్స్ ప్రమోషన్స్ విషయాలు పరిశీలించి నివేదిక ఇవ్వడం జరిగింది. ఆ నివేదిక రాష్ట్ర ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వుంది.

బి. ఇంకో కమిటీ వేయవలసిన అవసరం లేదు.

REMOVAL OF MOSS IN SAMARLAKOTA CANAL IN EASTERN DELTA OF DHAVALESWARAM ANICUT

10—

*8348 Q.—Sri P. Ammi Reddy (Anaparthi);—Will the Minister for Major Irrigation be pleased to state

(a) whether it is a fact that the moss in the Samarlakota canal in the eastern delta of Dhavaleswaram anicut, is obstructing the flow of water;

(b) whether the canal was closed during the second crop season of the current year, to remove the moss;

(c) whether it is a fact that the crops at the tail end of the canal were damaged on account of the closure of the canal;

(d) whether there is any proposal to take up cement lining of the said canal.

(e) if so, when the work will be commenced; and

(f) if not, whether the canal will be divided tnto three sections to excavate each section to a depth of 6 inches in a year to prevent the growth of moss?

భారీ నీటిపారుదల శాఖమంత్రి (శ్రీ జి. వి. సుధాకరరావు):—

ఎ) అవునండీ.

బి) అవునండీ.

సి) కాదండీ.

డి) గోదావరి తూర్పు ప్రధాన కాలువను, సామర్లకోట కాలువను మెరుగుపరచి ఏలేరు వ్యవస్థ నుండి 41,700 ఎకరాల ఆయకట్టును దానికి చేర్చాలనే ప్రతిపాదన ఒకటి వుంది. దానిని ఏలేరు రిజర్వాయరు ప్రాజెక్టులో ఒక భాగంగా అమలు జరిపి వ్యయం కూడా ఈ ప్రాజెక్టులో వ్యయంగా పరిగణించవలసి వుంటుంది.

ఇ) గోదావరి తూర్పు కాలువ, సామర్లకోట కాలువ మెరుగుదల పనుల ప్రతిపాదనలు ఖరారుచేయబడిన తదుపరి ఆ పని చేపట్టబడుతుంది.

ఎఫ్) ఈ సూచన పరిశీలించబడుతుంది.

శ్రీ పి. అమ్మిరెడ్డి:—అధ్యక్షా, గత సంవత్సరం ఈ డెలెండ్ భూముల్లో పంట పోవడం వాస్తవం. నష్టపరిహారం యిచ్చేటప్పుడు ఎప్పుడో బ్రిటిష్ కాలములో ఎన్నట్లుగా పది క్వింటాల్స్ ఉన్నా నాలుగు క్వింటాల్స్ అని, అవి రికార్డులోకి పోక పోవడం వల్లవారు నష్టం లేదు అంటున్నారు. గత సంవత్సరం పంటపోయిన విషయం వాస్తవం. సామర్లకోట కాలువ నాచువల్ల రమారమి లక్ష ఎకరాల్లో పంట పోయింది. తక్షణమే దానిని నివారించడానికి ఏమి చర్య తీసుకుంటారు.

శ్రీ జి. వి. సుధాకరరావు:—మా భోగట్టానుబట్టి గత సంవత్సరం డెలెండ్ ఏరియాలో నష్టం వచ్చినట్లు సమాచారం లేదు. అయితే అక్కడ నాచు తరచుగా వస్తున్నది. గత సంవత్సరం 80-81లో రెండు పర్యాయాలు రెండవ పంటకు నాచు తీయడం జరిగింది 40 రోజుల వ్యవధిలో. సామర్లకోట కెనాల్‌లో నాచుకు సంబంధించి చర్య తీసుకునే దానికి కొన్ని యిబ్బందులు వున్నవి. ఎడమవైపున కాకినాడ రాజమండ్రి పోయే రోడ్డు ఉంది. కుడివైపున గ్రామాలు ఉన్నవి. కాబట్టి సామర్లకోట కెనాల్ కాంటూర్ మీద పోయింది, వెలాసిటి ఆఫ్ వాటరు తక్కువ-స్లోప్ సరిగా లేనందువల్ల-నీటి ప్రవాహం తక్కువ అయింది నాచు పట్టడం వల్ల. దానిని

త్రైనింగు చేయడానికి వీలులేదు. ఆ ప్రక్క ఆ గట్టు, ఈ ప్రక్క ఈ గట్టు సమస్యగా ఉంది. 41 వేల ఎకరాలు ఏలేరు క్రింద ఉన్నదానిని తప్పి తూర్పు గోదావరి తూర్పు కాలువ క్రింద కలపవలసి వస్తుంది. దానికి 5 కోట్లు అవుతుంది.

ANNOUNCEMENT

Re: Re-allocation of Portfolios of the Ministers

Mr. Deputy Speaker: The Leader of the House will make an announcement regarding portfolios.

Sri E. Ayyapu Reddy: Re-allocation of business of Council of Ministers under G. O. Ms. No. 67, General Administration (Political-A) Department dated 7-2-1982 is done as mentioned below. Under clause (3) of Article 166 of the Constitution of India read with rule 5 of the Andhra Pradesh Government Business Rules, the Government of Andhra Pradesh re-allocate the portfolios of the Ministers as stated below :—

1. Sri Ch. Hanumaiah...	Marketing, Weights and Measures, Societies Registration Act, Non-trading Companies Act, Indian Partnership Act and N.R.E.P.
2. Sri M. M. Hasim...	Ports, Commerce and Export promotion. printing and Setwin servicees.
3. Sri K. Keshav Rao...	Primary, Secondary and Collegiate Education, Literary and Scientific Associations, Residential Schools and Development of modern languages.
4. Sri M. Manik Rao ..	Excise including Government Distilleries, Molasses control and Khadi and Village Industries.
5. Sri C. Rajanarasimha...	Relief and Rehabilitation, Tourism including Tourism Development Corporation, Hotel Industry, Civil Aviation, Flying Clubs, visiting Cultural Delegations, Archaeology and Museums including Salar Jung Museum.

6. Sri G. Ramaswami...	Fisheries including Fisheries Development Corporation and Horticulture.
7. Sri K. Rosaiah...	Commercial Taxes and Warehousing Corporation.
8. Sri Bhattam Sriramamurthy.	Information and Public Relations, Cultural Affairs, Academies, auditoria including Ravindra Bharathi, Public Libraries and Special Employment schemes.
9. Sri M. Tulasidas...	Medium Irrigation, Flood Control and Drainage.
10. Srs A. Veerappa...	Power including A.P.S.E.B. development of solar and other alternative energy sources and leather devalopment including LIDCAP.
11. Sri B. Venkatram Reddy...	Transport, Environment, Science and Technology.
12. Sri S. Alwardas...	Minister of State attached to Minister for Education and Minister for Municipal Administration.
13. Sri T. Bala Goud ..	Sugar Industry, Khandasari and Jaggery manufacture and Backward Classes Welfare including A.P. Backward Classes Finance Corporation.
14. Sri N. Chandra Babu Naidu...	Ground water and A.P. Irrigation Development Corporation, Cinematography and Film Development Corporation.
15. Sri Y. S. Rajasekhara Reddy...	Rural Development, Rural agricultural indebtedness and Sericulture
16. Sri V. Venkateswara rao...	Small-scale Industries.

శ్రీ పి. జనార్ధన రెడ్డి:—లిస్టు చాలా పెద్దగా వుంది. సర్క్యులేట్ చేయమనండి.

శ్రీ ఇ. అయ్యపు రెడ్డి:— గెజిట్ లో వస్తుంది, మీ అందరికి ప్రతి ఒక్కరికి వస్తుంది.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు:— గెజిట్ లో పడే వరకు వుంటారో లేదో అని అనుమానం. పోర్ట్ ఫోలియోస్ రీఎలోకేట్ చేసేప్పుడు గాని కొత్త మినిష్టర్లను వేసినప్పుడు గాని ముఖ్యమంత్రిగారు సభకు తెలియజేయవలసిన అవసరం వుంది. ముఖ్యమంత్రి గారికి తమరు అనుమతించారా-సభానాయకులు చెప్పడానికి. what happened to the Chief Minister— Is he ill ?

Mr. Deputy Speaker : When the Chief Minister is not there, the leaders of the House will answer the question.

Sri M. Venkaiah Naidu : The procedure is that the Chief Minister announces the re-allocation of the portfolios to the House. You have deviated from the normal procedure. The Constitution has laid down a procedure and it is binding on us.

Mr. Deputy Speaker ; When the Chief Minister is in the House, he will definitely announce. When he is not there he has delegated the powers to the Leader of the House and it is appropriate that Mr. Ayyapu Reddy has given you all the information,

Sri M. Venkaiah Naidu : He has delegated such powers as are previously intimated to the House. No where it is said that Sri Ayyapu Reddy will be answering on behalf of the Chief Minister whenever he is absent.

Mr. Deputy Speaker : On behalf of the Chief Minister the Leader of the House is giving information.

Sri M. Venkaiah Naidu : That is true; but the question is why the Chief Minister is absent.

1-00a.m. శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట):— నాకు అర్థమైనంత వరకు గౌరవ సభ్యులు అడిగిందేమంటే ముఖ్యమంత్రిగారే కాని అయ్యపురెడ్డిగారు చెప్పడానికి కూడదని కాదు. ఈ విషయం చెప్పడానికి ముఖ్యమంత్రిగారు ఎందుకు రాలేదని గౌరవ సభ్యులు అడుగుతున్నారు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:— నార్మల్ గా వారు హౌస్ కు లేటుగా వస్తారు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:— ఈ వేళ హౌస్ కు వస్తారా?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—రావచ్చు. I request the leaders in the Opposition not to go into trivialities.

Sri S. Jaipal Reddy : What is trivial depends upon the perception of the member. The presence of Chief Minister is very important; it is a matter of august importance for us. So far as the business of the House is concerned, such subjects as are specifically transferred to Ministers can, be answered by the concerned ministers or by the Leader of the House. Here a note has been given to us as to what subjects have been transferred to whom for answering on the floor of the House. The entire responsibility of the Chief Minister has not been transferred to anybody including the Leader of the House. If the Chief Minister's answers are to be given on non-transferred subjects, a specific permission has to be obtained from the Speaker. I would therefore like to know whether specific prior permission was obtained by the Chief Minister in this regard.

శ్రీ ఇ. అయ్యపు రెడ్డి:—ఎలోకేషన్ ఆఫ్ పోర్టుఫోలియోస్‌ను హౌసులో ఎవరు ఎనౌన్స్ చేయాలి, అసలు ఆ విషయం హౌసులో ఎనౌన్సు చేయాలా లేదా అనేది రూల్స్‌లో ఎక్కడా ప్రొవైడ్ చేయలేదు. ప్రొవైడ్ చేయకపోవడం వల్ల రూలు 344 మాత్రమే ఆపరేషనులోకి వస్తుంది. రూలు 344లో ఏమని ఉందంటే

"The Speaker shall have power to regulate the conduct of business in the Assembly in all matters not specifically provided for in the Constitution or the Rules."

శ్రీ వెంకయ్యనాయుడుగారు రెయిజు చేస్తే స్పీకర్‌గారు డైరెక్టు చేశారు కనుక నేను రూలు 344 చదివాను. చీఫ్ మినిష్టరుగారే ఈ ఎలోకేషన్ ఆఫ్ పోర్టుఫోలియోస్‌లు ఎనౌన్సు చేయాలని అంటే తప్పకుండా ఫాలో అయ్యేవారం.

శ్రీ ఎం వెంకయ్యనాయుడు:—చీఫ్ మినిష్టరుగారే ఎనౌన్స్ చేస్తేబాగుండేది. If allocation power also is given to Sri Ayyapu Reddy, we welcome it.

Sri P. Janardan Reddy : How can we remember all these [illegible] portfolios. The paper can be laid on the Table.

[illegible]—ఆ విషయం ప్రెస్‌లో వచ్చింది కాని ఇక్కడ [illegible]

[illegible] You

have [illegible]

మిష్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పవలసింది వారు చెబితే ఎలాగ అని అంటే ఎలాగ?

శ్రీ ఇ. అయ్యపు రెడ్డి:—దానికి రూలు లేదు. ఏ రూలు లేనప్పుడు స్పీకర్ గారు చెప్పిందే రూలు అన్నారు కదా.

ANNOUNCEMENT
Re : PLACING COPY OF THE GOVERNOR'S ADDRESS ON THE TABLE OF THE HOUSE

Mr. Deputy Speaker : I have to inform the House that on 9-2-1982 the Governor was pleased to address the members of the House-a true copy of which has been placed on the Table of the House. Amendments to the Motion of Thanks to the Governor's Address will be received by the Secretary of the Legislature up to 1 p m. on 11-2-1982. (See Appendix at the end, for Governor's Address) Now we will take up the two adjournment motions. Number of members have given notice; the adjournment motion was disallowed and I have admitted under Rule 329. Messers. Omkar, Latchanna, Sobhanadreswara Rao, Gajapathiraju, Janardan Reddy, Janga Reddy, Venkaiah Naidu and others have given notice regarding the lathi charge and tear gas on the processionists on the Republic Day in Hyderabad.

Sri P. Sundarayya : The Condolence Motions will get priority over the adjournment motion; they should have precedence.

CONDOLENCE MOTIONS ON DEMISE OF SRI MOHANLAL SUKHADIA, FORMER GOVERNOR OF A. P. AND SRI K. RAMACHANDRA REDDY FORMER M. L. A.

Mr. Deputy Speaker : I will take up the Condolence motions. The first condolence motion reads ;

"The House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Sri Mohanlal Sukhadia,former Governor of Andhra Pradesh and conveys its deep sense of sympathy to the member of the bereaved family"

Sri Mohanlal Sukadia, was the Governor of Andhra Pradesh Earlier he built the modern Rajasthan by being its Chief Minister for an uninterrupted term of seventeen long years. In 1980 he was elected to the Lok Sabha Recently, he was appointed Chairman of

a Committee to examine the structure of sales tax and excise duty and suggest simplicication of procedure He was a man of genial temperament. He endeared himself by his affable nature both to his partymen and opposition leaders. He distinguished himself in the service of the contry. He was outstanding in his administrative ability. He played a significant role in the Congress organisation He breathed his last in the early hours of Tuesday the 2nd February, 1982 at Jaipur. He was 66 May his soul rest in peace

The question is :

"This House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Sri Mohanlal Sukhadia, former Governor of Andhra Pradesh and conveys its deep sense of sympathy to the members of the bereaved family."

The motion was adopted nem con.

(The members stood in silence for two minutes.)

Mr. Deputy Speaker : The next motion reads :

"This House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Sri K. Ramchandra Reddy, former member of the Andhra Pradrsh Legislative Assembly and conveys its deep sense of sympathy to the members of the bereaved family."

Sri Katkuri Ramchandra Reddy was C. P. I. Leaders and a veteran of Telangana armed struggle. He was a renowned Kisan leader. He suffered long jail terms during freedom movement. He belonged to Kolluru village in Nalgonda district. He was a member of the erstiwhile Hyderabad Legislative Assembly from 1952. He was re-elected to the Andhra Pradesh Legislative Assembly in 1957 and 1962 respectively He was 62 when he died on Wednesday the 6th January, 1982 at Hyderabad. May his soul rest in peace.

The question is :

"This Huose places on record its deep sense of sorrow at the damise of Sri K. Ramachandra Reddy, former member of the Andhra Pradesh Legislative Assembly and conveys its deep sense of sympathy to the members of the bereaved family."

The motion was adopted nem con.

(The members stood in silence for two minutes).

MATTER UNDER RULE 329 Re: ALLEGED LATHI CHARGE ON HARIJAN PROCESSION ON THE REPUBLIC DAY.

Mr. Deputy Speaker : Now we will take up the motion admitted under Rule 329 regarding lathi charge on Harijan procession on the Republic day in Hyderabad.

0a.m. శ్రీ ఎం ఓంకార్:—అధ్యక్షా, జనవరి 26 వ తారీకు, అది భారత రిపబ్లిక్ దినోత్సవం. బహుశః అందరికీ తెలిసిన విషయమే. భారత రాజ్యాంగ చట్టము ఆమోదించబడిన తరువాత ఏర్పడినటువంటి రిపబ్లిక్ దినోత్సవం 26. ఆ రాజ్యాంగ చట్టములోనే హరిజనులకు ప్రత్యేకమైన రక్షణలు ఇవ్వబడ్డాయి. కాని రాజ్యాంగ చట్టములో ఇవ్వబడ్డ రక్షణలు అమలులోనికి రాకపోవడం దేశవ్యాపితంగా అటు ఉత్తరాది రాష్ట్రాలలో కానివ్వండి, దక్షిణాది రాష్ట్రాలలో కానివ్వండి తూర్పు పశ్చిమ ప్రాంతాలలో కానివ్వండి హరిజనులమీద గిరిజనులమీద ఇతర బలహీన వర్గాలమీద జరుగుతూ ఉన్నటువంటి అత్యాచారాలు అంతులేకుండాపోయాయి. ఇటీవల జరిగినటువంటి వేవులి, సాధుపూర్ లాంటి గ్రామాలలో జరిగిన మూక ఉమ్మడి హత్యలు, స్త్రీల మానభంగాలు ఆస్తుల దోపిడీలు ఇళ్ళ దహనాలు ఇవి అన్ని చాల దారుణమైన సంఘటనలు. మొత్తం జాతినే కలవర పరిచేటటువంటి సంఘటనలు వీటికి అసమ్మతి తెలుపుతూ తమ హక్కుల పరిరక్షణ కోసం ఒక ఏక్షన్ కమిటీ అనేది ఏర్పడింది. హరిజనుల, గిరిజనులమీద జరుగుతూ ఉండే అత్యాచారాలకు అసమ్మతి తెలిపేటటువంటి ఏక్షన్ కమిటీలు. ఆ ఏక్షన్ కమిటీలు జనవరి 16వ తారీకునాడు దీనికి సంబంధమైన అర్హత కలిగినటువంటి పోలీసు అధికారి దగ్గర ప్రదర్శన కోసం పర్మిషన్ తీసుకోవటం జరిగింది. ఆ పర్మిషన్ ప్రకారంగానే రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి కరీంనగర్, అనంతపురం, అమలాపురం, విశాఖపట్టణం, నెల్లూరు, నల్గొండ, వరంగల్లు, విజయవాడ మొదలగు అనేక ప్రాంతాల నుంచి వేలాది మంది హరిజన గిరిజనులు, వీళ్ళంతా అక్కడికి చేరుకున్నారు. 26వ తారీకునాడు, రిపబ్లిక్ దే నాడు జాతీయ పతాకాన్ని ఆవిష్కరించారు. దానితోబాటు తమ అసమ్మతిని తెలుపుతూ నల్ల జెండాలను ఆవిష్కరించారు. వివిధ ప్రాంతాల నుంచి వచ్చే ఊరేగింపులు అన్నీ అంబేద్కర్ విగ్రహము దగ్గర చేరుకునే ప్లానుతో ఊరేగింపుగా వచ్చారు. ఆ ఊరేగింపులో వచ్చిన నినాదాలు కూడా అభ్యంతరకరమైనటువంటివి ఏమీ లేవు. ముఖ్యమైనవి ఆరు నినాదాలు. వి.పి. సింగు మంత్రివర్గం బర్తరఫ్ కావాలి, 2. మాకు తుపాకులు ఇవ్వండి, 3. భూమిని జాతీయం చేయండి, 4. అంబేద్కర్ వర్ధిల్లాలి

౫. మా ఓట్లకు బదులు తుపాకి గుండ్లను ఇవ్వకండి, ౬. సామజిక ఆర్థిక విప్లవం వర్ధిల్లాలి. ఇవి వారియొక్క నినాదాలు. ఈనినాదాలు చెస్తూవారు చేసుకున్నారు. ఆతరువాత అక్కడనుంచి మళ్లీ వారి ప్లాను ఏమిటంటే నాంపల్లి స్టేషనుకి వచ్చి ఆ తరువాత విశ్వేశ్వరయ్య స్టాట్యు దగ్గరికి వెళ్లి ఆ తరువాత గవర్నరు దగ్గరికి వెళ్లి మెమోరాండం సమర్పించాలని. ఆ ప్రకారంగానే నాంపల్లి దగ్గరకి వచ్చేశారు. అయితే ఈ లోగానే విపరీతమైన పరిణామాలు జరిగిపోయినాయి. ఎవరో ముఖ్యమంత్రిగారు ఆ దారినుండా వెళ్లేప్పటికి నల్లజండాలు వారికి అడ్డుపడ్డాయి. మరి ఎందుకు ఆ నల్ల జెండాలు వారిని కలవర పెట్టాయో నాకు తెలియదు. పోలీసులు వెనువెంటనే రంగంలోనికి దిగారు. దిగి మీరు ఊరేగింపు చేయడానికి వీలులేదు వెళ్లిపోవాలి అన్నారు. లేదండి మాకు బాకాయిదా పర్మిషన్ ఉన్నదని మొరపెట్టుకున్నారు. పర్మిషన్ చూసుకున్నారు. అధికారులలో గుసగుసలు బయలుదేరినాయి. పర్మిషన్ ఉంది బాకాయిదాగా వద్దు అంటే ఎట్లా అన్నారు. అప్పుడు లేదు, పర్మిషన్ ఇచ్చిన మనకే ఏ రకమైన కారణాలు చూపకుండా కేన్సిల్ చేసే అధికారం కూడా ఉంది కనుక కేన్సిల్ చేసిపారేయాలి అన్నారు. కనీసం మేము కమీషనర్‌గారితో అయినా మాట్లాడుకుంటాము మాకు అవకాశం ఇవ్వండి అని ఆ ప్రదర్శనకు సంబంధించిన లీడర్సు అడిగారు. సరే రండి బాబు మాట్లాడుకోండి అని కొంతమంది అధికారులు అంటే పోలీసు స్టేషనుకి పోయి ఫోనులో మాట్లాడుదామని పది అడుగులు ముందుకు పోయారు. అంతే ఈ పది అడుగులు లోనే ఏమి మహాత్మ్యము వచ్చిందో వారికి తెలియదు. ఏలాంటి హెచ్చరిక లేకుండా పోలీసు ఆ ప్రదర్శకులమీద బాష్పవాయువు లాఠీచార్జి చేశారు. ఈ బాష్పవాయువు లాఠీ చార్జి ఎంత గ్రుడ్డితనముగా ఎంత దారుణంగా జరిగిందీ అంటే స్త్రీలు చంటి బిడ్డలు, వృద్ధులు ముసలి వారు తొక్కిసలాటలో వారందరికి గాయాలు. చివరికి ఆ రూటులో వచ్చేపోయే బస్సులో ఉన్న ప్రయాణికులకు కూడా దెబ్బలు తప్పలేదు. ఏమి జరుగుతుందో పత్రికలకు వార్తలు ఇద్దామని అక్కడ కూర్చునటువంటి పత్రికా విలేఖరుల వీపులు విమానం మ్రోతయి మ్రోగిపోనాయి. వారిపని కూడా పట్టారు సరిగ్గా అంతేకాదు చివరికి ఏలాంటి హెచ్చరిక లేకుండా జరిపిన ఈ బాష్పవాయువు లాఠీ చార్జీలలో వందలాది మంది గాయపడ్డారు. ఇవి ఎంత తీవ్రముగా ఉన్నాయి అంటే 15 మందిని పోలీసులు స్వయంగా హాస్పటలుకి పంపించవలసి వచ్చింది. సురేష అనే అబ్బాయిని రోడ్డుమీద పడవేసి బూటు కాళ్ళతో స్పృహ తప్పేదాకా త్రొక్కివేశారు. పోలీసు వ్యానులో ఎక్కించబడిన వారిలో ప్రేమకుమార్ అనే అబ్బాయి సీటు మీద కూర్చున్నాడు. హరిజనుడా సీటు మీద కూర్చుంటావా అని అదే లాఠీతో పడవేసి మరల [illegible]

త్రోక్కారు స్పృహ తప్పేదాకా ఎంత అవమానం. నిజంగా జాతికి అగౌరవం. పైగా ప్రొద్దున లేస్తే హరిజనులు గిరిజనులు అనే ఘోషణ తప్పితే ఇంకొక మాట లేదు. రేడియో వింటె అదే, పత్రికల వ్రాత అదే. మంత్రుల ఉపన్యాసాలు అవే. అంతేగాని ఆచరణలో జరుగుతున్నది ఏమిటి? ఎక్కడయా దేవరిలోన లేకపోతే ఉత్తర ప్రదేశ్‌లోనో కాదు జరిగింది. హైదరాబాదు తాలూకు ప్రజలయొక్క రక్షణ ఇట్లా ఉన్నది. సాక్షాత్తు ముఖ్యమంత్రిగారు గద్దెమీద కూర్చుని ఏలే ప్రదేశం ముందట ఇక్కడనే ఇంత ఘోరము జరిగిపోతే ఇంక పల్లెటూర్లలో ఏ హరిజనునికి ఏ గిరిజనునికి మీరు రక్షణ కల్పిస్తున్నది? మనం చూస్తూనే ఉన్నాము. మన రాష్ట్రంలో ప్రతి నిత్యము, ఒక హరిజనుడు కూలి రేటు పెరగాలి అంటే, లేకపోతే తమకు ఇళ్ళ స్థలాలు కావాలి అంటే లేకపోతే తమ జీవన పరిస్థితులు మెరుగుజావాలి అంటే లాఠీచార్జీలు తుపాకి కాల్పులు తప్ప ఇంకొకటిలేదు ఇక్కడ. ఇట్లాంటి అమానుషమైన, దుర్మార్గమైన ఈ దాడిని సర్వత్ర ఖండించాలి. కాని హైదరాబాదులో జరిగిన ఈ దాడి ఉద్దేశ పూర్వకంగా జరుపబడింది. ఇందులో పాల్గొన్నవారెవరు రాళ్లు రువ్వలేదే. అసభ్యకరమైన నినాదాలు ఇవ్వలేదే. నేను ఇప్పుడు మనవిచేశాను. ఆ నినాదాలు. పైగా అందులో నారాయణగారిలాంటి, ఇదివరకు ఎడ్యుకేషన్ డిపార్టుమెంటులో డైరెక్టుగా పనిచేసిన వాడు, పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ మెంబర్‌గా ఉన్నవారు అటువంటి ఉన్నతాధికారులు కూడా ఉన్నారు. అనేక మంది గవర్నమెంటు ఎంప్లాయిస్ ఉన్నారు. గెజిటెడ్ ఆఫీసర్లు ఉన్నారు. వారంతా బహిరంగంగా తమ అసమ్మతి తెలుపుకున్నారు. అది కూడా ఈనాటి ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలో రాజ్యాంగ పరిధిలో ఉన్నటువంటి హక్కులు ఉపయోగించుకున్నారు. శాంతి యుతంగానే వారు లాఠీలు పట్టుకోలేదు. తుపాకులు పట్టుకోలేదు. అటువంటప్పుడు కూడా ఈ ప్రభుత్వం దుర్మార్గంగా కావాలని ఉద్దేశ పూర్వకంగా హరిజనుల మీద గిరిజనుల మీద ఇతర బలహీన వర్గాలమీద మీరుసాగించే దారుణాన్ని కప్పిపుచ్చుకోవడంకోసం చేసిన చర్యలలో ఇది పరాకాష్టకి పోయిన చర్యగా ప్రజలకు వీరి అసమ్మతి తెలియనీయకుండా ఆపాలి అనే ఉద్దేశంతో చేసినటువంటి పని. మనం నిత్యం చూస్తూనే ఉన్నాము. ప్రతి విలేఖరుల నోర్లునొక్కేస్తున్నారు. ఫోటోలు తీస్తున్న పత్రికావిలేఖరుల కెమేరాలు గుంజుకుంటున్నారు. వ్రాసే పత్రికావిలేఖరుల నడ్డి విరగకొడుతున్నారు. ఈ రకంగా పత్రికలలో వార్తలు రానియ్యరు, రేడియోలో ప్రకటించవద్దని రేడియోవారికి హుకుంలు జారీ చేస్తారు. బజారులో తిరిగి నినాదాలు ఇచ్చేవాళ్ళ వీపులు పగలగొట్టి నోళ్లు మూయిస్తున్నారు. ఇన్ని రకాలుగా దుర్మార్గాలు చేసట్టి ఇంకా మీరు ఎవరిని ఉద్ధరించేది? ఓట్లు కొరకి వచ్చేప్పటికి మాకు ఒక

నమ్మకం ఉంది, మేము ఎన్ని దెబ్బలు కొట్టినా ఎప్పటికైనా ఇంత సారాపోయిస్తేనో కల్లు పోయిస్తేనో పది రూపాయలు ఇస్తేనో ఓట్లు అన్ని మాకు వేస్తారు అని లేదు. ఇప్పటి దాకా వీరిలో ఉన్న అజ్ఞానం వెనుకబడిన తనంతోటి వారు ఆ రకంగా చేస్తున్నారు. దానిని మీరు పెట్టుబడిగా ఉపయోగించుకుంటున్నారు. కాని ఎంతోకాలం మాత్రం సాగదు. ఈ రకమైన దుర్మార్గానికి బాధ్యత వహించవలసింది ప్రభుత్వం బహుశః నిజంగా ఏమిటంటే వాస్తవానికి ఇంత దుర్మార్గం చేసిన ప్రభుత్వం వెంటనే రాజీనామా చేయాలి అనే డిమాండు చేయవలసిన రోజు ఇది. కాని ప్రజలు అడగక ముందే వారే పోయే పరిస్థితి అవుపడుతూ ఉంది. ఏది ఏమైనప్పటికి ఒకటి మాత్రం స్పష్టంగా చెప్పవలసి వస్తుంది. ఇది మాత్రం రాష్ట్రంలోని ఏ ప్రజాస్వామిక వాది సమర్పించేది కాదు. ముక్త కంఠంతో దీనిని ఖండించవలసిన అవసరం ఉంది. మా పార్టీ తరపునుండి దీనిని చాల తీవ్రంగా గరిహిస్తూ దీనిని వ్యతిరేకిస్తూ, ప్రజా తంత్రవాదులంతా కదలాలి. అని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం దీనికి బాధ్యతగా ఇప్పుడే బేషరతుగా క్షమాపణ చెప్పుకోవాలని కూడా డిమాండు చేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:—అధ్యక్షా, ఇది తమరు సీరియస్‌గా ఆలోచించవలసినటువంటిది. శాసన సభాధ్యక్షులుగా ప్రజాస్వామ్య ధర్మాన్ని కాపాడవలసిన బాధ్యత ఈ అధ్యక్ష స్థానానికి ఉన్నదని నా అభిప్రాయం. పోలీసులు వచ్చారు. 16వ తేదీన ఇచ్చిన దాంట్లోనే 26వ తేదిన మేము మా నిరసన ప్రదర్శన ఊరేగింపు చేసుకుంటాము అని స్పష్టంగా పోలీసు కమిషనర్ కార్యాలయంలో అప్లికేషన్ పెట్టి 16వ తేదిన రైటింగులో పర్మిషన్ తీసుకున్నారు. ఇందాక వారు చెప్పారు. ఈ ఆర్గనైజైషనుల్లో బాధ్యతాయుతమైన వ్యక్తులు అందరు ఉన్నారని. రిటైర్డు ఆఫీసర్సు ఉన్నారు. రిటైర్డు సర్వీస్ కమిషన్ మెంబరు ఉన్నారు. ఉద్యోగస్తులు నిరుద్యోగులు యావన్మంది, విద్యార్థులు, అన్ని వర్గాలకు చేందిన హరిజన నాయకులు అందరూ కూడా, మూడు సంస్థల తరపున జరిగింది ఇది. వారందరు క్రమ పద్ధతిగా క్రమ శిక్షణతో వచ్చారు. తమ నినాదాలు, ప్లేకార్డ్సు మాత్రం పట్టుకొని ఎటువంటి దౌర్జన్యకర సంఘటనకి ఆస్కారం లేకుండా సంజీవయ్యగారి స్టాట్యు దగ్గర అందరు శాంతియుతముగా బైటాయించి మెమోరాండం అర్పించుకుంటాము అని అన్న వ్యక్తికి...ఎవరో ఒకరు ముఖ్యమంత్రి అన్నారు...ఇద్దరు ముఖ్యమంత్రులు లేరు...ఒకే ఒక ముఖ్యమంత్రి ఉన్నారు—భారతదేశానికి—అంజయ్య గారు రిపబ్లిక్ డే ఫంక్షన్ నుండి తిరిగి వస్తూ నల్ల జండాలు చూడగానే ఆయనకి ఎంటటి కోపము వచ్చిందట.

)-20a.m. ఆ విధంగా కోపం వచ్చి యెవరు పర్మిషన్ యిచ్చినారని లాఠీచార్జ్ చేయండని ముఖ్యమంత్రిగారు కేకలు వేస్తే ఆ కేకలకు ఉద్యోగస్థులందరూ ఉబ్బితబ్బిబ్బు అయినారు. తబ్బిబ్బులయినారో, దిగులుపడి తబ్బిబ్బులయినారో కాని నేను మనవి చేసేదేమిటంటే యిటువంటి సంఘటన సరియైనదా, కాదా అనేది పరిశీలించడానికి అసంబ్లీ తరపున ఒక కమిటీని వేయవచ్చును కదా. ఈ శాసనసభలోని సభ్యులందరూ ఏకగ్రీవంగా ఈ సంఘటనకు నిరసన తెలపడం ధర్మం. హరిజనుల సంరక్షణకే పుట్టించినారని ప్రతిరోజూ పగలు, రాత్రి కలవరిస్తూ ఉండే వారు యిటువంటి సంఘటన గురించి సీరియస్‌గా ఆలోచించాలి. అక్కడ యెవరయినా ఒక చిన్న యిసుకరవ్వ అయినా విసిరినారా? ఒక యిసుక రేణువయినా కదిలిందా? లేదు; కదా, ఆడ, మగ అని భేదం లేకుండా సుల్తాన్ బజారులో నడుస్తున్న జనాన్ని కొట్టడం, పబ్లిక్ పార్కులోనికి వచ్చిన జనాన్ని లాఠీచార్జ్ చేయడం యిది యేమిటి? ఇది రాజ్యమా? లేక రాక్షసుల కిరాతక రాజ్యమా? ఈ సంఘటన గురించి సీరియస్‌గా ఆలోచించి తమకు అధికారం ఉంది కనుక దీనికి ఒక కమిటీని వేసి ఈ అక్రమానికి బాధ్యులయిన వారిమీద తగిన చర్య తీసుకోవాలి. లేకపోతే ఈ దేశంలో ప్రభుత్వం మీద విలువలేకుండా పోతోంది. అందువల్ల దీనిని విచారించడానికి ఒక కమిటీని వేయాలని కోరుతూ, అసంబ్లీ సభ్యులందరూ దీనికి నిరసన తెలియచేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ యస్. జయపాలరెడ్డి:—అధ్యక్షా, యిప్పుడు ఓంకార్‌గారు, అచ్చన్న గారు చెప్పినట్లుగా వారు మొదటే పర్మిషన్ తీసుకోవడం జరిగింది. వారు పర్మిషన్ తీసుకున్నప్పటికీ ఒక రాత్రి ఈ అంబేడ్కర్ యూత్ అసోషియేషన్ చీఫ్ ప్రేమ్ కుమార్‌ను అరెస్ట్ చేయడం జరిగింది. ఆ ప్రేమకుమార్ పైన ఎటువంటి ఆరోపణలు లేవు. వీరిని అరెస్ట్ చేసినప్పటికీ వారేమాత్రం ప్రొవోక్ కాకుండా ఊరేగింపులో వెళ్లుతున్నప్పుడు పోలీసులు మీ పర్మిషన్ విత్‌డ్రా చేసుకోవలసిందిగా చెప్పినారు. అది రైటింగులో ఇవ్వలేదు. ఎవరయితే అరెస్ట్ అయినారో వారు పోలీసుస్టేషన్‌లో ఉన్నప్పుడు కమీషనర్‌గారు, మిగిలిన అధికారులు షైర్‌లెస్ సెట్‌లో పోలీసులకు ఒక ఆదేశం యిచ్చినారు. ఏమని అంటే మీరు వెంటనే వారిని డిస్‌పర్స్ చేయకపోతే మీ ఉద్యోగాలు పోతాయని అందరూ వినేటట్లుగా పోలీసులకు ఆదేశం యివ్వడం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలియకుండా యెట్లా అనుమతి యివ్వడం జరిగిందో కాని నల్లజండా చూడగానే బెదిరిపోవడం వెంటనే వారిని డిస్‌పర్స్ చేయాలని ఆదేశించడం, దానిమీద పోలీసులు ఆ విధంగా వ్యవహరించడం చాలా అన్యాయం

ఆ విధంగా ఊరేగింపు తీసుకొని వెళ్లినారంటే దివోలీలో, సాధూపూర్‌లో హరిజనుల పైన యెంత దుర్మార్గమైన దాడి జరిగిందో అన్నది మనందరికి తెలిసినదే. జనతా పార్టి కేంద్రంలో అధికారంలో ఉన్నప్పుడు రెండు నెలల్లో బీహార్‌లో యే పార్టీ ప్రభుత్వంలో లేకుండా అధ్యక్ష పరిపాలనలో ఉన్నప్పుడు వారి నాయకురాలు ఏనుగు మీద వెళ్లి దేశం మొత్తం ప్రచారం చేశారు. కాని ఆమె అధికారంలో ఉన్నప్పుడు కూడా శాంతియుతంగా, లాంఛనంగా నిరసన తెలియజేస్తూ ఊరేగింపు జరిపితే యింత దుర్మార్గమైన దాడి యెందుకు చేయవలసి వచ్చింది? తర్వాత యే సంఘాలయితే దీనిలో పాల్గొన్నాయో వారు ఇంతకు ముందు కూడా యిదే రాజధానిలో వేరే సందర్భాలలో హరిజనుల విషయమై పాల్గొన్నప్పుడు యిటువంటి సంఘటన జరుగ లేదు. ఈ విధంగా ఎందుకు చేసినారని పోలీసులు కమీషనర్‌గారిని అడిగితే ఏమి చెబుతున్నారంటే వారు యెన్నో నినాదాలు చేశారనీ, గన్స్, ఫర్ దళిత్స్ అని యిటువంటి నినాదాలు చేయడం చాలా ప్రమాదకరం కాదా అన్నారు. కేవలం వారు మాత్రమే అనలేదు. జనతాపార్టీ బీహార్ ముఖ్యమంత్రి అయిన కర్పూర్ ఠాకూర్ గారు దళితులకు గన్స్ యిస్తే తప్ప ప్రయోజనం లేదని చెప్పినారు. అంతేకాదు మీ కేంద్ర హోమ్‌మంత్రి జైల్‌సింగ్ గారు చెప్పినారు, యోగేంద్ర మక్వానా కూడా చెప్పినారు. నేను యీ నినాదం మంచిదని, చేయాలని చెప్పడంలేదు. వేరే కులస్థులకు, యాదవులకు, ఠాకూర్లకు గతావారికి గన్స్ ఉన్నప్పుడు వీరికి లేకపోవడం వీరికి రక్షణ కొరకు కోరినారు. అంతేకాకుండా అన్ని పార్టీలలో ఉండే కొంతమంది నాయకులు ఈ నినాదం మంచిదని చెప్పినారు. అయితే కేవలం నినాదం చేసినంత మాత్రాన జరిగే ప్రమాదం లేదు. ఓంకార్‌గారు చెప్పినట్లుగా ఆ ఊరేగింపులో యెవరు ఉన్నారంటే ప్రధానంగా వేలాదిమంది ప్రభుత్వంలో ఉండే ఉద్యోగులే యెక్కువ భాగం ఉన్నారు. యువకులు, నిరుద్యోగులు కంటే ఎక్కువ భాగం ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు ఉన్నారు. అంతేకాదు టి.పి. నారాయణగారు లాంటి ఒక సాత్వికుడు, ఎడ్యుకేషన్ డిపార్టుమెంటులో డిప్యూటీ సెక్రటరీ, పి.ఎస్.సి.లో ఒక మెంబరుగా ఉన్న వ్యక్తి దీనికి నాయకత్వం వహించినారు. వీరిని అక్రమంగా జైలులో పెట్టినారు. వీరిని పోలీసు స్టేషనులో పెట్టినప్పుడు నేను ఆనాడు సాయంత్రం అక్కడకు వెళ్లి కలవడం జరిగింది. వీరితోపాటు వందలాది మంది హరిజన యువకులను, విద్యార్థులను జైలులో పెట్టినారు. వీరిపైన ఎటువంటి ఆరోపణలు లేవు. ఈ విధంగా వీరిని యెందుకు జైలులో పెట్టినారో తెలియకుండా ఉంది. ఎప్పుడూ కూడా లాఠీచార్జ్, టియర్‌గేస్ యింత అక్రమంగా జరగలేదు. ఈ లాఠీచార్జ్ టియర్‌గేస్, ఈ విత్‌డ్రాయల్ ఆఫ్ పర్మిషన్ యిన్ ది ఫిఫ్త్ మినిట్ పైన జుడీషియల్ ఎ

ఎక్వయిరీ, కాని హవుస్ కమిటీని కాని వేయాలి. దీనిపైన ఆంధ్రదేశంలో ఎంత కలవరపడుతున్నారో అన్నది మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ప్రభుత్వానికి హరిజనుల పైన సానుభూతి ఉంటే యీ లాఠీచార్జ్, టియర్‌గేస్ జరగవలసిన అవసరం ఉందో లేదో పరిశీలించడానికి ఒక జుడిషియల్ ఎంక్వయిరీని కాని, హవుస్ కమిటీని కాని వేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

10-20a.m. శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:—అధ్యక్షా, ఉత్తరప్రదేశ్, మధ్యప్రదేశ్, బీహార్‌లో హరిజనుల పైన అత్యాచారాలు ప్రబలంగా జరిగిపోతున్నాయి. ఈ హత్యలు దేశాన్ని కలవరపెడుతున్నాయి. ఈ సందర్భంగా మనకు కనపడే సంఘటనలు దిహూలీలో 24 మంది, సాడూపూర్‌లో 12 మంది అట్లా చాలా ప్రదేశాలలో హరిజనుల పైన హత్యలు మూకుమ్మడిగా జరగడం చాలా ఘోరమైన కృత్యం. నాగరికత గల ప్రపంచంలో యెవరయినా హర్షించేదానికి వీలుందా? ప్రజాస్వామ్యం అని సెక్యూలరిజం అని చెప్పుకునే కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం హయాంలో యీ విధంగా జరగడం అనేది యేమి న్యాయం? మిత్రులు చెప్పినట్లుగా బెల్చిలో 10 మందికి ఆ విధంగా జరిగితే దేశం మొత్తాన్ని కలవరపెడుతున్న సంఘటన పైన ఇందిరాగాంధీ గారు చేసిన ప్రకటనలు మనకు జ్ఞాపకం ఉన్నాయి కదా. దిహూలీలో 24 మందిని మూకుమ్మడిగా చంపితే ఇందిరాగాంధీగారు ఏమి చేస్తున్నారు? దీనికి వెనుక ఉన్నటువంటి రాజకీయకు ముఖ్యమంత్రి ఠాకూర్‌కు సంబంధించిన వారున్నారని స్పష్టంగా తెలుస్తున్నప్పుడు ఆమె అనుయాయులు సింగ్ కొనసాగడం సిగ్గుచేటు కాదా?

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY.
PRINCIPAL OFFICEES.

Deputy Speaker	...	Sri A. Eswara Reddy.
Panel of Chairman	...	1. Smt. D. Indira.
	...	2. Sri B. Gnanaprakasam.
	...	3. Sri C. Narayana Reddy
	...	4. Sri G. Mallikarjuna Rao.
	...	5. Sri Poola Subbaiah.
	...	6. Sri P. Janardhan Reddy.
Secretary	...	Sri E. Sadasiva Reddy.
Joint Secretary	...	Sri D. L. Narasimham.
Deputy Secretary	...	Sri M. Ramanadha Sastry.

Assistant Secretaries	...	1. Sri S. Purnananda Sastry.
	...	2. Sri Md. Ghouse Khan.
	...	3. Sri T.L. Balaram.
	...	4. Sri M. Viswanatham.
	...	5. Sri J.V. Ramana Murthy.
	...	6. Sri P. Basaiah.
	...	7. Sri A.V.G. Krishna Murthy.
	...	8. Sri M.V. Hanumantha Rao.
	...	9. Sri K. Sesaiah.
Cheif Reporter	...	Sri Habeeb Abdur Rahman.

ఆమె అనుయాయులకు సిగ్గుచేటు. కాంగ్రెసు (ఐ)కి తలను తీసినట్టే కదా; 10 30
దానికి వారు వేరే సమాధానము చెప్పాలి. 26వ తేది మన రాజ్యాంగము అమలులోకి వచ్చిన రోజని మన కందరకు తెలుసు. రాజ్యాంగములో ఏముంది? మనము స్పష్టంగా చెప్పుకొంటున్న సోషియో ఎకనామిక్ ఆఫ్‌లిఫ్ట్. ఇది ప్రధానంగా అందులో వుంది. అలాంటప్పుడు పేదవాడు మరింత పేద కావడం, ధనికుడు మరింత ధనికుడు అవడం జరుగుచున్నది. కాని అమలు పరచే పద్ధతిలో సోషియో ఎకనామిక్ ప్రోగ్రామ్స్ అని చెప్పుకుంటున్నారు. అలాంటి ప్రోగ్రామ్స్ అమలు పరుస్తున్న ప్రభుత్వము వారికి తుపాకీ గుండ్లు, టియల్ గ్యాస్ పెల్స్‌కు గురిచేస్తారా? బూటు కాలుతో తన్ని, వాళ్ళను అరెస్ట్ చేస్తారా? బీహారులో హరిజనులపై జరిగిన అత్యాచారాలు చాలా దారుణంగా వున్నాయి. దేశములో జరుగుచున్న ఇలాంటి సంఘటనలను వెలుగులోకి తేవాలని, ప్రభుత్వానికి ఒక మెమోను సమర్పించుకొనుటకు వస్తూవుంటే జరిగిన ఈ దుర్ఘటన మహా అపచారం. ఇటువంటి దుర్ఘటన మరొకటి వుండదు. దేశములో గనుక కొనసాగితే, దీనికి ప్రభుత్వమే బాధ్యత వహించవలసి వుంటుందని ప్రభుత్వముపైన నేను స్పష్టంగా ఆరోపణ చేస్తున్నాను. జరిగిన అత్యాచారాలకు అసమ్మతి తెలిపే ఒక బ్లాక్ ఫ్లాగ్ ఒకవైపు, మరొకవైపు నేషనల్ ఫ్లాగ్ పట్టుకొని పోతే వాళ్ళను నానా హింసలు పెట్టినారు. రిటయిర్ ఐ.పి.ఎస్. ఆఫీసర్లు కూడా అందులో వున్నారు. అటువంటి వారిపై ఈ ప్రభుత్వము హింసాత్మక చర్యలు పూనుకున్నదంటే, ఈ విషయం ఏ మాత్రం సహించదగ్గది కాదు? జరిగిన దానికి ప్రభుత్వము వెంటనే క్షమాపణ చెప్పుకోవాలి. ఈ అత్యాచారాలకు కారకులెవరు; దానికి ముఖ్యమంత్రి అయినా సరే, ఎవరయినా సరే, వారు బాధ్యులైనా దీనికి

బాధ్యత వహించవలసి వుంటుంది. క్షమాపణ కూడా చెప్పుకోవలసి వుంటుంది. లేకపోతే రేడియోలలోనూ. ఉపన్యాసాలలోనూ హరిజనులకు మేము ఇది చేస్తున్నాము. అది చేస్తున్నామని చెప్పేదంతా బూటకమవుతుంది. ఈ అత్యాచారాలకు కారకులెవరో, అందుకు వారిపై, తగు చర్యలు తీసుకొని దళిత వర్గాలలో విశ్వాసాన్ని కలిగించవలెనని కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—అధ్యక్షా, ఈ హరిజన అత్యాచారాలపై ముఖ్యమైన చర్చ ఇపుడు జరుగుచున్నపుడు ముఖ్యమంత్రిగారు వున్నచో బాగుండేది. వారు ఏ కారణము చేతనో రాలేకపోయారు. హోం మినిష్టరు గారు వున్నారు. ఎస్. సి., ఎస్. టి. వీకర్ సెక్షన్స్‌ను రక్షించే బాధ్యత ముఖ్యమంత్రిగారి పైన వుంది. లాఠీ ఛార్జికి సంబంధించినంతవరకు హోం మినిష్టరు గారు ఏది ముందు జరిగిందో ఏది వెనక జరిగినదో చెప్పగలరు. కాని ఈ పరిస్థితికి పూర్వాపరాలు ఏమి? ఎందుకు ఈ పరిస్థితి సంభవించిందో చెప్పవలసిన సమాచారము వారి దగ్గర వుందనేది నాకు తెలియదు. ఒక మంత్రిగారు స్టేషనుకు వెళ్లి విడిపించేదానికి ప్రయత్నము చేస్తే, ఆయన ఎందుకు వెళ్ళారో నాకు తెలియదని హోం మంత్రిగారు చెప్పారు. అందువల్ల దీనితో వారికి సంబంధము లేదనే విషయం పేపరు చూస్తే తెలుస్తుంది. ఇది బయట పెట్టవలసిన అవసరముంది. నేను ఒకే ప్రశ్న వేస్తున్నాను. ఈ దేశములో స్వాతంత్ర్యము వచ్చిన తరువాత 34 సంవత్సరాలు అయిన తరువాత, హరిజనులకు, ప్రొటెస్టుగా ప్రొసెషన్ జరుపుకునేదానికి వారికి రైట్ లేదా? ఆ రైట్‌కు పర్మిషన్ అడగాలా?

If any man wants to protest against the Government or the system and moreover the surprising thing is, the premission is taken already ten days in advance. You yourself has given the permission.

ఇచ్చేదానికి మాకు పవర్ వుంది, క్యాన్సిల్ చేసేదానికి పవర్ వుందని అన్నారు. హరిజనుల గిరిజనుల పేరుతో అధికారములోకి వచ్చిన మీరు రిపబ్లిక్ డేనాడు బ్లాక్ ఫ్లాగ్ ఎగరవేయడం 'మేము టాలరేట్ చేయ' మని అన్నారు ఎందుకు టాలరేట్ చేయరు? మీ మొహము మీద ఎవరయినా వుమ్మేస్తే టాలరేట్ చేస్తారా? దిగి పొమ్మంటే టాలరేట్ చేస్తారా; హరిజనులు జెండా ఎగరేస్తే టాలరేట్ చేయరా: మీ మంత్రులు తిట్టుతూ వుంటే టాలరేట్ చేస్తారా? హరిజనులపై అత్యాచారాలు

ఎందుకు చేస్తున్నారో నాకు అర్థము కావడం లేదు. ఈ సంఘటన జరిగిన తరువాత బయట రాష్ట్రాలలో సభ్యమానవ ప్రపంచములో భారత దేశము తలవంచుకోవలసి వస్తే - రిపబ్లిక్ డే నాడు హరిజనులపైన జరిగిన అత్యాచారాలకు నిరసనగా ఊరేగింపు చేస్తూ వుంటే వారిపైన మీరు కూడా అత్యాచారాలు చేయడం ఇది డబల్ క్రయిం అవుతున్నది. మీరు సిగ్గు పడవలసిన పరిస్థితి వుందా లేదా? తలవంచు కోవలసిన పరిస్థితి వుందా లేదా?

Are you not feeling the shame to lathicharge on Harijans, peaceful people, employees or respectable people?

హరిజనులకు వ్యతిరేకులైన కొందరు హరిజనులు కానివారు వున్నారని అన్నారు. అలాంటి వారుంటే వారిపైన ఎందుకు చర్య తీసుకోకుండా వున్నారు?

Why do you lathi-charge on Bangaru Lakshman? Why do you lathi-charge on T.V. Narayana? Why do you lathi-charge on other people? What is the wrong if non-harijans joined the procession and condemn the atrocities on Harijan Community? Isthere any rule that Harijans should take part in the procession?

ఎందుకు మీరు ఈ విధంగా చేస్తున్నారో నాకు అర్థం కావడం లేదు. లెక్కాపక్కా లేకుండా ప్రతివారిని తిట్టడం, తరువాత క్షమాపణ చెప్పుకోవడం.

What is this business, I cannot understand. Because the Chief Minister is not able to show his face to the House, he is avoiding to come to the House. This is my charge. Otherwise, when the serious issue is there

I don't demand any apology from him.

ఇటువంటి సీరియస్ ఇస్యూ వచ్చినపుడు ముందే ప్రభుత్వమే ఒక పొరపాటు జరిగిపోయింది, ఈ గ్రహపాటుకు మేము విచారిస్తున్నామని చెప్పవలసిందిపోయి, రూల్స్ రెగులేషన్స్ పెట్టాలని- ఏది ఏమయినా మనమందరము ముక్తకంఠంతో దీన్ని ఖండించాలి. మన అందరికీ, రాష్ట్రానికి. సభ్యమానవ దేశంలో మన రాష్ట్ర చరిత్ర 14/15, గౌరవ ప్రతిష్టలు దిగజారుతూ వుంటే, ఈ విధంగా కనీసము ఊరేగింపు అయినా జరుపుకునే అవకాశం ఎందుకు ఇవ్వరో నాకు అర్థం కావడం లేదు. ఆలోచన చేస్తూవుంటే కడుపు మండుతూ వుంది. మంత్రి డి.సి.సి. [illegible]

పట్టుకొని లాగితే దిక్కు మొక్కు లేదు. You do not take aotion against those people.

ఎవరో రాళ్లు వేసారట. అంబేదకర్ యువజన సంఘం అధ్యక్షుని పి.డి.పి. కస్టడీ క్రింద అరెస్ట్ చేశారు. ఏ ఊరేగింపు జరగకూడదు, పేపరులో వేయకూడదు అసెంబ్లీలో మాట్లాడకూడదని లేకపోతే బొక్కలో తోస్తామని మీ లాంగ్వేజిలో చెప్పేండి. ఎందుకు చేస్తున్నారు ఆ విధంగా?

Who is bringing polities into this? Are we bringing politics into this? We never brought politics into this issue. Some of our party-men have participated in the procession to protest against the attrocities on Harijans in various parts of the country. Even some of the sympathisers of the Congress Party also in the procession.

అలాంటిది ఈ విధంగా లాఠీ చార్జిచేసి, ఆంధ్ర రాష్ట్రము యొక్క పరువు ప్రతిష్టలను మంట కలిపారు. వేలాది ప్రజల గౌరవాలను పోగొట్టుకొనేటట్లు చేశారు, దీనికి ప్రభుత్వము బాధ్యత వహించవలసి వుంటుంది. అందుకే ఈ ప్రభుత్వం దీనిపై విచారణ చేస్తుందని నాకు నమ్మకం లేదు. చెన్నారెడ్డిగారి ప్రభుత్వం మీద నేను అవిశ్వాస తీర్మానం పెట్టి మాట్లాడినపుడు ఎవరు కూడా మాట్లాడలేదు. రోజులు దగ్గరకు వచ్చాయేమో? సభ్యులందరికూ విజ్ఞప్తి చేస్తున్నదేమిటంటే మనమందరమూ కలిసి సానుభూతితో ఈ చర్యను ముక్తకంఠంతో ఖండిద్దాము. లేదా సభను వాయిదా వేసి ఆ విధంగా మనయొక్క ప్రధానమైన సానుభూతిని, విచారాన్ని తెలియజేస్తే బాగుంటుందని మీద్వారా తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

10-40a.m. శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:— ఈ హరిజనుల మీద దురాగతాలు జరపడం ఒక్క హైదరాబాదులోనే జరగలేదు. ఆ భారతదేశంలో ఉన్న దళిత జాతులపై ఒక సంవత్సరం నుంచి ఇట్లా జరుగుతున్నవి, ఇది హరిజనుల మీద జరిగే ఒక కాన్‌స్పిరేసి. హైదరాబాదులో జరిగిన సంఘటనను మనం సింగిల్ అవుట్ చేయ వక్కరలేదు. ఇట్లా జరగడానికి కారణం మనరాష్ట్రంలోని హోమ్ మినిష్టరు మరియు ముఖ్యమంత్రిగారికి మాత్రమే సంబంధం లేదు. ఇది ఢిల్లీలో కూర్చొని ఉన్న మన ప్రధాన మంత్రి ఇందిరాగాంధిగారు కూడా యిందులో ఒక భాగంగా భావించవలసి ఉంటుంది.

This is the censure motion against Smt. Indira Gandhi and not against Sri Anjaiah.

రిపబ్లిక్ డే 26 జాన్యూవరినాడు నల్లజెండాలు ధరించడం నాకు అవమానం కాదా అని ఇందిరాగాంధీ ఫోను చేస్తే అంజయ్యగారు కమిషనర్‌ను పిలిచి దొబ్బులు పెట్టారు. అందువల్ల యీ సంఘటన గురించి మనము దూరదృష్టిని ఉపయోగించి ఆలోచన చేయాలి. ఈ సంఘటన విషయంలో యిక్కడ అంజయ్యగారికి వ్యతిరేకంగా ఉండేవారు సంతోషపడితే పడవచ్చును. కాని ఇది దళిత జాతులవారిమీద ముఖ్యంగా హరిజనులమీద జరిగిన లాఠీచార్జీ సంఘటన.

The cream of Harijans, the intalligence of Harijans. It is a mass killing of Harijans.

ఈరోజున యీ సంఘటనలు కాంగ్రెస్ ఐ కి వ్యతిరేకంగా యీ హరిజనులు యీ ప్రజలు తయారైనారని శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీగారు గ్రహించి యీ హరిజనులపై చేయించిన సంఘటన యిపుడు మన ముఖ్యమంత్రి అంజయ్యగారిపై పడింది. అటువంటి పరిస్థితులలో యిపుడు ఈ కాంగ్రెసు ఐ వారు యీ హరిజనులను దళిత దళాల వారిని నాశనం చేయాలని వారికి వ్యతిరేకంగా జరుగుతున్న యీ ప్రదర్శనలను నాశనం చేయడాన్కి కంకణం కట్టుకుంటున్నారు. అందువల్లనే యీ హరిజనులపై జరిగిన సాధుపూర్, తివోలి సంఘటనల నుంచి హైదరాబాదు వరకు జరిగిన యీ మూకుమ్మడి హత్యలు, లాఠీచార్జీలు అందుకు ఉదాహరణగా చెప్పవచ్చును. అందువల్లనే

This is a censure motion against Indira Gandhi by this Assembly.

తరువాత మన మంత్రిగారు కోనేరు రంగారావుగారు స్వయంగా పోలిస్ స్టేషన్‌కు పోయి ఏదో చేసారు, కాని ఆయన అట్లా చేయకుండా తమ రాజీనామాను సమర్పించవచ్చును కదా? వీరందరూ కూడా లేనిపోనిపనులు చేయవలసినదిగా పోలీసువారికి అర్డర్సు వేస్తారు. ఇందిరాగాంధీకి దండలు తయారు చేసి వేయడానికి పనికివస్తారు కాని వేరొకదానికి కాదు. ఇపుడు గవర్నమెంటు యీ లాఠీచార్జీ చేయమని చెప్పలేదు. పోలీసువారు మాత్రం చేసారుట. ప్రభుత్వానికి దీనివిషయంలో సంబంధంలేదుట. He is the Home Minister. What is he doing? He is discriminating between Police and the Government. This is a conspiracy against Harijans.

ఈ పోలీసువారు చేసేది ఏమంటే ఈ ప్రభుత్వం యిచ్చిన అర్డర్సును కారీ అవుట్ చేయడమే అంటున్నాను. కాని యిపుడు ఈ జాయింటు రెస్పాన్సిబిలిటీ ఏమీ కనబడడంలేదని మనవి చేస్తున్నాను. అందువల్లనే మేము చిలకలూరిపేటలో జరిగిన లోక్‌దళ్ రాష్ట్రమండలి సమావేశంలో ప్రజలకు గన్స్ యివ్వాలని తీర్మానం చేసాము. ఈ హరిజనులమీద చాలా అత్యాచారాలు జరుగుతున్నాయి. అందువల్లనే ఈ దళిత జాతివారికి కూడా గన్స్ యివ్వవలసిన అవసరము ఉంది. ఇపుడు ఈ హరిజనుల మీద జరుగుతున్న అత్యాచారాలను ఖండించడానికి జరిగే ప్రదర్శనలలో చాలామంది పెద్దలను అరెస్టు చేసారు. అంబేద్కర్ ఉద్యమంలో రైతులను కొట్టి గ్రామాలలోని ప్రజలను, పెద్దలను నాసా క్రింద అరెస్టు చేసారు. ఇక్కడ హైదరాబాదులో జరిగిన లాఠీచార్జీలకు కారణం అంజయ్యగారు కాదు. ఆయనకు ఢిల్లీనుంచి ఫోను వచ్చింది. స్వతంత్ర రిపబ్లిక్ దినంనాడు నల్లజండాలను చూపించేవారిపై చర్యతీసుకోమని ఇందిరాగాంధీగారు ఫోనుచేయడంవల్ల జరిగిన గందరగోళమని చెబుతున్నాను. కాబట్టి యిపుడు ప్రభుత్వం ఈ సంఘటనమీద రాజీనామాచేయాలని డిమాండు చేస్తున్నాను.

Sri M. Srinivasa Rao (Nagarkurnool) : Does the member know directly the information?

Sri P. Janardhan Reddy : Yes, I know. I can prove it.

Sri M. Srinivasa Rao : While he is speaking he is speaking he alleged as if he has heard and all that. It does not appear to be very sound. So, if should be expunged from the records. It ts a personal allegation and it cannot be allowed.

Mr. Deputy Speaker : I will see the records and take action.

Sri M. Srinivasa Rao : Let him prove.

Sri M. Venkaiah Naidu : Let us not sidetrack the issue.

శ్రీ ద్రోణంరాజు సత్యనారాయణ (పెందుర్తి) :— పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డర్ సర్. ఒక తీవ్రమైన విషయం నేను చెప్పదలచుకొన్నాను. ఒక దేశం యొక్క ప్రధానమంత్రిగా ఉన్నపుడు రిపబ్లిక్ డే నాడు హరిజనులపై జరిగే అత్యాచారాలకు నిరసనగా నల్లజండాలు ప్రదర్శిస్తూ ఉంటే ప్రధానమంత్రిని ఏదో అంటే

మేము ఓపికతో విన్నాము. గౌరవసభ్యులు తీవ్రమైన పదజాలము ఉపయోగించినా కాని ఊరుకున్నాము. కాని ఇందిరాగాంధీ అంజయ్యగారికి ఆ రోజున టెలిఫోను చేయగా పోలీసు ఆఫీసర్లను పిలిచి దొబ్బులు పెట్టారు అనేది ఆయన ఉపయోగించిన పదజాలము. ఇపుడు నేను అడిగేది ఏమిటంటే వారు అన్న మాటలు ప్రూఫ్ చేయ గలననివారు చెప్పాలి. అది తప్పని ప్రూఫ్ అయితే రికార్డునుంచి కొలగించడం ఈ సభయొక్క కనీస సాంప్రదాయం.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—నేను రికార్డులు పరిశీలన చేసి తీసుకోవలసిన చర్యలు తీసుకుంటాను.

డాక్టర్ ఎస్. చంద్రమౌళి:—అధ్యక్షా యిప్పుడు దేశంలో హరిజనులమీద అత్యాచారాలు విచ్చలవిడిగా సాగిపోతున్నాయి. ఒక వైపున అడల్ట్‌నే కాకుండా పసికందులను కూడా సాధుపూర్‌లో హత్య చేసారంటే హరిజనులమీద ప్రభుత్వ మనసులో ఎంత కనికరం ఉన్నదో తెలుస్తున్నది. ఇలాంటి పరిస్థితులలో హరిజనులు మతాలను కూడా మార్చుకోవడానికి సిద్ధపడుతున్నారనే భావం కూడా ఏర్పడు తున్నది. ఇదంతా కూడా ఒక కుట్రతో హరిజనులను నాశనం చేయాలనే తీరులో ఉన్నప్పుడు రిపబ్లిక్ దినోత్సవం భారత ప్రజలకు పవిత్రమైన దినంనాడు హరిజనుల మీద అత్యాచారం చేయడానికి మన ప్రభుత్వం పూనుకున్నదంటే యిది చాలా శోచనీయమైన విషయం. ఏ విధమైన ప్రేరణ లేకుండా అనవసరంగా ఆలజడిలేకుండా ప్రశాంతంగా ప్రదర్శనలు జరుపుకుంటూ ఉన్నవారిపై అంతే కాకుండా ప్రభుత్వం వారు, పోలీసుల అనుమతి పొంది ప్రదర్శనలు జరుపుతూ ఉంటే వారిమీద టియర్‌గేస్ చేయడం లాఠీలతో కొట్టడం అనేది హరిజనులను రెచ్చగొట్టే విధానమే అవుతుంది. ఇపుడు అనవసరంగా హరిజనులకు ప్రేరేపణ చేసి వారు మంచివారు కాదు అనే సంకల్పంతో ప్రభుత్వం వారిమీద ఒక కలర్ పూయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నట్లు కనపడుతున్నది. మన కానిస్టిట్యూషన్ ప్రియాంబుల్‌లో సోషలిజమ్, సెక్యూలరిజమ్, అనేవి డెమొక్రసీకి మూలం అని చెబుతున్నపుడు యీ డెమొక్రసీలో అనుమతి పొంది డిమోన్‌స్ట్రేషన్ చేస్తూ ఉంటే ఆ సూత్రాలకు విరుద్ధంగా కానిస్టిట్యూషన్‌ను రేప్ చేసినట్లు ప్రవర్తించినట్లు అనుకోవలసివస్తున్నది. మన రాజ్యాంగాన్ని అవమాన పరచడంవల్ల ప్రజలను కూడా అవమాన పరచినట్లు అవుతుంది. అందు వల్ల దీనిమీద వెంటనే జ్యూడీషియరీ ఎంక్వయిరీ జరిపించాలి. ఈ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం వెంటనే దిగిపోవాలి. ఇదే యిస్యూమీద ఎలక్షన్స్ పెట్టి ప్రజల

ప్రాయం సేకరించాలని కోరుతున్నాను. ఇది దేశానికి ప్రజలకు క్షేమం. నిజంగా హరిజనులమీద యీ కాంగ్రెసు ఐ వారికి ప్రేమ ఉన్నట్లు అయితే ప్రకటనలు చేయడం కాకుండా ఆచరణలో ఆ హరిజనుల సోషియో ఎకనమిక్ డెవలప్‌మెంటుకు దోహదం చేసే విధంగా యాక్టివిటీస్ ఉండాలి.

0-50a.m. కాని తుపాకుల ద్వారా గుళ్ళ ద్వారా, చెప్పులు, బూట్ల ద్వారా తన్ని వారిని బాధపెట్టి హింసించడం ద్వారా ఏ విధమైనది సాధించలేరని మనవిచేస్తూ యిటువంటిది జరిగినప్పుడు వారు ప్రభుత్వం నుండి దిగిపోవడం అవసరం. దీనిమీద జుడిషియల్ ఎంక్వయిరీ పెట్టడం అవసరం. కాన్‌స్టిట్యూషన్ ఒక్క హరిజనులకే కాదు. కాన్‌స్టిట్యూషన్ పవిత్రమైనది. ఆ పవిత్రమైన కాన్‌స్టిట్యూషన్ ప్రజలందరికి వర్తిస్తుంది. కాబట్టి ప్రజలందరికి క్షమాపణ చెప్పుకోవలసిన అవసరం వున్నదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. శోభనాద్రీశ్వరరావు:—అధ్యక్షా, ఈ సమస్య మీద యింతకుముందు పెద్దలు చాల మంది చాల విషయాలు చెప్పారు. చాల దురదృష్టకరమైన విషయం. భారత రాజ్యాంగాన్ని రూపురేఖలు దిద్దడంలో ప్రముఖమైన పాత్ర వహించినటువంటి బి. ఆర్. అంబేడ్కర్‌గారి విగ్రహం నుండి ప్రారంభమైనటువంటి ఈ ఊరేగింపు ఆంధ్రప్రదేశ్ తొలి హరిజన ముఖ్యమంత్రిగా ఎన్నికైనటువంటి స్వర్గీయ దామోదరం సంజీవయ్యగారి విగ్రహం దగ్గరికి వచ్చేటప్పటికి ఈ రకమైనటువంటి పరిస్థితి జరగడం చాలదురదృష్టకరము. దేశంలో ప్రతి పౌరుడు కూడ సిగ్గుతో తలకాయ వంచుకోవలసిన పరిస్థితి జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను. మన రాష్ట్రంలో గాని, యితర రాష్ట్రాలలో గాని హరిజనుల మీద జరుగుతున్నటువంటి దారుణమైన దమనకాండ గురించి తమ యొక్క నిరసన ఆందోళనను, తమ యొక్క అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేయడానికి నిరాయుధులుగా, సభ్యతా సంస్కారం కలిగినటువంటి వారు, బాధ్యతగా అనేక సంవత్సరాలు సంయమనంతో వ్యవహరించి ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలో బాధ్యతగా పనిచేసిన వ్యక్తుల యొక్క నాయకత్వంలో ఈ ఊరేగింపు జరిగిలూ ఉండగా అచ్చెన్నగారు, ఓంకార్ గారు చెప్పినట్లు యిది జరగడం చాల దురదృష్టకరమైన విషయం. ఆ సంఘటన జరగడానికి కారణాలు ఏమిటి? అనేది అనేకమంది చెప్పారు. కారణాలు ఏమైనప్పటికి హరిజనులను ఉద్ధరించడానికి నేను కంకణం కట్టుకున్నాను అని చెపుతున్న శ్రీమతి ఇందిరాగాంధి గారి నాయకత్వం క్రిందనున్న కాంగ్రెస్ ఐ ప్రభుత్వంలో జరిగినటువంటి ఈ సంఘటనకు మేము చాల బాధప్ర

తున్నాము. చాలా దురదృష్టకరము అని రిగ్రెట్స్ ఎక్స్‌ప్రెస్ చేసినప్పటికి కూడ కొంతవరకు అర్థం చేసుకోవచ్చు. ఈ రోజుకు కూడ అటువంటిది జరగకపోవడం చాల దురదృష్టకరం. కనీసం ఈ సమయంలోనైనా ఆ రోజున జరిగిన సంఘటనకు ప్రభుత్వ పక్షంగా, పోలీసుల పక్షంగా జరిగినటువంటి దమనకాండకు విచారాన్ని వ్యక్తం చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. హరిజనుల మీద అత్యాచారం అనేటువంటి పైన రోగం యొక్క స్వరూపం చూశాము గాని అసలు దానికి మౌలికంగా ఉన్నటువంటి కారణం అర్థం చేసుకోండి. ఆ రోజున అనేక మంది ఆ హరిజన ప్రదర్శకులు అందరు కూడ హరిజనుల మీద జరుగుతున్న అత్యాచారాలకు నిరసన తెలియజేయడానికి వెళ్ళారు. ఢిల్లీకి అతి సమీపంలో ఎందుకు జరుగుతున్నాయి? శక్తివంతమైన కేంద్ర ప్రభుత్వం, ప్రత్యేకంగా హరిజనులు, బలహీన వర్గాల కోసం చివరి రక్తపు బొట్టు ధారపోస్తానని చెప్పినటువంటి శ్రీమతి ఇందిరా గాంధి పరిపాలనలో ఎట్లా సాహసం చేస్తున్నారు? ఆ బందిపోట్లు ఏ రకంగా మూక ఉమ్మడిగా చంప గలుగుతున్నారనేది మనం అర్థం చేసుకుంటే శ్రీమతి ఇందిరా గాంధి గారి మనస్సులో వారిని చంపాలని లేకపోవచ్చు. కాని నేను తమ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. రౌడీలను, బందిపోట్లను, పేరు మోసిన బందిపోటు దొంగలను 1980 పార్లమెంట్ ఎలక్షన్‌లో యూత్ కాంగ్రెస్ ఐ పేరుతో ఆకర్షించి, వారందరికి లక్షల రూపాయలు ఇచ్చి, జీపులలో ఎక్కించుకొని వారిని ఎలక్షన్‌లలో ప్రచారానికి వాడుకొని కాంగ్రెస్ ఐ అభ్యర్థులను బలపరచడానికి వాడుకొని బూత్‌లను కాప్చర్ చేసి ఏ రకంగా అయితే అధికారంలోకి వచ్చారు. ఈనాడు కాంగ్రెస్ ఐ ప్రభుత్వం కావాలని హరిజనుల మీద ఇవి జరుగుతూ ఉంటే ఊరుకొంటున్నదనో, కోరుకొంటున్నదనో నేను అనుకోవడం లేదు. కాని కాంగ్రెస్ ఐ ఈ రోజున నిస్సహాయ స్థితిలో ఉన్నారు. 1980 పార్లమెంట్ ఎలక్షన్‌లో స్వర్గీయ సంజయ్ గాంధి యొక్క దీని ప్రకారం అన్‌డిజైరబుల్ ఎలిమెంట్, ఆన్‌సోషల్ ఎలిమెంట్స్ అన్నిటినీ కూడ గవర్నమెంట్ — ఏ పార్టీ అయినా పరిపాలించనివ్వండి, ఎక్కడో ఉంచాలో వారిని అక్కడ ఉంచాలి, అట్లా కాకుండా వారిని అందరిని కాంగ్రెస్ ఐ వారు నేతృత్వానికి తీసుకువచ్చి పెట్టి వారందరికి కాంగ్రెస్ నాయకులు అని టోపీలు పెట్టి వారిని రాజకీయ నాయకులుగా ప్రచారం చేసి ప్రజలలోకి పంపించిన తరువాత ఈ రోజున వారు వెళ్ళి చంపుతూ ఉంటే ఏమి చేయగలిగారు? అక్కడున్నటువంటి ప్రభుత్వాలలో వాటికి 20, 30 మంది అంతకుముందు దొంగలుగా, కె. డి. లుగా బందిపోటు దొంగలుగా కేసులు పెట్టబడినటువంటి నీచాతినీచమైన చరిత్ర కలిగినటు

వంటి వారు. వీరందరు ఈ రోజున అక్కడ కాంగ్రెస్ ఐ ఎమ్. ఎల్. ఎ. గా, ఎమ్. ఎల్. సి. లుగా, ప్రభుత్వంలో మంత్రులుగా ఉన్నారు. సిగ్గుచేటు అయిన విషయం. ఇది ప్రధానమైన కారణం. దీనిని అర్థం చేసుకోనంతకాలం ఈ దేశంలో బలహీనవర్గాల మీద వేరే రకమైన దాడులు జరుగుతూ ఉంటే.........

Sri E. Ayyapu Reddy :—Sir. Point of order. That remark of derogatory against the M.L.As., M L.Cs., and Ministers should be removed from the Records...

Sri M. Venkaiah Naidu :—Sir, he is not the Leader of the House to direct the Chair.

(Interruptions)

Sri E. Ayyapu Reddy :—It will not in any way add to the dignity of the House. It will not enhance the prestige of our democracy-whether this side or that side.

Mr. Deputy Speaker :—I will go through the records and examine afterwords.

(Interruptions)

Sri E. Ayyapu Reddy:—Sir, how is that relevant for our topic for the discussion which we are having now. How is it a relevant point here ?

శ్రీ గౌతు లచ్చన్న :—దేశంలో విస్తరించడానికి కారణాలు ఏమిటో చెప్ప వలసి వచ్చినప్పుడు యిటువంటి హంతకులను అధికారంలో పెడుతున్నందువల్ల జరుగుతున్నదని రిఫరెన్స్.

శ్రీ పోతిన చిన్న :—ఆంధ్రప్రదేశ్ లో జరుగుతున్నటువంటి వారు చెప్తున్నప్పుడు తూనికగా తీసుకువచ్చి లచ్చన్నగారు చెప్పేది వున్నది. కావాలంటే ఆ దేశంలో జరిగింది అని చెప్పండి: కాని ఆంధ్రప్రదేశ్ లో రౌడీలకు లక్షల రూపాయలు యిచ్చి యిక్కడ ఎమ్. ఎల్. ఎ. లుగా గెలిచిన వారు దొంగలు అని తీసివేయడం మంచిది కాదు.

Sri V. Shobhanadreeswara Rao:—Sir, Let me clarify. that I have not accused the Congress-I Legislators or Ministers in any other

States. I said that there are some people - there are considerabel number of people bad character as Ministers in those Governments and they are responsible for this entire atrocities. That is may contention as a responsible member of this House.

Mr. Deputy Speaker:—Please don't make any insinuation against any Hon'ble Members.

(Interruptions)

Mr. Deputy Speaker:—These things will not go into rcoords.

(Interruptions)

శ్రీ పోతిన చిన్న:—ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఎవరు దొంగలో నిర్ణయించండి.

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు:—ఆయనకు బాగా తెలుసు. జనవరి 26 న ఎన్ని జండాలు ఎత్తారో, ఎవరు ఎత్తారో వారికే తెలుసు. నేను చెప్పనక్కర లేదు.

ఆ విషయం చిన్నగారికి బాగాతెలుసు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:— మీలో మీరు ఎక్స్‌ఛేంజెస్ చేసుకుంటే ఎట్లా?

శ్రీ శోభనాద్రీశ్వరరావు:—

Sri Shobhanadreshwar Rao:— Sir, I appeal to all the Members of the Rulling Party also not to take it as a prestige issue and instead, let us pass a Resolution, expressing the regrets of House over the incidence that has happend on that day and let the Government institute an Enquiry and take into task. the people who are responsible for the atrocities.

దయచేసి తొందరగా జరిపించాలని మీ ద్వారా కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ టి. అమృతరావు (తాడికొండ-ఎస్.సి.):— అధ్యక్షా, 26వ తారీఖున జరిగిన సంఘటనకు మేముకూడా విచారిస్తున్నాము. ప్రతిపక్షాలు ఇంతవరకు హరి

జనులపై ప్రేమాభిమానాలు ఒలకపోస్తూ మాట్లాడారు. మాకు, కాంగ్రెస్-ఐ వారికి అంతకంటె ఎక్కువ అభిమానమే ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. ఇటువంటి సంఘటనలు దేశంలో ఎక్కడ జరిగినా విచారం వెలిబుచ్చవలసిందే. అయితే ప్రజలలో మార్పురావాలి. ఇందుకు ప్రభుత్వాన్ని నిందించడం సబబుగా లేదని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రతిపక్షాలు దీనిని పొలిటికల్‌గా తీసికొని రానున్న ఎన్నికలలో ఎడ్వాంటేజి తీసుకోవాలనే ప్రయత్నం చేస్తున్నారేమో తప్ప వాస్తవాన్ని మధ్య పెట్టలేరని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ యం. వెంకయ్య నాయుడు:— వారుఏమి చేయమంటున్నారు? వారు జరిగిన లాఠీచార్జిని ఖండిస్తున్నారా? లేక ప్రేమతో కొట్టారా కనుక వదిలివేస్తారా?

Mr. Dy. Speaker:— He has got every right to say what he feels.

Sri S. Jaipal Reddy:— Sir, the member is supposed to elicit information from the Minister under 329. What did Mr. Amrutha Rao want under this motion? The point is very simple. Did he ask for anything? Did he express any opinion or did he pass on anything?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:— ఆయన విచారం వెలిబుచ్చారు కదా.

శ్రీ టి. అమృతరావు:— ఈ సంఘటనకు విచారిస్తున్నామని మొదటే చెప్పాను. ప్రతిపక్షాలు పొలిటికలైజ్ చేస్తున్నారని చెప్పాను.

శ్రీ యస్. జయపాల్ రెడ్డి:— అడుగవలసింది విచారణ, విచారం కాదు వ్యక్త పరచవలసింది.

శ్రీ ఎన్. నరసింహా రెడ్డి (ముషీరాబాద్):— అధ్యక్షా, రాజ్యాంగంద్వారా సంపాదించుకున్న హక్కును ఉపయోగించుకుని నిరసన వెలిబుచ్చడానికి అవకాశం లేకుండా చేసినందుకు ఈ ప్రభుత్వానికి ఒక్క నిముషం కూడా ఉండే అర్హత లేదని చెబుతున్నాను. కాంగ్రెస్-ఐ వారికి హరిజనులపై చాలా ప్రేమ ఉందని అమృతరావుగారు చెప్పారు. అందుకే కొట్టిస్తున్నారా, లాఠీచార్జీ చేయిస్తున్నారా? బస్తీలకు బస్తీలు తగలబడిపోతున్నాయి. సజీవ దహనాలు జరుగుతున్నాయి. హరిజనుల పైన ఇతర దళితులపైన జరుగుతున్న అన్యాయాలు అరికట్టాలంటే వారికి గన్స్

అవసరం అని చెబుతున్నాను. పర్మిషన్ తీసుకొని వారు ఊరేగింపు జరుపుతుంటే వారిపై లాఠీచార్జీ. ముందు వారిపై టియర్ గాస్ వదిలి కళ్లు కానరాని పరిస్థితులలో ఉన్నప్పుడు లాఠీచార్జీ చేయడం, రోడ్డుపై వెడుతున్న వారిని కూడా చితుకకొట్టడం అమానుషమైన విషయం. హరిజనులపై ప్రేమ ఒలకపోస్తున్నారు కదా, వారి వోట్లతో అధికారంలోనికి వచ్చారుకదా, ఈ విధంగా జరిగినందుకు హరిజన మంత్రులెవరైనా ఉంటే వెంటనే రాజీనామా చేయాలి. లేకపోతే వారిపై ప్రేమ ఒలికించడం వట్టి బూటకం, నాటకం, సిగ్గుచేటు ఐన విషయమని మనవిచేస్తున్నాను. అంజయ్యగారికి రిపబ్లిక్ డే నాడు జెండాలు చూపితే చాలా బాధ వేసింది. వారి వారెవరైనా సజీవ దహనాల్లోను లాఠీచార్జీలోను ఉంటే వారికి ఆ బాధ ఏమిటో అర్థమయేది. పోలీసులు చేసిన చర్యను నిరసించకపోతే మానె ఏకగ్రీవంగా దీనిపై జుడిషియల్ కోరవలసి ఉంది.

శ్రీమతి జి. ఘనసూర్యవతి (నిడమోలు-ఎస్.సి.):— అధ్యక్షా, హరిజనులపై జరుగుతున్న అక్రమాలు, అన్యాయాలు, దోపిడీలు, మానభంగాలు గురించి రిపబ్లిక్ డే నాడు నిరసన తెలియజేస్తూ ఊరేగింపు చేస్తే నల్ల జెండాలు చూపిస్తే వారిపై అమానుషంగా లాఠీచార్జి చేసారు. ఇది చాలా సిగ్గుచేటయిన విషయం. దీనిపై జుడిషియల్ ఇంక్వైరీ వేయించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి:— అధ్యక్షా, పాపం హరిజనులపై ప్రభుత్వం ప్రేమ ఒలకపోస్తున్నది. మనవారు ఎం.జి.ఆర్. మాదిరి సినిమాలలో ప్రవేశిస్తే బాగుండేది, ఇందిరాగాంధీ బీహారులో బురదలో నడచి వెళ్ళారు. అది బూటకం కదా? ఇప్పుడు యు.పి.లో మధ్యప్రదేశ్‌లలో ఎన్నో అత్యాచారాలు జరుగుతుంటే ఇందిరాగాంధీ పలుకదేమి? కమిషనరు పొన్నయ్యగారు హరిజనుడే. ఆయన అనుమతి ఇచ్చాడు. దేవునిపై ప్రేమ ఎక్కువైతే రారా అంటాం. హరిజనులపై ప్రేమ ఎక్కువైతే రారా, లాఠీదెబ్బలు తినరా అంటున్నాం.

హోమ్ మంత్రిగారికి చీమకుట్టినట్లు అయినా పుండకపోవడం చాలా విచారకరం. ఏమైనా రిప్రజెంటేషన్ యిస్తే దీనివెనుక భూస్వాములు వున్నారంటారు. మా భూస్వాములు అన్నమాట. ఏమైనా అత్యాచారాలు జరిగాయని యిస్తే నక్సలైట్స్ ఎక్కువైనారు అంటారు. మంత్రిగారు ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పడం చాల విచారకరం. కులాల పేరుతో ఓట్లు సంపాదించుకొని

కొరంలోకి రావడం తప్ప పేదప్రజానీకముపైన వీరికి ప్రేమ వున్నదా? ముందు పెర్మిషన్ ఇచ్చారు, తరువాత కాన్సిల్ చేశారు. పర్మిషన్ యిచ్చే అధికారం వున్నప్పుడు విత్‌డ్రా చేసే అధికారం కూడా ఉండవచ్చును. రిపబ్లిక్ దినోత్సవము నాడు నల్లజెండాల ప్రదర్శనము ఏమిటి? నా రాజ్యములో ఇదేమిటి? నేను పుట్టింది వారి కొరకే కదా, వారు యింత పెద్ద ఊరేగింపు చేస్తూంటే నువ్వు ఏమి చేస్తున్నావు అని ఇందిరాగాంధీ గారు అంజయ్యగారిని అడిగారు. అంజయ్యగారు ముందు బ్యాక్‌వర్డ్‌క్లాస్ అనిచెప్పుకొన్నారు. ముఖ్యమంత్రి అయిన తరువాత అంజిరెడ్డి అని చెప్పుకొన్నారు. కులాలను ఎక్స్‌ప్లాయిట్ చేస్తున్న ప్రభుత్వం యిది అని చెప్ప వలసి వుంటుంది. మాల, మాదిగలకు మంత్రి పదవులు అంటూ ఒక కరపత్రము వచ్చింది. దానికి నమ్మయ్య గారు నాయకత్వము వహిస్తున్నారు. విచారణ జరి పించండి. మంత్రిగారు పోలీసుస్టేషనుకు వెళ్లి హరిజనులను విడిచిపెట్టిస్తారా? దానికి ఆ మంత్రి గారు క్షమాపణ చెప్పుకోవాలి. ముఖ్యమంత్రి క్షమాపణ చెప్పు కోవాలి. రంగారావుగారు చెప్పుకోవాలి. మంత్రి రంగారావుగారు ఎప్పుడూ నోరు విప్పితే చాలు ఇందిరాగాంధీ చెక్క భజన తప్ప ఇంకొకటి రాదు. ఏమంత్రి పదవిలో వున్నా కోనేరు రంగారావుగారు చక్కగా ఉపన్యాసాలు చేస్తారు. భట్రాజు పొగడ్తలు. వారు పోలీసుస్టేషనుకు వచ్చేముందు ఏమి చేశారు? ఎందువల్ల రాజీనామా చేయలేదు? ఈ విషయాన్ని కాబినెట్‌లో ఎందుకు తీసుకురాలేదు? ఇందిరాగాంధీకి ఎందుకు కంప్లెయింట్ చేయలేదు? రాజకీయ పరంగా చేస్తున్నారు. కాంగ్రెస్ పెద్దలతో ప్రైవేటుగా మాట్లాడుతున్నపుడు వారు అంటూ వుంటారు. ఓట్లకోసము చేస్తున్నాము. మేము పాస్ అవుతున్నాము, మీరు ఫెయిల్ అవుతున్నారు అంటారు. ఇప్పటికైనా వారికి సిగ్గు, శరము వుంటే ఎట్లాగైనా ఈ మంత్రిపదవి ఎల్లుండికి పోతున్నది కాబట్టి ఈ రోజే రాజీనామా యిస్తే మంచిది.

శ్రీ సి. జగన్నాథరావుగారు చేసిన సమాధానమును ఇంగ్లీషులో చదువుట ప్రారంభించగా

శ్రీ పి. రంగారావు:— అధ్యక్షా, మనము తెలుగు రాష్ట్రములో వున్నాం తెలుగులో చదవమనండి.

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు:— ముందు ఇంగ్లీషులో చదివి తరువాత వారి ప్రశ్నలకు తెలుగులో చెబుతాను.

శ్రీ ఎస్. నరసింహారెడ్డి:— తెలుగులో చెప్పడానికి ఏమి అభ్యంతరము?

తెలుగులో చెప్పమనండి. వారికి తెలుగురాదా? తెలుగు ప్రజలను అవమానపరచవద్దు. ఇదివరకు స్పీకర్స్ యిచ్చిన రూలింగ్స్ కూడా వున్నాయి.

Mr. Deputy Speaker :— For the benefit of the Members, I am reading the rule position. Rule No: 331 says :— "The Business of the House shall be transacted in English, provided that any Member, may with the permission of the speaker, address the Assembly in any other language." So, let the Minister reply in English and he is prepared to explain the same and clarify in Telugu afterwards.

శ్రీ పి. సుందరయ్య:— ఆ రూలును మనము చేసుకొన్నాము. దానిని చదువవద్దు. ఇంతకుముందు ఉన్న స్పీకర్స్ ఇక్కడ తెలుగులో చెప్పాలని చెప్పారు. తెలుగురానివారు ఎవరైనా వుంటే వారికి వచ్చిన భాషలో మాట్లాడడం అనేది ఒక సాంప్రదాయంగా వస్తున్నది. కొన్ని మినహాయింపులు యివ్వవచ్చు. సాధ్యమైనంతవరకు తెలుగులో మాట్లాడాలని అన్నారు. వారు అంత పట్టుదలతో ఇంగ్లీషులోనే ఎందుకు మాట్లాడుతున్నారో తెలియదు. వారికి తెలుగు రాదనే సమస్య లేదు. అధ్యక్షులవారు రూలును చదివి అది సంప్రదాయం అనడం న్యాయం కాదు.

శ్రీ సి. జగన్నాధరావు:— నాకు తెలుగు సరిగా రాదని గత సమావేశంలోనే చెప్పాను. ఇంగ్లీషులో చదివిన తరువాత తెలుగులో చెప్పడానికి ప్రయత్నం చేస్తానని మనవిచేస్తున్నాను.

"One Sri Nagaiah, representing Andhra Pradesh Ambedkar Harijan Welfare Association, approached the D.C.P. West, about ten days, prior to the Republic Day and sought permission to take out a procession of Harijan Government Employees, to the Governor of Andhra Pradesh on 26th January 1982. The aim was to focus attention on atrocities on Harijans. D.C.P. endorsed on it "Permitted". But during subsequent discussion, it was decided not to allow any protest demonstration or procession on the Republic Day. The permission was concelled on the very next day. On tne instructions of D.C.P., the Saifabad A.C.P,, contacted the said Sri Nagaiah and handed over to him the cancellation notice on 21st January. On the night of 25th January 1082, one Sri C.V. Narayana, Retired A.P.P.S.

Member contacted the D.C P., and wanted to know as towhy the procession was not permitted by the Police. He was informed by the D.C.P., that because of expecting some trouble on the Republic Day by taking out a procession, —it was not allowed. Then Sri Narayana told the D.C.P., West, that "Permission, or no permission, they would take out a procession —come what may". On the Republic Day, a crowd of 500 people gathered near Ambedkar Statue and finding the group of Sri Nagaiah, some Extremists groups and Anti-social elements have joined the crowd.

(Interrupations) ... (Bell)

Sri C. Jagannadha Rao :—Sir, I will definitely stand by what I said

(Interruptions)

శ్రీ నరసింహారెడ్డి:—పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ సర్, నాగయ్యగారు యాంటి సోషల్ ఎలిమెంట్ అని ప్రూవ్‌చేయలేకపోతే మంత్రిగారు రాజీనామా చేస్తారా?

Sri C. Jagannadha Rao:— He did not follow me at all. I am confident that some colleagues - what they have heard will explain him. Let me continue the statement.

"The D.C P., also arrived on the spot and also told the Leaders to disperse the colleagues. But they refused Shouting slogans and heaping abuses on the Police, they moved towards Late Sanjeevaiah Statue near Public Gardens. Some group pelted stones on R.T.C. Buses on the Tank Bund and they completely blocked the traffic and thereby creating utter confusion and very tense situation, Some indulged in stopping and damaging public property including buses"

శ్రీ నరసింహారెడ్డి:—పోలీసులు వ్రాసి ఇచ్చిన స్టేటుమెంటు చదివి మంత్రి గారు ఏం మంత్రిగారండీ?

(Interruptions)

Sri C. Jagannadha Rao:— "They hoisted black flags on the Statues of both Ambedkar and Sanjeevaiah. The D.C.P,, called for reinforcement and declared the Assembly as unlawful and ordered

them to disperse. The militants among the crowd who had long poles to which black flags were tied-up, used them against the Police-men in closed quarters. One of them struck a P.C., with the pole which was attached with sharp weapon, tearing the thigh of the P.C., which needed seven sutures to close the wound. The mob became unrully and started pleting stones on the police and the situation went out of control. The D.C.P., ordered for use of tear-gass shells. As the wind direction was not favourable, the mild lathi charge was made to disperse the unrully crowd".

Sri M. Venkaiah Naidu:—Sir, I take strong objection for using the word "Anti-social elements".

శ్రీ గౌతు లచ్చన్న:—మంత్రిగారు చదివిన స్టేటుమెంటు సక్రమమైనదా కాదా అన్న విషయం కాదు. కాని వారు చేసినది అబద్ధపు స్టేటుమెంటు పచ్చి అబద్ధపు స్టేటుమెంటు అని మా ఆరోపణ. అలాంటి ఆరోపణ చేసే హక్కు మాకు వుంది. మా ఆరోపణ నిజం కాదని రుజువు చేయటానికి ఒక ఎంక్వయిరి కమిటీ వేయండి.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—మీరు చెప్పదలచుకున్నది మీరు చెప్పవచ్చు, మంత్రిగారు చెప్పదలచుకున్నది వారు చెబుతారు. అలా చెప్పే హక్కు వారికి కూడా వుంది......

శ్రీ గౌతు లచ్చన్న:—అన్ సోషల్ ఎలిమెంట్స్ వున్నాయి అని మంత్రిగారు చెప్పినప్పుడు అటువంటివారి పేర్లు కూడా చెప్పాలి, అలాంటి పేర్లు చెప్పకుండా తప్పించుకుంటే ఎలా?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్:—పచ్చి అబద్ధం అనే మాట అన్ పార్లమెంటరీ. దానిని గౌరవ సభ్యులు ఉపసంహరించుకోవాలి.

శ్రీ గౌతు లచ్చన్న:—పోనీ సత్యదూరం అంటే ఒప్పుకుంటారా?

శ్రీ ఎన్. జైపాల్‌రెడ్డి:—అన్ సోషల్ ఎలిమెంట్స్ బస్సుల మీద రాళ్ళు వేశారు. పోలీసులను ఎటాక్ చేశారని చెప్పారు. అవన్నీ నిజమో కాదో నిరూపణ కావడానికి ఎంక్వయిరి కమిటీ వేయండి. లేదా హౌస్ కమిటీ అయినా వేయండి. సాహుపూర్‌లో జరిగిన దాడి కంటే దారుణంగా ఈ ప్రభుత్వం హరిజనులపై రోజు రోజుకూ దాడి చేయటానికి ప్రయత్నిస్తున్నదని మనవి చేస్తున్నాను.

a.m. శ్రీ పి. సుందరయ్య:—ముందు డిసిపి బాధ్యత కలిగిన పోలీసు ఆఫీసరు సాధుపూర్, దేవలిలలో జరిగిన హరిజన అత్యాచారాలకు వ్యతిరేకంగా నల్లజండాలతో వూరేగింపు జరుపుతామంటే పర్మిషను యిచ్చారు. ఇచ్చిన తరువాత 24 గంటల్లో ఏ కారణంచేత ఎవరు ఏ స్థాయిలో ఆ ఆర్డర్‌ను క్యాన్సిల్ చేశారు? కొంప మునిగే పరిస్థితి వస్తే చేసుకోవచ్చు. కాని వారు ముందే పర్మిషన్ చెప్పారు. పర్మిషను యిచ్చారు. ఇచ్చిన 24 గంటల్లో యివ్వకూడదని క్యాన్సిల్ చేయాలని ఏ స్థాయిలో ఎవరి ఆర్డరు ప్రకారం జరిగింది? తరువాత కథలు, అబద్ధాలు నిజాలు అన్నీ వస్తాయనుకోండి. కొంతమంది వచ్చారని, లాఠీచార్జి జరిపామని. ముఖ్యమైనటువంటి విషయం. 24 గంటల ముందు పర్మిషనును మరల ఏ కారణంచేత ఎవరి ఆర్డరు చేత క్యాన్సిల్ చేశారు? ఏ రిపోర్టు వస్తే క్యాన్సిల్ చేయవలసి వచ్చింది. రెండవది, అది చెప్పిన తరువాత, అటువంటి ప్రమాదం వుంటే పోలీసులు మీరేనా? దేశములో అత్యాచారాలు జరుగుతున్న మాట వాస్తవం. ప్రజలలో బాగా ఆందోళన వుంది. ఒక పర్యాయం నల్ల జండాల ఊరేగింపుకు పర్మిషను తీసుకున్న తరువాత మీ పార్టీవారు ప్రతిపక్షాలు, హరిజన సంఘాలకు, హరిజన మంత్రులు అయినవారు వెళ్లి యిటువంటి ప్రమాదం రాబోతుంది. మీరు వెళ్లి ఆ వూరేగింపును ఆపు చేయండి అని చెప్పారా? శాంతి భద్రతలకు భంగం వాటిల్లేట్లు వుందని మీ హరిజన మంత్రులను పంపించి నారాయణగారికి చెప్పి ప్రయత్నం చేశారా? తీసుకున్న పర్మిషనును ఎందుకు క్యాన్సిల్ చేశారు?

a.m. శ్రీ సి. జగన్నాథరావు:—గౌరవనీయ సభ్యులు సుందరయ్యగారు యీ ఆర్డరు ఎందుకు యివ్వడం జరిగింది, మళ్లీ ఎవరు క్యాన్సిల్ చేశారు అనే ప్రస్తావన చేశారు. ఈ పర్మిషనును డిప్యూటీ కమీషనరు, వెస్ట్ యివ్వడం జరిగింది. ఆ తరువాత ఎప్పుడైతే వారికి అనుమానం కలిగిందో యీ సమావేశములో ఎక్స్‌ట్రీమిస్ట్ ఎలిమెంట్సు మిగతావారు చేరి దీనిని అల్లకల్లోలం చేస్తారనే మాట తెలిసిన తరువాత యీ ఆర్డరును వారే క్యాన్సిల్ చేయడం జరిగింది. క్యాన్సిల్ చేసి ఎసిపి ద్వారా శ్రీ నాగయ్య అనే వారికి తెలుపడం జరిగింది. ఈ సమావేశములో గౌరవ సభ్యులు చాలా ఆందోళనతో వున్నారు. వారికి ఎక్కువ చెప్పను. అందులో పిడిఎస్‌యు, ఆర్ఎస్‌యు వారు మిగతా ఎక్స్‌ట్రీమిస్ట్ ఎలిమెంట్సువారు కలసి బ్యానర్సు తీసుకొని వెళ్ళారు. ఆ సమావేశములో కరపత్రాలు పంచడం జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను. కరపత్రాలు

పంచి అందులో అన్నారు. మాకు ప్రభుత్వ సహకారం అవసరం లేదు, మాకు స్కాలర్‌షిప్స్ అవసరం లేదు, మాకు రాయితీలు అవసరం లేదు, మాకు కావలసింది తుపాకులు, తుపాకి ద్వారానే మేము మా హక్కులను సాధించుకుంటామన్నారు. ఆ సమావేశములో యిలాంటి కరపత్రాలు పంచి పెట్టడం జరిగిందని మీ ద్వారా సభా దృష్టికి తెస్తున్నాను. అవి అన్ని వున్నవి. ఆ కరపత్రం నా వద్ద వుంది. అవసరం అనుకుంటే మీ వద్దకు పాస్ ఆన్ చేస్తున్నాను.

Sri M. Venkaiah Naidu:— What has the pamphlet got to do with this ?

Sri C. Jagannadha Rao:— I am trying to explain.

Sri M. Venkaiah Naidu:— We know that pamphlet has been published. But does it warrant lathi charge ?

Sri S. Jaipal Reddy:— Whenever there is a public issue a number of political groups would naturally get involved. Nobody can prevent.

Sri C. Jagannadha Rao:— For the procession, permission was sought by a particular organisation. Those who are not members wanted to make use of this procession and exploit the situation.

Sri S Jaipal Reddy:— If the permission has been withdrawn, how was the procession earlier allowed in the first place. How were they allowed to march in the main procession. What were the police doing ?

శ్రీ సి. జగన్నాథ రావు:—26 జనవరి గనుక అందరు వివిధ కార్యక్రమాల్లో మునిగివున్న సందర్భంలో సర్వసాధారణంగా అక్కడ ఏదో జరుగుతుంది. బహుశః నలుగురు వెళ్లే బ్లాకు ఫ్లాగ్స్‌తో అంబేద్కర్ స్టాట్యూ వద్ద సమావేశమవుతారను కున్నారు. కాని నా రిపోర్టులో మనవి చేసినట్లుగా ఎప్పుడైతే యీ సంఖ్య చాలా పెద్ద ఎత్తున వచ్చిందో పోలీసువారు రీయిన్‌ఫోర్స్‌మెంటు తెప్పించుకొని వారిని డిస్పర్స్ కమ్మని చెప్పారు.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు:—పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డరు సర్. మన్త్రి [illegible] యింతకుముందు చెప్పినటువంటి, దానికి తరువాత చెప్పినటువంటి సమాధా[illegible]

కాంట్రడిక్టింగ్‌గా వుంది. అలా కాంట్రడిక్టింగ్‌గా వుండకూడదని నియమాలు వున్నాయి. ఈ వూరేగింపులో ఎక్స్‌ట్రీమిస్టు ఎలిమెంట్సు చేరి శాంతి భద్రతలకు ప్రమాదం తేబోతున్నాయని, పెద్ద ఎత్తున వారు అక్కడ చేరారని మా దృష్టికి రాబట్టి మేము ఆ వూరేగింపును క్యాన్సిల్ చేశామని చెప్పారు. ఇప్పుడు ఏమి చెబుతున్నారంటే నలుగురైదుగురు వెళ్లి అంబేద్కర్ స్టాట్యూకు నల్లజండాలు వేస్తారనుకున్నాము, ఎక్కువ మంది రావడముతో మా పోలీసులు ప్రివెంటు చేయలేకపోయారని.

This is self-contradictory. బహుశః నలుగురైదుగురు అన్నారు.

Sri C. Jagannadha Rao ;— It is not self-condradictory.

Sri M. Venkaiah Naidu :— What else is it?

శ్రీ సి. జగన్నాధ రావు:— ఎప్పుడైతే డీ సి పి. దానిని క్యాన్సిల్ చేశారో, మేము అనుకున్నది, ఈ సమావేశం జరగదు, ప్రొసెషను వెళ్ళదని.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :— మంత్రిగారు ఏదో సమాధానం చెప్పడం కాదు. ఇది సీరియస్ సమస్య. మరొకసారి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. డి సి పి, ముందు పర్మిషను యిచ్చారు. తర్వాత ఎక్స్‌ట్రీమిస్ట్ ఎలిమెంట్సు చేరి గందరగోళం చేయబోతున్నాయని చెప్పి క్యాన్సిల్ చేసుకున్నారన్నారు. మంత్రిగారిని అడిగేది, ఏ బహిరంగ సభలో అయినా పి. డి. యస్. యు., ఆర్. యస్. యు. గాని యాంటీ సోషల్ ఎలిమెంట్సు గాని చేరుతూ వుంటాయి, అందుకని వూరేగింపుకు పర్మిషను తీసుకుంటే నక్సలైట్సు ఎవరో వస్తారు, శాంతి భద్రతలకు భంగం కలుగుతుందని ఏ పబ్లిక్ మీటింగ్‌కు కూడా, పర్మిషను యివ్వకూడదని, యీ హైదరాబాదులో, పోలీసు ప్రభుత్వం నిర్ణయానికి వచ్చారా? లేకపోతే మీరు చెప్పినట్లు ఏ కొద్దిమందో వచ్చి అల్లరి చేస్తారంటే మీరు చేయవలసిన పని, పర్మిషను ఇచ్చినవారికి చెప్పి అల్లరి చేయడానికి కొంత మంది ప్రయత్నం చేస్తారు, తగు జాగ్రత్త తీసుకోండి, మేము జోక్యం చేసుకుంటే బాగుండదని చెప్పవలసింది. అందరు అల్లరి చేసేవారే అంటే - యితర ప్రతిపక్షాలు, మేమంతా అల్లరి చేసే వారమే అంటే యిక మేము శాసనసభలో వుండవలసిన అవసరం లేదు. అటువంటి ప్రయత్నాలు ఏమీ చేయకుండా స్వాతంత్ర్య దినోత్సవంనాడు-ఈ దేశంలో అన్యాయాలు, అత్యాచారాలు జరుగుతున్నాయని ప్రజానీకమంతా అందరు చెబుతున్నారు. అత్యాచారాలకు వ్యతిరేకంగా ఏదో అసంతృప్తి తెలుపడానికి ముందువారి! అవకాశం ఇచ్చి తరువాత ఏదో కొంతమంది అల్లరి చేస్తారనే పేరుతో ఆ అర్హరున తీసివేయడం సరైన పద్ధతి కాదు.

శ్రీ పి. సుందరయ్య : తరువాయి :— అది కాకపోతే డి.సి.పి. కి పైనుంచి ఆర్డరు వచ్చిందేమో మాకు తెలియదు. మన పోలీసులు అంత చేతకానివారు ఏమీ కాదు. ఆ ఆర్డరు అంజయ్యగారు ఇచ్చారో, హోం మినిష్టరుగారు ఇచ్చారో లేక ఎవరు ఇచ్చారు అనే విషయం మంత్రిగారు చెప్పాలి. అరోజున లాకప్‌లో ఉన్న వారిని మీ మంత్రులే వెళ్లి విడిపించారు. ఇవన్నీ జరిగాయి కనుక మేము పొరపాటు చేసాము, భవిష్యత్తులో ఇటువంటి సంఘటనలు జరుగకుండా చూస్తాము. ఇప్పుడు జరిగినదానికి ప్రభుత్వం క్షమాపణ చెప్పుకొంటున్నామని చెబితే హరిజనులు సంతృప్తిపడతారు. పోలీసులు సక్రమంగా వ్యవహరిస్తారు. ఆ విధంగా చెప్పకుండా అందులో నక్సలైట్సు వున్నారని చెప్పడం మంచిది కాదు. జరిగిన వ్యవహారమంతా నాకూ తెలుసు, మంత్రిగారికి తెలుసు, శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీగారికి తెలుసు, కోనేరు రంగారావుగారికి తెలుసు, కనుక జరిగిన వ్యవహారం చెప్పండి.

శ్రీ పి. జగన్నాథరావు :— అధ్యక్షా, మేము చేయవలసిన ప్రయత్నాలు మేము చెసామని మనవిచేస్తున్నాను. ఇటువంటి సందర్భాలలో క్షమాపణ చెప్పాలని కోరడం న్యాయంకాదు. క్షమాపణ చెప్పవలసిన అవసరము లేదు. ఇటువంటి సంఘటన జరిగినప్పుడల్లా జ్యుడిషియల్ ఎంక్వయిరీ కోరుతూ ఉంటే వ్యవహారం ఎక్కడికి వెళుతుందో శ్రీ సుందరయ్యగారికి తెలుసు. వారు అనుభవజ్ఞులు.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :— నేను ఈరకంగా చేసి ఉంటే క్షమాపణ చెప్పి ఉండే వాడిని.

శ్రీ ఎన్. నరసింహారెడ్డి :— అంబేద్కర్ స్టాట్యూ దగ్గర అప్పటికే 100 మంది పోలీసులు ఉన్నారు. నేను అక్కడ జెండా ఎగురవేయడానికి వెళ్ళాను. ముఖ్యమంత్రి గారు పెరేడ్ గ్రౌండునుంచి వస్తూ అక్కడ నల్లజెండాలు చూసి పర్మిషన్ కాన్సిల్ చేయమని వైర్‌లెస్‌లో చెప్పడం జరిగింది. వెంటనే అక్కడున్న పోలీసువారు లాఠీచార్జి చేయడం జరిగిందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. జగన్నాథరావు :— శ్రీ నరసింహారెడ్డిగారు సర్వాంతర్యామి. వారు సమావేశానికి వెళ్లి ఇక్కడ కూడా ఉండగలుగుతారు. నేను ఆ విధంగా ఉండలేను. నేను జరిగిన విషయాలు తెలుసుకొని అవి మీద్వారా సభకు తెలియజేసాను.

Sri M. Venkaiah Naidu .— What is the Explanation that you are giving for the lathi charge. Are you not feeling sorry for that now?

Sri C. Jagannadha Rao :— No.

శ్రీ ఎన్. గణపతిరావు(నగరం ఎస్.సి):-అధ్యక్షా, ప్రతిపక్షాలవారు నేడు ఒక తీర్మానం తీసుకొని వచ్చారు. జనవరి 26వ తేదిన జరిగిన సంఘటనపై జుడిషియల్ ఎంక్వయిరీ వేయాలని అడుగుతున్నారు. మంత్రిగారు కాదని అంటున్నారు. ప్రతిపక్షాల ఆరోపణను మంత్రిగారు అంగీకరించడం లేదు. మేము ప్రభుత్వ పక్షంలో ఉన్నప్పటికి మంత్రిగారు ఇచ్చిన వివరణ, పోలీసువారు ఇచ్చిన వెర్షను తప్పు అని, అది సరైనది కాదని మనవి చేస్తున్నాను. భారతదేశ వ్యాప్తంగా హరిజనులపై జరుగుతున్నటువంటి సంఘటనల గురించి హైదరాబాదులోని ఉద్యోగస్థులు, యువకులు ఊరేగింపు జరుపుతూ ఉంటే వారిని చెల్లాచెదురు చేయుటకు లాఠీచార్జీ చేయడం జరిగింది. నేను ఈ విషయంలో చీఫ్ మినిస్టరుగారితో మాట్లాడడం జరిగింది. దానిమీద జుడిషియల్ ఎంక్వయిరీ వేయడానికి ముఖ్యమంత్రిగారు ఒప్పుకున్నారు. కాని మంత్రిగారు దానికి ఒప్పుకొనడం లేదో తెలియదు. మంత్రిగారు దానికి ఒప్పుకోకపోతే హౌసు కమిటీని అయినా వేయాలని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. జగన్నాధ రావు :— నేను ఏ విషయం అయితే తెలుసుకున్నానో అది నేను బాధ్యతగా చెబుతున్నాను. ఇప్పుడు గౌరవసభ్యులు ఏదైతే చెప్పారో అది యదార్థం కాదు. హౌసు కమిటీ అవసరం లేదు.

Sri M. Venkaiah Naidu :— He is not conceding for a judicia enquiry; he is not concending for anything. He says Harijans are at fault.

శ్రీ సి. జగన్నాధరావు :— నేను హరిజనులు అనలేదు.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు :— అందులో ఎవరు ఉన్నారు?

శ్రీ సి. జగన్నాధరావు :— చాలా మంది ఉన్నారు.

(ఇంటరప్షన్సు)

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— అధ్యక్షా, పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డరు. హరిజనులు, గిరిజనులు, దళిత వర్గాలకు సంబంధించినంతవరకు ఏ రాజకీయ పార్టీ క్రింద ఉన్నప్పటికీ వారు ఆ వర్గానికి సంబంధించినవారు అని హోం శాఖామాత్యులు ఒప్పుకుంటారని ఆశిస్తున్నాను. ఆ రోజున జరిగిన విషయంలో వాదోపవాదాలుగా తూకిస్తు, తూకిత్తా అనుకుంటే ప్రయోజనమేమి ఉండదు. హరిజనులమీద

అదుపూ అంతూ లేకుండా విచ్చలవిడిగా అత్యాచారాలు జరిగే ప్రమాదం ఉంది. ఆ ప్రదర్శనలో కరపత్రాలు, జెండాలు వచ్చాయనే విషయం కాదు: ఈ ప్రదర్శనలో ఏ కరపత్రాలను పంచనివ్వలేదు. ప్రక్కన ఏమైనా పంచారేమో తెలియదు. శ్రీ సుందరయ్యగారు ఒక విషయం చెప్పారు. ఏదో రకమైన అన్‌సోషల్ ఎలిమెంట్సు వస్తాయని ఊరేగింపులు, బహిరంగసభలు జరగకుండా చేయడానికి నిర్ణయం తీసుకున్నారా? ఆ విధంగా నిర్ణయం తీసుకోకపోతే దీనిని ఎందుకు సాగనివ్వలేదు? ఇంత మిలిటరినీ, పోలీసును పెట్టుకొని ఆ విధంగా ఎందుకు చేయవలసి వచ్చింది. హరిజనులమీద జరిగిన అత్యాచారాలకు నిరసన తెలియజేయడానికి ఈ ప్రదర్శనను ఏర్పాటు చేసారు. కనుక ఇప్పటికైనా క్షమాపణ చెప్పుకోమని సుందరయ్యగారు అన్నారు. మంత్రిగారు చెప్పింది అవాస్తవం. ఇప్పటికైనా దానిని సరిదిద్దుకొని జరిగినదానికి క్షమాపణ చెప్పింది లేకపోతే జుడిషియల్ ఎంక్వయిరీ చేయించండి లేకపోతే హౌసు కమిటి అయినా వేసి విచారణ చేయించండని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :— అధ్యక్షా, పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డర్. గతంలో శాసనసభ్యులు - ప్రతిపక్ష సభ్యులు, పాలకపక్ష సభ్యులు శాసనసభలో జరిగిన విషయం నిజమని అన్నప్పుడు ఎంక్వయిరీ చేసిన సంఘటనలు చాలా ఉన్నాయి.

శ్రీ ద్రోణంరాజు సత్యనారాయణ :— పాయింటు ఆఫ్ అర్డరు అని చెప్పి ఉపన్యాసము చేయడం పాంయిటు ఆఫ్ ఆర్డరు కాదు.

(ఇంట్రప్షన్సు)

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :— నేను ఎక్స్‌ప్లెయిన్ చేస్తున్నాను. ఆందోళనకరమైన, బాధాకరమైన సమస్యను ప్రతిపక్ష సభ్యులు, కాంగ్రెస్-ఐ సభ్యులు సపోర్టుచేస్తూ మాట్లాడిన సందర్భంలో మంత్రిగారి స్టేట్‌మెంటుకు రిలవెన్సీ ఏమిటి? ఇందులో ఏది నిజం, ఏది నిజం కాదని తేల్చాలంటే, హరిజనులకు న్యాయం జరగాలంటే మంత్రిగారు క్షమాపణ చెప్పాలి. మంత్రిగారు క్షమాపణ చెబుతారని అనుకున్నాము కాని చెప్పలేదు. ఇది గంభీరమైన సమస్య. కనుక హౌసు కమిటీని వేసి విచారించవలసిన అవసరం ఉందని మనివిచేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—పాయింటాఫ్ ఆర్డర్. మంత్రిగారు కలవిస్తూ ఏ సంఘం వారైతే పర్మిషన్ కోరారో ఆ సంఘానికి చెందిన వారే ఉండాలి గాని ఆ సంఘం

వారు లేవదీసిన సమస్యపట్ల సానుభూతి ఉన్నా లేకపోయినా మరి ఎవరూ రాకూడదు వస్తే అది అరాచకము క్రింద వస్తుంది అన్న మాట ఇది న్యాయమా? అది నా పాయింటాఫ్ ఆర్డర్.

శ్రీ సి. జగన్నాధరావు:—సమావేశానికి ఎవరైనా రావచ్చు కాని ప్రత్యేకంగా ఇందులో ఆర్గనైజేషనుగా పి.డి.ఎస్. అని, నినాదాలతో ఆ తరువాత గేయాలు పాడు కుంటూ మాకు తుపాకులు అవసరం మిగతా విషయాలు అవసరం ఆని అన్నారు అనే మాట చెప్పడం జరిగింది కాని ఆ విధంగా రావడానికి వీలు లేదు ఆన్న మాట నేను అనలేదు.

Sri M. Venkaiah Naidu—Is PDSU a prohibited organisation?

Sri C, Jagannatha Rao—They are welcome. They can. There is nothing wrong. But they came with a plan. Their intentions were known to us.

శ్రీ పి. సుందరయ్య:—ఈ వాదోపవాదాలు లాభము లేదు. తుపాకులు అడ్గి నంత మాత్రాన తప్పు లేదు. మా ఆత్మరక్షణ కోసం తుపాకులు ఇవ్వండి అ అన్నంత మాత్రాం చేత లాఠీచార్జి చేస్తాము అని అంటే లాభం లేదు. మక్సూనీగార అడిగారు. ఏమైనా గాని జరిగింది చాల ఘోరము. మేము ప్రయత్నము చేశాము మా ప్రయత్నాలు విఫలము అయ్యాయి, ఏ కారణం చేతనో మన పోలీసులు అన సరంగా జోక్యము చేసుకొని చేశారు, మంత్రి బాధ్యులు కారు దీనికి మన హౌస అంతా మేము విచారిస్తున్నాము అని కనీసం గవర్నమెంటు తరఫున చేరితే మేము కూడా దీంట్లో భాగస్వాములము ఆ విచారము తెలియపర్చడంలో ఎవరు తప్పుచేసిన హరిజనులకు అన్యాయాలు జరిగితే మేము దానికి విచారిస్తాము. అందుచేత ఇకముంద ఇటువంటి సంఘటనలు లేకుండా చేస్తాము అని చెప్పండి. అది చెప్పడానికి తయార కాకపోతే మేము చేసేది ఏమి లేదు.

Sri S. Jaipal Reddy;— As a protest against the refusal of th Home Minister and the Government to order a judicial enquiry or t apologise for the unprovoked lathi charge on the Harijans, we are sta ging a walk out.

(Then Sri S. Jaipal Reddy and other Members of his party staged a walk out.)

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— గవర్నమెంటు యొక్క నిరాకరణ, అసత్యపు స్టేటు మెంటుకి నిరసనగా వాకౌటు చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :— క్షమాపణ చెప్పడం వారికి అలవాటు అనుకున్నాము గాని, అది ఏమైనా ఈ వేళ నుంచి మార్చుకున్నారేమో మాకు తెలియదు. రిపబ్లిక్ డే నాడు హరిజనులపై అత్యాచారాలు జరపడమే కాకుండా అబద్ధపు స్టేటు మెంటు చెప్పడం హౌసుని మిస్ లీడ్ చేసి ఏంటి సోషల్ ఎలిమెంట్సు ఊరేగింపులో ఉన్నారని చెప్పి హోం మంత్రిగారు అసభ్యకరమైన పదజాలము ఉపయోగించారు కాబట్టి ఈ ప్రభుత్వం యొక్క హరిజన వైఖరికి నిరసనగా మేము సభనుంచి వాకౌటు చేస్తున్నాము.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :— హౌసు కమిటీకి అయినా ప్రభుత్వం ఒప్పుకోనందున మేము హౌసునుంచి వాకౌటు చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— ఆర్.టి.సి సమ్మె జరుగుతోంది అనే విషయం అందరికి తెలుసు. మరి గవర్నమెంటు ఏమి చెప్పదా?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— దట్ విల్ కమప్ టుమారో.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— రాష్ట్రం మొత్తంలో ఆర్.టి.సి. బస్సులు తిరగడం లేదు. రాత్రి సమ్మె ప్రారంభం అయింది. ఇంత తీవ్రమైన విషయంమీద మంత్రి స్టేటుమెంటు ఇవ్వకుండా ఎట్లా?

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి :— బిజినెస్ అడ్వైజరీ కమిటీలో మాట్లాడుదాము.

PAPERS LAID ON THE TABLE

Sri P. V. Chowdary (Deputising Sri M. A. Aziz, Minister for Forests and Wakfs) : Sir, I beg to lay on the Table a copy of the Public Wakfs (Extension of Limitation) (Andhra Pradesh Amendment) Ordinance, 1981 (Andhra Pradesh Ordinance No. 36 of 1981) as required under sub-clause (a) of clause (2) of Article 213 of the Constitution of India.

Sri P. V. Chowdary (Deputising Smt. B. Sarojini Pulla Reddy, Minister for Municipal Administration). Sir, I beg to lay on the Table a copy of the Andhra Pradesh Municipalities (Amendment) Ordinance, 1982 (Andhra Pradesh Ordinance No. 4 of 1982) as required under

sub-clause (a) of clause (2) of Article 213 of the Constitution of India.

Sri E. Ayyapu Reddy (Deputising Sri Nallapareddi Sreenivasul Reddy, Minister for Panchayat Raj) : Sir, I beg to lay on the Table a copy of the Andhra Praeesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads (Amendment) Ordinance, 1982 (Andhra Pradesh Ordinance No. 1 of 1982) as required under sub-clause (a) of clause (2) of Article 213 of the Constitutton of India.

Sri Divi Kondaiah Chowdary (Deputising Sri Ch. Venkat Rao, Minister for Agriculture): Sir, I beg to lay on the Table a copy of the Andhra Pradesh Command Area Development Ordinance, 1982 (Andhra Pradesh Ordinance No. 3 of 1982) as required under sub-clause (a) of clause (2) of Article 213 of the Constitution of India.

Sri E. Ayyapu Reddy (Deputising Sri S. Alwar Das, Minister of State for Municipal Administration and Education): Sir, I beg to lay on the Table a copy of the Andhra Pradesh Slum Areas (Improvement and Clearance) Ordinance, 1982 (Andhra Pradesh Ordinance No. 2 of 1982) as required under sub-clause (a) of Clause (2) of Article 213 of the Constitution of India.

Sri E. Ayyapu Reddy (Deputising Sri K. Satyanarayana Raju, Minister for Housing and Accommodation): Sir, I beg to lay on the Table a copy of the Andhra Pradesh Apartments (Promotion of Construction and Ownership) Ordinance, 1982 (Andhra Pradesh Ordinance No. 5 of 1982) as required under sub-clause (a) of clause (2) of Article 213 of the Constitution of India.

Mr. Deputy Speaker: Papers laid.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:— ఇది వరకు మేము ఈ ఫ్లోరు మీద చెప్పాము ఆర్డినెన్సులు తేకూడదని.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:— ఆర్డినెన్సులు ఇవ్వడమే తప్పు.

శ్రీ సి.హెచ్. కొశయ్య:— అధ్యక్షా, ఇక్కడ మనం హౌసు మీట్ అవుతున్నాము. ఆర్. టి. సి. వారి సమ్మె ఫలితంగా రాష్ట్రంలో తీవ్రమైన పరిస్థితి ఉంది చాల ఆందోళనగా ఉంది. 2, 3 మాసాలుగా వారి డిమాండ్సు పెండింగులో ఉన్నాయి అవసరమైతే మీరు కల్పించుకుని ఆర్.టి.సి. సంఘ నాయకులను ప్రభుత్వం వారికి సమావేశము చేసి ఈ సాయంత్రమే దీనిని మీరు వెంటనే పరిష్కారం చేయాలని కోరుతున్నాము.

MOTION ON ADDRESS BY THE GOVERNOR

Sri Dronamraju Satyanarayana : Sir, I beg to move than an address be presented to the Governor as follows :

> "That the Members of the Andhra Pradesh Legislative Assembly assembled in this session are deeply grateful to the Governor for the address which he has been pleased to deliver to both the Houses of the Legislative on 9-2-1982."

Mr. Deputy Speaker : Motion moved.

శ్రీ డి. సత్యనారాయణ :— అధ్యక్షా. గవర్నరుగారి ప్రసంగం ఈ రాష్ట్ర 12
ప్రభుత్వం ఈ రాష్ట్రంలో అమలు చేస్తున్నటువంటి అనేకమైనటువంటి అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను సంక్షిప్తముగా వివరించడం జరిగింది. ప్రధానంగా శ్రీమతి ఇందిరా గాంధి గారు ప్రకటించినటువంటి 20 అంశాల ఆర్థిక కార్యక్రమాన్ని ఈ రాష్ట్రంలో అమలు పరచడానికి దాని వాయాకు ప్రయోజనాన్ని బాధిత పీడిత ప్రజానీకానికి అంద చేయడానికి ఎన్నో నిర్మాణాత్మకమైన కార్యక్రమాలను రూపొందించడం జరిగింది.

ప్రధానంగా గత 10 సంవత్సరాలుగా నిశబ్దతమైన వాతావరణంలో నిర్వీర్యం అయి ఉన్నప్పటికీ పంచాయితీరాజ్య వ్యవస్థలకు, సహకార సంఘాలకు శాసన మండలికి యెన్నికలు జరిపించి ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలను పునర్నిర్మించే ప్రత్యేక గ్రామీణాభివృద్ధికి యీ పంచాయితీరాజ్ వ్యవస్థద్వారా అభివృద్ధి కార్యక్రమాన్ని అమలుపరచే అవకాశం యీ రాష్ట్రప్రభుత్వం కల్పించిందనే చెప్పడంలో సందేహం లేదు. అనేక సంవత్సరాలుగా గ్రామాలు అభివృద్ధి కావాలని, గ్రామీణ ప్రజల అవసరాలను తీర్చాలని యెన్నో పథకాలను రాష్ట్ర, కేంద్రప్రభుత్వాలు రూపొం దించిన విషయం మనకు తెలియనిది కాదు, ఇది అమలుజరగాలని అనుకు న్నప్పుడు ప్రజలచేత ఎన్నుకొబడిన ప్రతినిధులు బాధ్యత వహించి గ్రామీణ ప్రజల అవసరాలను తీర్చడానికి యీ కార్యక్రమాలు అమలు జరిగేటట్లు చూడ వలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. ప్రధానంగా కేంద్రరాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు సమన్వయంగా గ్రామీణ అభివృద్ధి సంస్థల ద్వారా బహుళార్థకమైన అనేక అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను ప్రారంభించినాయి. ముఖ్యంగా అందులో గ్రామీణ ఉపాధికల్పనా పథకం ఒకటి ఉంది. ఇది ఈ రాష్ట్రంలో అనేక గ్రామాల తాలూకు అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు పంచాయితీరాజ్ వ్యవస్థల ద్వారా చేయడానికి అవకాశం ఉంది. గత సంవత్సరం 1981-82లో దాదాపు 38 కోట్ల రూపాయలు యీ పథకం ద్వారా ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. పంచాయతీ సమితిలు, జిల్లా పరిషత్తులు, యేర్పడిన తర్వాత దేశం మొత్తం మీద 100 కోట్లు రూపాయలు విలువైన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు గ్రామాలలో ప్రారంభించబడినాయి.

విషయంలో ప్రధానంగా పంచాయితీరాజ్ మంత్రిగారికి ఒక విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. రూ. 100 కోట్లు విలువైన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు గ్రామాలలో ప్రారంభించిన తర్వాత యీసంవత్సరం యివ్వవలసిన రూ॥ 40 కోట్లలలో రూ. 20కోట్లు గృహనిర్మాణం కార్యక్రమానికి మళ్ళించడం జరిగింది. ఇది అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను కుంటుపరుస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఎప్పుడయితే యీ ప్రభుత్వం 81-82కు రూ. 38 కోట్లు యిచ్చినదో సహజంగా యింతకు మించినటువంటి పనులు చెపట్టడం జరుగుతూ ఉంటుంది. ఆ రకంగా గ్రామాలలో అనేక స్కూలు భవనాల నిర్మాణం, పంచాయితీరాజ్ భవనాలు నిర్మాణం, యెన్నాళ్ళనుంచియో రహదారి సౌకర్యాలు లేకుండా ఉన్న గ్రామానికి రహదారి సౌకర్యాలు చేపట్టేటటువంటి కార్యక్రమానికి అవరోధం కలిగిస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను. అదే విధంగా యీనాడు రాష్ట్రం మొత్తం మీద 2 లక్షలు యిళ్లు కట్టాలని ఒక పథకాన్ని వేసుకున్నారు. ఆ విధంగా ప్రతి జిల్లాకు 10 వేలు యిళ్లు కట్టాలని అనుకున్నారు. ప్రత్యేకంగా రూ. 1000 లు ఉచితంగా యిచ్చే గ్రామాలలో గుడిసెలు నిర్మించాలనే కార్యక్రమం ఉంది. ఆ శాఖకు చెందిన మంత్రిగారికి నేను స్పష్టంగా ఒక విషయం చెప్పదలచుకున్నాను. మీరు జిల్లాకు 5 వేలు లేక 10 వేలు యిళ్లు కట్టండి. మీకు డబ్బు లేకపోతే 2 వేలు యిళ్లు కట్టండి.

కాని ఆ కట్టినటువంటి యిళ్లు పక్కాగా ఉండాలి. వారు నివసించడానికి వాసయోగ్యంగా ఉండాలి. రెండు సంవత్సరాల క్రితం గుడిసెలు నిర్మించినప్పటికీ అవి కనపడటం లేదు, అందులో మనుష్యులు కూడా కనపడడం లేదు. దీనివల్ల లాభం యేమిటి? ఈనాడు కొన్ని కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి తల దాచుకోవడానికి నిల్వ నీడ లేనటువంటి దౌర్భాగ్యులకు గృహ వసతి కల్పించాలని తీవ్రమైన ప్రయత్నం చేస్తున్న ధోరణిలో కేవలం అంకెల కోసం చేసే పద్ధతి శాశ్వతమైన ప్రయోజనాన్ని చేకూర్చదని మనవిచేస్తున్నాను. మీరు సెమి పర్మనెంట్ హవుసెస్ కట్టడానికి కార్యక్రమం తీసుకున్నారు. అందుకు అభినందిస్తున్నాను. అట్లాగే హడ్కోవారి ఆర్థిక సహకారంతో రూ. 6,000లు విలువైన యిళ్లు కడుతున్నారు. అందుకు అభినందిస్తున్నాను. రూ. 1000 లుఉచితంగా యిచ్చి పాకలు వేసుకోమంటే, యీనాడు తాటాకు దొరకడం కష్టంగా ఉంది, తాటి కమ్మలకే రూ. 500లు కావాలి. దానికి కావలసిన కలప యెంతో ఆలోచించాలి.

ఈ పరిస్థితులన్నీ ఆలోచించి పాకలు నిర్మించేటటువంటి కార్యక్రమానికి స్వస్తి చెప్పడం మంచిదని మనవి చేస్తున్నాను. మీరు జిల్లాల్లో 10 వేలు యిళ్ళకు బదులు 5 వేల యిళ్లు నిర్మించి అవి శాశ్వతంగా ఉండే పద్ధతిని చేయాలి. అట్లాగే ఈ రాష్ట్రం దాదాపు రూ. 8 కోట్లు కేటాయించి యెవరయితే యిళ్లు లేక బాధపడుతున్నారో వారికి యిళ్ళ స్థలాలను యివ్వాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సంకల్పించింది.

ఒకనాడు రూ. 2 కోట్లు కేటాయించిన దానికి యిప్పుడు రూ. 8 కోట్లు కేటాయించినారు కాని అందులో ఈనాడు రూ. 3 కోట్లకు మించి ఖర్చు కాని పరిస్థితి యేర్పడింది. దీనిలో యెన్నో అవరోధాలు ఉన్నాయి. భూమిని స్వాధీనం చేసుకోవడంలో కోర్టులలో లావాదేవీలలో పడి సంవత్సరాల తరబడి వారికి యిళ్ళ స్థలాలు లేకుండా ఉన్న పరిస్థితిని మనము స్థూలంగా పరిశీలన చేయాలి. త్వరితగతిని భూసేకరణ కార్యక్రమం జరగడానికి యితరత్రా అవసరం అనుకుంటే చట్టాలను మార్చి అత్యవసరమైన పరిస్థితులల్లో ఈ భూమిని స్వాధీనం చేసుకొనే పరిస్థితికి మనము అవకాశం కల్పించకపోతే యీ పథకం అమలు జరపడంలో ఎంతో జాప్యం జరుగుతోంది. అంతేకాదు ఈ రాష్ట్రంలో జరుగుతున్న అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను హర్షించలేక అడుగడుగునా ప్రభుత్వంలో ఉన్నటువంటి తప్పులను చూయెత్తిపడమే కర్తవ్యంగా పెట్టుకుంటే మనం యే విధంగా ముందుకు పోగలము. ఈ రాష్ట్రంలో ప్రతి జిల్లాలోను 5 వేల కుటుంబాలు చొప్పున మొత్తం 1,30,000 కుటుంబాలను దరిద్ర రేఖను దాటించడానికి అనేక ఉపాధి సౌకర్యాలను కల్పించే దాదాపు రూ. 20 కోట్ల వ్యయంతో అనేక కార్యక్రమాలు ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేపట్టింది. ఇంతకు మించి చేయవలసిన అవసరం కూడా ఉంది. అట్లాగే గిరిజన ప్రాంతంలో యెవరయితే దరిద్రరేఖ దిగువన ఉన్నారో ఆ కుటుంబాలను దరిద్రరేఖ నుంచి బయటకు తీసుకొని పోవడానికి 6వ పంచవర్ష ప్రణాళిక అనంతరం సగం భాగం ప్రజానీకాన్ని దరిద్ర రేఖనుంచి గట్టెంకించాలని గిరిజన సంస్థ ద్వారా అనేక కార్యాక్రమాలను రాష్ట్రప్రభుత్వం అమలుపరుస్తోంది. అంతేకాదు రైతుల పట్ల, కార్మికులపట్ల, హరిజనుల పట్ల యెంతో అభిమానం ఉందని మొసలి కన్నీరు కారుస్తున్నవారి హయాంలో యేమి చేశారనేది ఆత్మపరిశీలన చేసుకోవాలి. ఈనాడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అమలుపరుస్తున్న కార్యక్రమాలను ఒకసారి స్థూలంగా పరిశీలన చేయండి. విమర్శనాత్మకంగా ఆలోచన చేయండి. ఈనాడు రాష్ట్రంలో ఉన్న పరిస్థితులను తీసుకుంటే ఆర్థికంగా భూమి శిస్తు వసూలు చేయకపోయినా ఈ రాష్ట్రంలో ఓవర్‌డ్రాఫ్ట్ లేదని రిజర్వు బ్యాంకు గవర్నరు యిటీవల చేసిన ప్రకటనను మనము హర్షించాలి. ఈనాడు మన ప్రజలపై పన్నులు వేయకపోయినప్పటికీ మనము ఊహించిన అభివృద్ధికంటే ఒక అడుగు ముందుకు వెళ్ళినామని చెప్పడంలో సందేహం లేదు. అట్లాగే కేంద్ర ప్రభుత్వం సహకారంతో ఈ గ్రామీణాభివృద్ధి సంస్థ ఐ.ఆర్.డి.పి. కాని డి.ఆర్.డి.ఎ. కాని సన్నకారు రైతులకు చేతివృత్తుల వారికి ఉపాధి కల్పించే కార్యక్రమాలు చేస్తున్నాయి. 1980-81లో దాదాపు రూ. 29 కోట్లు మార్జినల్ మనీ యిచ్చి ఆ రూపంలో 1,50,000 కుటుంబాలకు ఈ సౌకర్యం కలుగజేసిన ఘనత ఈ రాష్ట్రప్రభుత్వానికి దక్కింది. ఈ రకమైన కార్యక్రమాలు అన్నీ ప్రజల భావాలు అవగాహన చేసుకొని ఇందిరాగాంధీ

నాయకత్వాన్న ఉన్నటువంటి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మాత్రమే చేయగలదు కాని యింకొకరు చేయగలము చేస్తామని అంటే అవి పగటి కలలు మాత్రమే. 1982 ఉత్పాదక సంవత్సరం అని ఇందిరాగాంధీగారు చెబితే దానిని కొంతమంది హేళన చేస్తున్నారు. ఈ రాష్ట్రంలో ప్రధానమైన పారిశ్రామిక కేంద్రం అయిన విశాఖ పట్టణంలో హిందూ షిప్‌యార్డ్ ఉంది. ఇది రాష్ట్రానికి ముఖ్యమైన పరిశ్రమ. ఆ సంస్థలో 1975-76, 76-77, 77-78, 78-79 లో జరుగుతున్న ఉత్పత్తులను లెక్క వేస్తే 74-75లో 3 ఓడలు, 75-76 లో 3 ఓడలు, 76-77 లో 3 ఓడలు, 1977-78 కి వచ్చేటప్పటికి ఒక్కొక్క ఓడ మాత్రమే తయారయినాయి. దీనిని బట్టి ఉత్పత్తికి విఘాతం కల్పించే శక్తులు దేశంలో అశాంతిని కల్గించాలని. అరాచకాన్ని కల్గించాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాయి. 19వ తేదీన దేశ వ్యాప్తంగా బందును ప్రారంభించినారు.

కొందరు పారిశ్రామిక బంద్ అన్నారు. మరి కొందరు సంపూర్ణమైన బంద్ అన్నారు. ఎవరు చేశారీ బంద్? కార్మికులు తలపెట్టిన—నాయకులు తలపెట్టిన బంద్ అది. నాయకులు తలపెట్టారు కాబట్టే పరిశ్రమలలో 85 పర్సెంట్ పనికి వెళ్ళారు. బంద్ జయప్రదం కాకపోయినా జయప్రదం అయిందని అన్నారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేసిన అనేక కార్యక్రమాల గురించి గవర్నరు ప్రసంగంలో సంక్షిప్తంగా వివరించారు. వ్యవసాయకంగా ఈ రాష్ట్రాన్ని ముందుకు తీసుకొని పోవడానికి ఎన్నో కొత్త పథకాలు వేశారు. ఈ సందర్భంలో ఒక బాధాకరమైన విషయాన్ని మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. పోలవరం ప్రాజక్టు, ఇది శ్రీకాకుళం, విశాఖ జిల్లాలకే కాదు, ఈస్ట్ గోదావరి, క్రిష్ణా జిల్లాలలోని మెరక ప్రాంతాల ప్రజలకు బహుళ ప్రయోజనాన్ని చేకూర్చే ప్రాజెక్టు ఇది. దీన్ని గురించి గవర్నరు గారి అడ్రసులో ప్రస్తావన చేయలేదు. శ్రీకాకుళం, విశాఖ జిల్లాలకు వెళ్లాలంటే గోదావరి తప్ప ఏమిలేదు. అలాగే విశాఖ జిల్లాకు శాశ్వత నీటి కరువు వుంది. బాగా పంటలు పండాలంటే గోదావరి తప్ప మరొకటి లేదు. ముఖ్యమంత్రి గారు వారి హస్తాలతో శంకుస్థాపన చేశారు. మరొక ఆశ కలిగింది. ఇందిరాగాంధీ గారు ఉక్కు ఫ్యాక్టరీకి శంకుస్థాపన చేశారు. అందుకే ఈనాడు ఉక్కు నిర్మాణం జరుగుచున్నది. ఇది కమిటెడ్ ప్రాజెక్టు. ముఖ్యమంత్రిగారి శంకుస్థాపన కూడా అలాగే అనుకోవాలి. అందుకు ప్రభుత్వాని హృదయ పూర్వక అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను. పోలవరం ప్రాజెక్టు ఈ రాష్ట్రానికే కాదు, దేశ సౌభాగ్యానికే ప్రధానమైన ప్రాజెక్టు. 6 వేల కోట్ల రూపాయల ఉక్కు ఫ్యాక్టరీకి ఖర్చు చేస్తున్నపుడు తగిన నీరు కావలెను. పోలవరం రిజర్వాయర్ వల్ల తాత్కాలిక నీరు వస్తే సరిపోదు. విశాఖలో తీవ్రమైన మంచినీటి కొరత ఏర్పడింది. మీరు పత్రికలల్లో చూస్తున్నారు. బి.జె.పి. అధికారములోకి వచ్చిన తరువాత విశాఖ పట్టణాన్ని సర్వాంగ సుందరంగా చేస్తామని అన్నారు. విశాఖపట్టణము స్వర్గాన్ని వరింపిందని ఆ మేయర్ గారు అన్నారు. "కురూపి ఎందుకు పుట్టావం

స్వరూపాలని ఎంచడానికని అన్నాదట. నీరులేక అక్కడ కటకటలాడుతుంటే సుందరం వరించిందట. నిన్నలేక మొన్న సూపర్ బజార్లకు ఎన్నికలు జరిగాయి. 10 మందిని బి.జె.పి. పార్టీవారు నిలబెట్టారు. మేమూ 10 మందిని నిలబెట్టాము. 8 మంది ఇందిరాగాంధీ అభ్యర్థులు గెలిచారని గర్వంగా చెబుతున్నాను. నిత్యావసర వస్తువులను బజార్లలో దొరక్కుండా రాజకీయ రంగాన్ని ఉపయోగించుకొన్నారు. పెద్దలు కొందరు హరిజన, గిరిజనులపై సానుభూతి చెప్పారు. పోయిన ఓట్లు మరల సంపాదించుకొనే తాపత్రయం తప్ప మరొకటి కాదు. నిజమైన సానుభూతి మీకు వుందా? ఒకసారి వెనక్కి తిరిగి చూసుకోండి. అసలు ఈ హరిజనులను హత్యచేసి, హరిజన మారణకాండ చేసి, వారిని చిత్రవధ చేయడానికి అంకురార్పణ చేసింది ఎవరినని అడుగుతున్నాను? 1977 లో మీరు అధికారంలో వున్నపుడు ఈ హరిజనుల వెనుక ఎవరున్నారు? ఇందిరాగాంధీ గారికి వీరు మద్దతుగా వున్నారు కాబట్టి——

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:—— అధ్యక్షా, పాయింటాఫ్ ఆర్డర్. నా పాయింటాఫ్ ఆర్డరు ఏమిటంటే, ఈ హరిజనుల మీద ఈ అత్యాచారాలు ఇవన్నీ సాగించడానికి ఎవరని వారు అన్నారు కదా? ఎవరో అందుకు విచారణ జరపమని చెప్పాము కదా? దానికి సిద్ధంగా వున్నారా?

శ్రీ డి. సత్యనారాయణ:—— అందువల్లనే, దేనికైనా ఒకరిని నిందించి ఏమి ప్రయోజనం. ఇందిరాగాంధీ గారు హైదరాబాదుకు ఫోనుచేసి, "హరిజనుల ఊరేగింపు జరుగుతూ, నల్లజెండాలు చూపుతున్నారు కాబట్టి ఇది మాకు అవమానకరము కాబట్టి దీన్ని అదుపుచేయమని ముఖ్యమంత్రి గారికి చెప్పారని" అన్నారు. పవిత్రమైన శాసన సభలో మనము మాట్లాడుతున్నపుడు విజ్ఞత కలిగిన పెద్దలు, పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్యాన్ని కాపాడవలసిన శాసన సభ్యులు ఇలాంటి నిందారోపణ చేయడం, ఆధారములేని ఆరోపణలు చేయడం బాగులేదు. ఇందిరాగాంధీ గారు ఈ దేశములో ప్రధానమంత్రి అయిన తరువాత, ఈ దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను చక్కదిద్ద దానికి ఎంత కృషి చేస్తున్నారో అందరికి తెలియనిది కాదు. 30 ఏండ్లు ఈ దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను చిన్నాభిన్నం చేశారు. రెండు సంవత్సరాలు పాలన చేశారు. ఇండ్లు కట్టడానికి చాలా కష్టము. 30 ఏండ్లు కాంగ్రెసు పార్టీ తప్పు చేసింది తప్పు చేసిందని చెప్పి రెండు సంవత్సరాల కాలములో అంతకు మించి ఘోరమైన, సవరించడానికి అవకాశము లేనటువంటి తప్పులుచేసి, మరల ఈనాడు అధికారములోకి రావలెనని చెప్పి, ప్రభుత్వం మీద అడుగడుగునా చేస్తున్న పనిని వక్రించే పనిచేస్తున్నారు. ఈ వక్రించే పనిచేస్తే ప్రజలు సహించరు. అవసరమైతే ప్రజలే తీర్పు యిస్తారు. ఇది అందరిని కలవరపెట్టే సమస్య. గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో ఉక్కు ఫ్యాక్టరీ విషయం గురించి ఏమీ లేదు. ఇది కావలెనని ఎందరో ఆత్మార్పణ చేశారు. 1500

కుటుంబాల ఇండ్లు పోయి, భూమి పోయి, సర్వస్వము పోయి, బ్రతికేటందుకు ప్రభుత్వం యిచ్చిన 120 గజాలలో పూరిపాకలు వేసుకొని తలదాచుకొంటూ వుంటే, అటువంటి వారికి స్టీల్ ఫ్యాక్టరీలో ఉద్యోగం లేకపోతే, వారి బ్రతుకే భారమై అట్టడుగునపడి నలుగుతూ వుంటే, బొకారో నుండి 500 మంది కార్మికులను ఇక్కడకు తీసుకొని వచ్చారు. వాళ్ళు టెక్నికల్ వ్యక్తులా అనుకుంటే అదీ కాదు. సామాన్యమైన కార్మికులు. వారికి ఇందులో ఉద్యోగాలు యివ్వడానికి ప్రయత్నిస్తే ఇది ప్రజలలో ఎంత సంచలనము కలిగిస్తుందో తెలియనిది కాదు. చరిత్ర పునరావృతము కాకుండా చూడవలసిన బాధ్యత మనందరిమీద వుంది. ఇటువంటి సమస్యను మనం దృష్టిలో పెట్టుకొని పరిశీలన చేయవలెను. రాజకీయ పద్ధతులలో ఆలోచన చేయడానికి వీలులేదు. ముఖ్యమంత్రి గారు ఒక సమావేశాన్ని ఏర్పాటుచేసి, ఈ పద్ధతి మంచిది కాదని చాలా ఖచ్చితంగా చెప్పారు. ఆయన చొరవ తీసుకొన్నారు. ఈ సందర్భముగా వారిని నేను అభినందిస్తున్నాను. కేంద్ర ప్రభుత్వానికీ ఈ విషయమై స్పష్టంగా చెప్పాలి. ప్రధానంగా అక్కడ భూమిని కోల్పోయిన వారి గుండెల్లో మండుతున్న బాధను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి స్పష్టంగా చెప్పాలి. ఏ ప్రాంతానికి చెందినవారైనా సరే, ఉక్కు ఫ్యాక్టరీలో పని చేయడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో వున్నవారికి అర్హత వున్నదన్న విషయం విస్మరించకుండా, బయటినుండి తీసుకొని వచ్చే పద్ధతికి స్వస్తి చెప్పాలని కోరుతున్నాను. దీన్ని సాధించడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సరియైన చర్యలు తీసుకోవలెనని మనవి చేస్తున్నాను.

ప్రధానంగా ఈవాళ చేతి వృత్తులవారు కుమ్మరి, కమ్మరి, వడ్రంగి, చేనేత పనివారికి వారి వృత్తులు పోయాయి. కాలం మారింది. పరిస్థితులు మారాయి. జీవనోపాధిలేకుండా వాళ్ళు యిబ్బందులు పడుతున్న విషయం ప్రభుత్వం గుర్తించింది. ఈవాళ ఎస్.సి.బి.సి. కార్పొరేషన్ ద్వారా అలాగే డి.ఆర్.డి.ఎ. సంస్థద్వారా వారి ఆర్థిక స్థోమతను మెరుగు పరచడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నము చేస్తున్నది. కాని ఇది చాలదని చెబుతున్నాను. ప్రతి పంచాయితీ సమితి లక్షలాది ఈ చేతివృత్తుల వారికి ఉపాధి కల్పించవలసిన బాధ్యత తీసుకోవలెనని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇపుడు వృద్ధాప్య పింఛను విషయంలో వృద్ధులకు సహాయం చేయడానికిగాను యీ ప్రభుత్వం ఒక కోటి రూపాయలు నుంచి 5 కోట్ల రూపాయలకు పెంచడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకున్నందుకు హర్షదాయకమైన విషయం. కాని యీ డబ్బును సక్రమంగా పంపిణీ చేయించాలి. ఈ నిధులు వృద్ధులకు అందాలి. ఇందులో ఎన్నో ఆటంకాలు కలుగుతున్నాయి. ఉదాహరణకు ఏని ఆర్డరు ఒకవేళ వారికి అందకపోతే అప్పుడు అతను చచ్చిపోయినట్లు భావించి వారికి తరువాత పింఛను అందజేయరు. ఇట్లా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వారు చేయడం మంచిది కాదు. ఇక వికలాంగుల విష

యంలో చాలా తీవ్రమైనపరిస్థితిఉన్నది. వారు సంపాదించలేని పరిస్థితిలో ఉంది కుంటి, గుడ్డివారుగా ఉన్నారు. అటువంటి పరిస్థితిలోనివ్యాసౌకర్యాలుఉన్న వారికి ఎన్నో కార్యక్రమాలు అమలు జరపాలి. వారికి హాస్టలు సౌకర్యాలు కలుగజేయాలి. భోజనం వసతి, గుడ్డలు సమకూర్చే విధంగా కార్యక్రమాలు వేయాలి. వారి సమస్యలను మానవతా దృష్టితో అర్థం చేసుకొని దూరదృష్టితో ప్రవర్తించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఇప్పుడు వికలాంగులకు ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్స్చేంజిలో మూడు సంవత్సరాలకు రిజిస్ట్రేషన్ ఉంచేసె కాని వారి సౌకర్యాలకు, ఉద్యోగాలను అరహాత రావడం లేదు. దానిని సవరించాలి. కళ్ళు లేక, కాళ్ళు లేక బాధపడుతున్న వారికి ఎంప్లాయిమెంటు కార్డు కోసం తిప్పలు పెట్టడం అంటే మంచిపని కాదు. వారిలో వృద్ధులకు పించను సవ్యంగా అందేటట్లు చూడాలి. అంతేకాకుండా వారికి ఉద్యోగాలు ఇవ్వలేక పోతే కనీసం నెలకు 30, 35 రూపాయలు పించను ఇచ్చేలాగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎంత త్వరగా ప్రయత్నం చేస్తే అంత మంచిది. తరువాత ఈ రోజున విశాఖపట్నంకు ఏలేరు రిజర్వాయరు ద్వారా నీరు తీసుకువస్తున్నారు. ఈ రాష్ట్రంలో ఎంత మంచినీరు కొరత ఉందో మనకు తెలుసు. అందువల్ల ప్రపంచ బ్యాంకు ఇటువంటి ఆర్థిక సంస్థల సహాయంతో ప్రజలకు మంచినీటి సౌకర్యాలు కలిగించేట్లు చూడాలి, ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం తీవ్రమైన ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. కాని అదే సందర్భంగా ఏలేరు రిజర్వాయరు నుంచి ఉక్కు ఫ్యాక్టరీకి వెళ్లే నీరు వెళ్లే దారిలో ఎన్ని గ్రామాలు అయితే ఉన్నాయో అన్ని గ్రామాలకు కూడా ఏలేరు రిజర్వాయరు నీరు అందించే విధంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పథకం వేస్తే మంచిదని కోరుతున్నాను. అట్లాగే మంజీరా పథకం విషయంలో కూడా త్వరగా పూర్తిచేసి అన్ని గ్రామాలకు నీరు అందించే కార్యక్రమం చేపట్టాలి.

తరువాత మన రాష్ట్రంలో ఉన్న కళాకారుల సంక్షేమానికి కొన్ని చర్యలు మన ప్రభుత్వం తీసుకున్నారు. ఇదివరకు అయితే కవులకు, గాయకులకు, పండితులకు, సాహితీవేత్తలకు పేరు బడిన వారికి అప్పటి రాజులు, రారాజులు, జమీందారులు పోషించేవారు. కాని ఇప్పుడు ఆ రాజులు పోయారు. ఇపుడు భూస్వాములు, జమీందారులు పోయి వారి జాగీర్లు కూడా పోయినందువల్ల వారు పోషించిన కళలు, కళాకారులు కూడా జ్ఞాపకంలోకి రాకుండా పోతున్నారు. అందువల్ల మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వారు ఎండోమెంట్సు శాఖలో ఉన్న పెద్దలు యీ దేవాలయాలలో యీ కళాకారులకు పోషణ కల్పించే విధంగా స్కీములు వేయాలని కోరుతున్నాను. దేవాలయాలలో సంగీత సాహిత్యాలకు వాటి పోషణకు వీలు కల్పించే అవకాశము ఉంది. అందువల్ల యీకళాకారుల అభివృద్ధికి కావలసిన నిధులు ప్రభుత్వం వారు సమకూర్చవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అట్లా కాని పక్షంలో యీ కళలు అంతరించే

వం ఉన్నది. మన వేదాలు, ఉపనిషత్తులూ కూడా యిపుడు పాశ్చాత్య దేశాలకు వెళ్లి వారి గ్రంథాలయాలు అభివృద్ధికి ఉపయోగపడుతున్నాయి. ఇపుడు యీ వేదాలు పఠించే పండితులను అభివృద్ధి చేసుకునే బాధ్యత మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వంమీద ఉన్నది. తరువాత సామాజిక అడవుల పెంపకం విషయం చాలా ముఖ్యమైనది. మనము అటవీ సంపదను అభివృద్ధి పరుచుకోవాలంటే అడవులను నరికి సుందరమైన ప్రాంతాలను బోడిచేసే విధంగా కార్యక్రమాలు వేసుకోకూడదు. ఈనాడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యీ సామాజిక అడవుల పెంపకం విషయంలో తమ బాధ్యతను గుర్తించింది. ఇపుడు గ్రామాలలో ఎన్.ఆర్.ఇ.పి. కార్యక్రమం క్రింద మూడు లక్షల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది. అందువల్ల ప్రతీ పాఠశాలలోనూ, జిల్లా పరిషత్తు, సమితి కార్యాలయాల ఆవరణలోనూ రోడ్ల ప్రక్కన చెట్లు నాటే కార్యక్రమాన్ని అటవీ శాఖ తీసుకోవాలి. లేకపోతే మన అటవీ సంపద కాపాడుకోలేము. అట్లాగే మన గ్రామాలలో ఉండే ఖాళీ స్థలాలలో పళ్ళ తోటలు వేస్తే గ్రామాలలో ఆర్థిక పరిస్థితికి తోడ్పడుతుంది. ఇందుకోసం ప్రతీ పంచాయతీ సమితికి 50 వేల రూపాయలు యివ్వాలని అనుకొని యిపుడు దానిని 8 వేలు ఎక్కువ చేయాలని చూస్తున్నట్లు తెలిసింది. చాలా సంతోషం. ఇందిరాగాంధీ ప్రకటించిన నూతన ఆర్థిక సామాజిక పురోగమనానికి సాంఘిక పురోగమనానికి కొత్త బాట వేసినారు. వాటిమీద మనము కూడా విశ్వాసం ఉంచి దానిని అమలు పరచడానికి సంపూర్ణమైన అనుకూల పరిస్థితులు కలుగజేయాలి. ఇపుడు యీ కార్యక్రమాన్ని అమలుపరచడానికి పూనుకున్న మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని నేను సంపూర్ణంగా అభినందిస్తున్నాను. అంతే కాకుండా రైతాంగానికి సంబంధించి ఎన్నో రాయితీలు యీ ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. దానితోపాటు పంటల బీమా పథకం అమలు పరచడానికి దానిని ఒక రూపంలోకి తీసుకొని రావాలి. ఈ పంటల బీమా పథకం అమలు పరిచే కార్యక్రమం చేపట్టడానికి ప్రభుత్వమే పూనుకోవాలి. తరువాత చిన్నకారు రైతాంగానికి నిధులు ఎలక్ట్రిక్ మోటార్లు పంపుసెట్లు కొనుక్కోవడానికి ఆర్థిక సహాయం ప్రభుత్వం కలుగజేయాలి. ఈ విషయంలో బ్యాంకుల వారితో సంప్రదించి తగు నిధులు సన్నకారు రైతులకు సమకూరిస్తే బాగుంటుంది. తరువాత రైతులు పండించే పంటకు సరసమైన ధర లభించే బాధ్యత కూడా ప్రభుత్వం మీదనే ఉంది.

అన్నిటికి మించి నిత్యావసర వస్తువులు. ఇవ్వాళ అందరిని కలవరపెడుతున్న సమస్య. ప్రతి గ్రామంలో కార్డులు యిచ్చారు. సరుకు కనబడడం లేదు. సామాన్యుడికి కావలసింది బియ్యం, కిరసనాయిలు, వంట నూనె, ఉల్లిపాయలు, మిరపకాయలు. చింతపండు ఇవి సరసమైన ధరలకు లభించేటట్లు ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలి, గ్రామాలలో డెలివరి యిచ్చే పద్ధతులు అమలు పరచాలి. ఎక్కడో హోల్‌సేల్

డీలర్‌కు యిస్తే అతను సరుకు బజారులో కనబడకుండా చేస్తే, ప్రజలు యిబ్బంది పడిన తరువాత అతనిని అరెస్ట్ చేస్తే ప్రయోజనం ఏమిటి? సివిల్ సప్లయిస్ కార్పొరేషన్ ద్వారా పంపిణీ చేసే విధానాన్ని చాల పకడ్‌బందీగా అమలు వేయవలసిన శాశ్వత ప్రభుత్వం అవలంబించినప్పుడే యిది సామాన్యమైన జనానికి సంతృప్తి కలిగిస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఒక సంవత్సరం కాలంలో ఎన్నో కార్యక్రమాలు ఈ రాష్ట్రప్రభుత్వం అమలు చేసినది. కార్మికులకు ఇందిరాగాంధీ వ్యతిరేకి, హరిజనులకు ఇందిరాగాంధీ వ్యతిరేకి, అందరికి ఆమె వ్యతిరేకం. అయితే ఈ రాష్ట్రంలో అత్యధిక సంఖ్యాకులైన అభ్యర్థులు ఆమె పేరుమీద గెలిచి ఈ రాష్ట్రం యొక్క ప్రగతికి, పురోగమనానికి పనిచేస్తున్న విషయాన్ని ప్రతిపక్షాలు విస్మరించాలని అడుగుతున్నాను. 1977లో ఈ పార్టీలు అధికారంలో ఉన్నప్పుడు కార్మికుల పట్ల చూపిన అభిమానం ఏమిటి అని అడుగుతున్నాను. ఒకనాడు మధ్యప్రదేశ్‌లో ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డ్ వారుసమ్మె జరిపితే ఆనాడు ప్రధాన మంత్రిగా ఉన్నటువంటి మొరార్జీదేశాయ్‌గారు వాళ్ళతో నేను మాట్లాడను అని చెప్పారు. సమ్మెను విచ్ఛిన్నం చేయమని ప్రభుత్వాన్ని ఆదేశించారు. ఆయన చెప్పిన సమాధానంలో నేను ఒకే ఒక విషయం మనవి చేస్తున్నాను.

I shall never discussed with the workers so long as they are on strike.

మాట్లాడడానికి కూడా ఇష్టపడని వారికి ఈ కార్మికుల మీద అభిమానం వున్నదని చెబితే ఎవరు నమ్ముతారని అడుగుతున్నాను. అంతేకాదు, సమ్మె చేసినటువంటి వర్కర్స్ మీద ఎక్కడ కాల్పులు చేయలేదు. సమ్మెను అణగద్రొక్కడానికి ఎక్కడ ప్రయత్నం చేయలేదు? దీనిని కూడా మనం ఆలోచన చేయాలి.

A number of Police firings have taken place on the workers.

వారి పార్టీ అధికారంలో ఉన్న రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, ఆ ప్రాంతాలలో ఫరీదాబాద్, రాజియబాద్, సోనపేట, కాన్పూరు యిటువంటి ప్రాంతాలలో - వర్కర్స్ హక్కుల కొరకు సమ్మెలు చేస్తే కాల్పులు జరిపించి సమ్మెను విచ్ఛిన్నం కల్పించి నాయకులను అరెస్ట్ చేసి యివ్వాళ ఇందిరాకాంగ్రెస్ మాత్రమే యివన్నీ చేస్తున్నాయని చెప్పితే నమ్మే స్థితిలో ప్రజలు లేరు అని చెప్పుతున్నాను. ఈనాడు దేశంలో అరాచకం జరుగుతున్నది. అంటే ఆ రోజు వారు చూపిన దోవ. ఇంద్రాక నరసింహారెడ్డిగారు చెప్పారు. హరిజనులు ఊరేగింపు జరిపినరోజు నేను అక్కడ ఉన్నాను అని. అలాగే అనేక మంది ఈ దేశంలో అరాచకము సృష్టించాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నటువంటి అభివృద్ధి నిరోధక శక్తులు అందులో ప్రవేశించి అశాంతికి దోవ తీసేటటువంటి పరిస్థితిని కల్పించి ఉండవచ్చు. జరిగినటువంటి సంఘటన మంచిదని ఎవరూ అనరు. ఎక్కడ పోలీసువారు దౌర్జన్యం చేసినా.

హక్కులను అతిక్రమించినా దానిని మనం ఖండించవలసిందే. కాని జరిగినటువంటి సంఘటనకు ఈ ప్రభుత్వమే బాధ్యత అని కావాలని ఇందిరాగాంధీ, ముఖ్యమంత్రి చేశారని చెపితే ఎవరు అభినందిస్తారని అడుగుతున్నాను. ఒకనాడు హరిజనులను హత్య చేస్తే ఇందిరాగాంధీగారు వెళ్ళారు. దేశమంతా ప్రచారం చేశారు అని అన్నారు. ప్రతిరోజు వారు చేస్తున్నది అదే. ఇందిరాగాంధీకి ప్రత్యామ్నాయమైన పార్టీ మాదేనని లోక్‌దళ్ వారు చెపుతూ ఉంటే వారిది కాదు మాదేనని కాంగ్రెస్ ఎస్. వారు చెపుతూ ఉంటే వీరిద్దరు కాదు కాంగ్రెస్‌కు ప్రత్యామ్నాయం మేమేనని బి. జె. పి. చెపుతూ ఉంటే ఎవరు ప్రత్యామ్నాయం? వీరెవరు ప్రత్యామ్నాయ కాజాలరు, కాలేరు. వారివల్ల ఈ దేశానికి మోక్షంలేదని ప్రయోజనం లేదని ఏనాడో ప్రజలు తెలుసుకున్నారు. దయచేసి ఈ దేశం తాలూకు అభ్యుదయానికి, ఈ దేశ ప్రజలను కలవరపెడుతున్న అనేక సమస్యల పరిష్కారానికి నిర్మాణాత్మకంగా సూచనలు ఇవ్వండి. వారు చేయి కలపండి. సహకరించండి. ఈ రాష్ట్రాన్ని ప్రగతి పథంలో నడిపించడానికి మరేవో సూచనలు అందజేయాలి. ఎక్కడ ఏమి జరిగినా ముఖ్యమంత్రిగారి వల్ల జరిగింది. ఇందిరా గాంధిగారి వల్ల జరిగింది, ఈ ప్రభుత్వంవల్ల జరిగింది అనకూండా దీనికి ఎవరు బాధ్యులు అనేది చూడాలి. ఏదైనా మంచి జరిగితే వారివల్ల జరిగింది, ఏదైనా చెడు జరిగితే మావల్ల జరిగింది అంటే దీనివల్ల ప్రయోజనం లేదు. ఇవాళ్ళ దేశంలో ఒకరకమైన కాన్స్పిరసి జరుగుతున్నది. ఇంకా పెద్దలు ఈ పదాన్ని ఉపయోగించారు. హరిజనులమీద కాల్పులు కాల్చడానికి వారిని అరెస్టుచేయాలని, వారిని పట్టుపెట్టాలని జనార్ధనరెడ్డిగారు కాన్స్పిరెసి అన్నారు. కాన్స్పిరసిచేయవలసిన పరిస్థితిని ఎవరికిలేదు. హరిజనుల అభ్యుదయానికి, సమాజంలో అట్టడుగు పడి ఉండి ఎన్నో ఇబ్బందులు పడుతున్న హరిజనుల తాలుకు సాంఘిక భద్రతకు కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకోవాలని చెప్పడంలో ఏ ఒక్కరికి అభిప్రాయ భేదంలేదు. కాని దానికి మార్గం ఏమిటి? ఇది చట్టాలవల్ల జరిగేదా అని అడుగుతున్నాను. మానవ ప్రవృత్తిలో మార్పురావాలి. ఇట్లాంటి దృష్టాంతాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చి నేరస్థులు పట్టుబడినట్లయితే కఠినమైన చర్యలు తీసుకోవాలని ఈ సందర్భంగా ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. సమాజంలో ఒక వర్గం మరొక వర్గాన్ని అణగ ద్రొక్కడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్న సంఘటన ఏదిగాని దానిని నిరోధించడానికి కావలసిన చట్టబద్ధమైన చర్యలు ప్రభుత్వం తీసుకోవాలని మరొకసారి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

ఈ రాష్ట్రంలో ఎన్నో కార్యక్రమాలు జరుగుతూ ఉన్నా ప్రధానంగా మనమందరము కూడా ఆలోచన చేయవలసింది ఇవాళ్ళ నూటికి 80 మంది జనాభా తాలూకు ఆర్థిక వ్యవస్థ మెరుగు పడడానికి ఈ ప్రభుత్వం చేస్తున్న కార్యక్రమాలు ఏమిటి? మన రాష్ట్రం తాలూకు బడ్జెట్ అందరికీ తెలుసు. మన వార్షిక

ప్రజానీకతో దాదాపు 75 శాతం బలహీన వర్గాల సంక్షేమానికి తల పెడుతున్న కార్యక్రమాలను మనం ఎందుకు హర్షించలేకపోతున్నాము? ప్రధానంగా గిరిజన ప్రాంతాలలో విద్య వైజ్ఞానిక రంగాలలో అభివృద్ధి సాధించడానికి ఎన్నో కార్యక్రమాలు అమలు చేస్తున్నాము. కాని గిరిజన ప్రాంతాలలో వైద్య సదుపాయాలు ఇవ్వలేక పోతున్నాము. హాస్పటల్స్ ఉన్నా డాక్టర్స్ లేరు. డాక్టర్స్ ఉంటే మందులు లేవు. అందుచేత ఇవి సక్రమంగా అమలు జరపడానికి కావలసిన మెషినరిని ఏర్పాటు చేయాలి. లేకపోతే ప్రయోజనం ఏమిటి? అలాగే పాఠశాలలు 200 మంది పిల్లలకు ఒక ఉపాధ్యాయుడు. ఇంట్లో మనం ముగ్గురు పిల్లలను సముదాయించలేము. 200 మంది పిల్లలను అక్కడ పెడితే ఏమి చదువు చెపుతాడు? అందుచేత పిల్లలకు తగినంత నిష్పత్తిలో ఉపాధ్యాయుల సంఖ్య పెరగాలి. దానికి కావలసిన చర్యలు ప్రభుత్వం తీసుకోవాలి. పాఠశాల భవనాలు నూటికి 80 పాఠశాలలకు భవనాలు లేవు. ఎన్.ఆర్.ఇ.పి. ప్రోగ్రామ్ క్రింద ప్రతి జిల్లాలలో కొద్దో గొప్పో పాఠశాల భవనాలు నిర్మించే కార్యక్రమం ప్రారంభం అయింది. ఇది చాలదు. విద్యా రంగం నుంచి కొంత ధనాన్ని కేటాయించాలి. ఉదాహరణకు విశాఖపట్టణం జిల్లాలో 1, 467 ప్రాథమిక పాఠశాలలు, 85 హైస్కూల్సు ఉంటే వీటన్నిటికి పక్కా భవనాలు కట్టడానికి 7 కోట్లు రూపాయలు కావాలి. 85 హైస్కూల్సులో 35 హైస్కూల్సుకు మాత్రమే భవనం వున్నది. విద్యా వ్యవస్థలో మనం సరైన సౌకర్యాలు చేకూర్చాలి అనుకున్నప్పుడు విద్యారంగంలో అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు సాధించాలి అనుకొన్నప్పుడు భవన నిర్మాణానికి కావలసిన నిధులు కూడా మంజూరు చేయవలసి ఉంటుంది.

ఈ రకంగా ఎన్నో కార్యక్రమాలు అమలుచేస్తున్న రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి అందరూ చేయూత ఇవ్వాలి. వైద్య రంగానికి సంబంధించి గవర్నరు ప్రసంగంలో చెప్పారు. విశాఖపట్టణంలో రీజినల్ కంటి హాస్పటలును పెడుతున్నామని. సంతోషం, అభినందనీయం. విశాఖపట్టణంలోకి కె.జి. హాస్పటలు విశాఖపట్టణం, విజయనగరం, శ్రీకాకుళం జిల్లాలకు తూర్పు గోదావరి జిల్లాకు, మొత్తం నాలుగు జిల్లాలకు కేంద్రంగా ఉంటున్నది. కె.జి. హాస్పటలు అభివృద్ధికి కావలసిన ప్రయత్నాలు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేయాలి. జనాభా పెరిగింది. ఎప్పుడో 80 సంవత్సరాల క్రితం ఉండే పద్ధతులతో ఉంటున్న హాస్పటలు అది. మరల దానిపై ఒక రూపాయి పెట్టలేదు. ఒక్క ఇటుక కూడా క్రొత్తది వేయలేదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తగిన నిధులు మంజూరు చేసి విశాఖపట్టణం కె.జి. హాస్పటలు అభివృద్ధి చేయడానికి కావలసిన చర్యలు తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. అంతే కాకుండా ప్రతి సమితి కేంద్రంలోను [illegible] 30 పడకల హాస్పటలును పెట్టాలి. ప్రతి డివిజను కేంద్రంలోను 100 పడకల [illegible]టలు పెట్టాలి. ప్రతి చిన్న విషయంలోను 50 మైళ్ళు పోవలసిన [illegible]

మనం అనుకున్నది, సాధించాలని అనుకున్నది సాధించలేక పోయామని అనుకోవలసి ఉంటుంది. అనేక రంగాలలో ఇప్పుడు చేస్తున్న కృషి చాలదు అని ఇతోధికమైన కృషి కావాలని దానికి కావలసిన ఆర్థిక వనరులు సంతరించుకోవాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి మనవి చేసుకుంటూ మరొకసారి గవర్నరు గారి ప్రసంగానికి ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సి. నారాయణ రెడ్డి (మంథాని) :— అధ్యక్షా, ఇంతకు ముందు మాట్లాడిన గౌరవ సభ్యులు గవర్నరు గారి సందేశం పైన అభినందనలు తెలుపుతూ ప్రవేశ పెట్టిన తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు తమ దృష్టికి తెస్తున్నాను. వారు అభినందనలు తెలుపుటకు తెలిపిన కారణాలు మరల వల్లించక కొన్ని విషయాలు మాత్రం చెప్పదలిచాను. గవర్నరు గారి ప్రసంగాన్ని పరిశీలన చేస్తే అది పూర్తిగా ఇందిరాగాంధీ గారు ప్రవేశపెట్టిన నూతన 20 సూత్రాల కార్యక్రమం పైన ఆధారపడినట్లుగా గోచరం అవుతుంది. తొలి 20 సూత్రాల కార్యక్రమం ఎంతయో ప్రగతి సాధించింది. ప్రజలు దానిపై విశ్వాసం కలిగి ఉన్నారు. దానికి నిదర్శనం ఈ రాష్ట్రంలో మేము గెన్నియో ఎన్నికలలో పోటీ చేసినప్పుడు ప్రజలు మా పార్టీ పైన ప్రభుత్వం పైన విశ్వాసం చూపించి అత్యధిక మెజార్టీతో మమ్ములను గెలిపించారు. ఇప్పుడు శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ గారు నూతన 20 సూత్రాల కార్యక్రమాన్ని దేశం కొరకు జాతి కొరకు ఒక ఎజెండాగా ఇచ్చారు. అన్ని రంగాలలో అభివృద్ధి సాధించాలన్నదే మా ఉద్దేశం. ఏ రంగాన్ని మనం వదిలిపెట్ట లేదు. చిత్తశుద్ధితో దీక్షతో దీనిని అమలు చేస్తే మన రాజ్యాంగంలో సూచించినట్లు సావరిన్ సెక్యులర్ సోషలిస్టు రిపబ్లిక్ స్థిరంగా కాపాడుకుంటామని ఆశిస్తున్నాను. దానికి పట్టుదల అవసరం, దీక్ష అవసరం, శ్రమ అవసరం. ఇంతకు ముందుగానే మహా నాయకులు పండిట్ జవహర్లాలు నెహ్రూ ఆరామ్ హరామ్ హై అన్నారు. సత్యమేవ జయతే అనుకుంటున్నది ఆ మహా నాయకుని కుమార్తె మహానాయకురాలు శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ శ్రమయేవ జయతి అన్నారు. శ్రమ పడితే దేనినైనా సాధించగలమన్నారు. ఏ కార్యక్రమం క్రింద అయినా అభివృద్ధి జరగాలంటే శ్రమ చాలా అవసరం. దీనిని ప్రభుత్వం గుర్తెరిగి అన్ని రంగాలలో నరైన సదుపాయాలు కలిగించుటకు ఎంతయో డబ్బు కేటాయించిన సంగతి గవర్నరు గారి ప్రసంగంలో చెప్పారు. వారి ప్రసంగంలో ఎన్నియో కార్యక్రమాలు ఉన్ననూ వాటి ఫలితాలలో కొన్ని మాత్రమే వివరిస్తాను అని గవర్నరు గారి ప్రసంగంలో అన్నారు. అది ఉంది, ఇది లేదు అనుకోవలసిన అవసరం లేదు. వివరాలు చర్చకు వచ్చినప్పుడు తప్పనిసరిగా బైటకు వస్తాయి. గవర్నరు ప్రసంగంలో మత్స్య పరిశ్రమ గురించి వివరణ లేదు అనుకోవచ్చు. కాని ఎన్ఆర్ఇపి క్రింద అన్నీ వస్తాయి. నూతన 20 సూత్రాల కార్యక్రమంలో ఏ రంగాన్ని వదిలిపెట్టలేదు. మన దేశానికి, ముఖ్యంగా మన రాష్ట్రానికి

రైతు వెన్నెముక. అతనికి గిట్టుబాటు ధరలు చెల్లించడానికి చేసిన కృషి గురించి గవర్నరు గారి ప్రసంగంలో చూసి ఉంటారు. గిట్టుబాటు ధరకు అదనంగా బోనసును కూడా ప్రభుత్వం చెల్లించింది. రైతుకు సరియైన సీజన్‌లో ఇంకా పెట్టుబడి అవసరమని మనవిచేస్తూ రైతుకు సులభంగా పెట్టుబడి అందించడానికి ఏర్పడిన వ్యవసాయ అభివృద్ధి బ్యాంకులు ఇంకా సులభంగా అప్పులు ఇచ్చేట్లు చూడడం అవసరమని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ బాంకులలో చెప్పుకోదగిన ప్రకారంగా పనులు జరుగక పోవడం వల్ల రైతులలో నిరాశ వస్తున్నది. భూమి అభివృద్ధి కాక స్వామి అభివృద్ధి జరుగుతున్నది. దీనిని అరికట్టడం అవసరం. నా ప్రాంతాన్ని ఉదాహరణగా తమ ముందు పెడతాను. అక్కడ పని చేసే కొంతమంది వ్యక్తులు లంచగొండి వారిని అవినీతికి పాల్పడిన వారని డిపార్టుమెంటు బదిలీ చేస్తే కొంతమంది ఆ సంస్థలను గుప్పిట్లో పెట్టుకునేవారు వారినుంచి డబ్బు కాజేసుకుని ఇక్కడకు వచ్చి పైరవీలు చేసి బదిలీలు కాకుండా ప్రయత్నాలు చేస్తున్న సంగతి తెలిసి రైతులలో ఈ సంస్థలపై విశ్వాసం దినదినం సడలిపోతున్నదని మనవిచేస్తున్నాను. ఇటువంటి కష్టాలు ఉన్నప్పటికి రైతులు పండిట్ జవహర్లాలు నెహ్రూ ఇచ్చిన పేరు నిలబెట్టుకోడానికి ఒక వెన్ను పండించే బదులు రెండు వెన్నులు పండించి దేశభక్తుడనే పేరు కాపాడుకోడానికి సర్వదా కృషి చేసి ప్రతి సంవత్సరం అత్యధిక ఉత్పత్తిని సాధించుకోగలుగుతున్నారనేది అంకెల బట్టి గోచరం అవుతుంది. ప్రతి సంవత్సరం కార్యక్రమం సాధించుకోగలుగుతున్నామే కాని ఏ మాత్రం తక్కువ కాలేదని మనవిచేస్తున్నాను. నైజాం కాలంలో వింటుండే వారం రాత్రి పూట ఉపవాసం ఉన్నాం, తెల్లవారిన తరువాత కూడా పొయ్యి మీద ఎసరు పెట్టుకుని బదులుకు పోయినామని చెప్పుకునే పరిస్థితులు. ఈ రోజున అలాంటి పరిస్థితి లేదు. ఇంకా ఎంతో జీవన ప్రమాణం అభివృద్ధి కావలెను, మార్పు కావలెను, నేను కూడా ఆశిస్తున్నాను. ఉపవాసం ఉంటున్నాను అనే మాట. వినే పరిస్థితి లేదంటే రైతు ఏ ప్రకారంగా కృషి చేస్తున్నాదో తెలుస్తుంది. వెన్నెముక అని చెప్పే రైతుకు ఇంకా ఎన్నో సౌకర్యాలు కల్పించాలని మనవి చేస్తున్నాను. రైతుకు గిట్టుబాటు ధరలు ఇస్తున్నామని చెబుతున్నప్పటికి అటని అత్యవసరమైన వస్తు ధరలు ప్రతి రోజు పెరిగిపోతున్నాయి. వ్యవసాయ కూలీల వేతనాలు పెరుగుతున్నాయి. వీటనన్నింటిని దృష్టిలో పెట్టుకుని గిట్టుబాటు ధర లభించేట్లు చూడాలి. రెండు రూపాయలు ఈనాం ఇచ్చి నాలుగు రూపాయలు జరిమానా వేసినట్లు కాకూడదని మనవి చేస్తున్నాను.

అడవుల విషయంలో చెబుతూ ఎక్కువ పరిమాణములో పంట వేసుకును ప్రోత్సహిస్తున్నామన్నారు. కొన్ని సంవత్సరాల క్రితము సరిహద్దు ప్రాంతాలలో కొన్ని చెరువులు నిర్మించబడినాయి. ఆ చెరువు కట్ట క్రింద భూమి అటవీ శాఖవారు అది అందులో సేద్యము చేయకూడదని నిరోధించారు. ఆ నీటిని దూరము తీసుకు

వెళ్లి పట్టా భూమిని సాగుచేసుకోవాలని ప్రభుత్వం చెప్పినది. అక్కడి గ్రామస్థులు యిబ్బంది పడుతున్నారు. ఆ నీటిని దూరంగా వున్నవారు తీసుకుపోవడము, అక్కడున్నవారు మలమలమాడడం న్యాయంగా వుందా? అడవులను పాడుచేయడం మంచిది కాదనే దానితో అంగీకరిస్తూ ఆ చెరువుకట్ట క్రింద వున్న భూములను హరిజన, గిరిజనులకు యిచ్చి తోటలను పెంచుకొనడాన్ని ప్రోత్సహిస్తే అటు అటవీశాఖ వారి అభిప్రాయం, ఇటు అక్కడి ప్రజలు లాభ పడతారు. మారుమూల గ్రామాలలో కూడ నిత్యావసర వస్తువుల సరఫరాకు ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసినదని చెప్పడం చాల ఆనందించవలసిన విషయం. ఇంకా పకడ్బందీగా చేయవలసిన అవసరం వుంది. గత 1, 2 సంవత్సరాలలో దొంగ వ్యాపారస్థుల వద్దనుంచి 5 కోట్ల రూపాయల విలువగల ఆహార ధాన్యాలను, సరుకులను జప్తు చేశారు. దొంగ వ్యాపారులను పట్టించడానికి ఎవరైనా సమాచారం అందచేస్తే వారికి బహుమతులు యిస్తామని పెడితే ఇంకా ఎక్కువ పరిమాణములో లభిస్తుందని ఆశిస్తున్నాను. వైజ్ఞానిక ప్రదర్శనలు జరుపుటవల్ల వేలమంది విద్యార్థులు లాభపడినారు. క్రొత్త విషయాలను తెలుసుకొనే దానికి కారణమైనది. అణుశక్తికి ప్రత్యామ్నాయం వనరులను కనుక్కోవాలని అమెరికా, రష్యా ప్రయత్నం చేస్తున్నది. అలాంటి ఉద్దేశాన్ని మన ప్రభుత్వము కూడ గుర్తించి ఒక డిపార్టుమెంటును ఏర్పాటు చేసినందుకు సంతోషము. పెట్రోలియం ధరలు ఏ విధంగా పెరుగుతున్నాయో మనం చూస్తూనే ఉన్నాము. దానికి బదులు సూర్యరశ్మి శక్తిని కనిపెడితే ఎటువంటి యిబ్బందులు వుండవు.. ఆదివాసుల విషయము విద్యుచ్ఛక్తి విషయంలో ఎంతో ప్రగతిని సాధించాము. నేను సభ్యుడిగా ఎన్నికైనపుడు మా ప్రాంతములో 36 శాతం గ్రామాలకు విద్యుద్దీకరణ అయినది. ఈ రోజు 50 శాతం వరకు వచ్చింది. 60 శాతం వరకు తీసుకువస్తామని చెబుతున్నారు. మిగతా శాతం గ్రామాలు గిరిజన గ్రామాలు. చిన్న గ్రామాలు. అటవీ ప్రాంతంలో వున్న గ్రామాలు. అక్కడ విద్యుద్దీకరణ చేయలేకపోతున్నాము. మా సంస్థ వాణిజ్య సంస్థ. పెట్టుబడి సంస్థ. మాకు లాభము రాకపోతే ఏమీ చేయలేమని ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డువారు అంటున్నారు. అది సబబు కాదు. అది వాణిజ్య సంస్థ అయితే దానికి నష్టము వస్తుందనుకొంటే ప్రభుత్వం సబ్సిడీ రూపములో సహాయపడి గోదావరి ఒడ్డున వున్న గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి యిచ్చి పంపుసెట్స్ ద్వారా భూమిని సాగు చేసుకొనే సౌకర్యాన్ని కలుగచేసి అక్కడ ప్రజల ఆశీస్సులను పొందాలని మనవి చేస్తున్నాను. మా ప్రాంతములో ఇంఛంపల్లి ప్రాజక్టు నిర్మాణము కాబోతున్నది. అని వార్త పత్రికలలో తమరు చూసే వుంటారు. ఇప్పుడు ఈ గ్రామాలు ముంపు క్రింద వస్తున్నాయి కాబట్టి ఏమీ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను చేపట్టకూడదని ఆదేశాలు ప్రభుత్వం నుంచి వచ్చాయని ప్రభుత్వ అధికారులు మాకు తెలియ చేస్తున్నారు. ఈ ప్రాజక్టు ఎప్పుడు ప్రారంభమవుతుంది? 30 సంవత్సరాలైనా అంతవరకు అక్కడి ప్రజలు ఏమీ అభివృద్ధి కార్యక్రమాల వలన లాభం పొందకూడదా? వెంటనే తీసు

కొనదలచినట్లయితే ఆ ముంపు గ్రామాల ప్రజలను అక్కడనుంచి తరలించి పునః
వాస ఏర్పాటు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. రోడ్స్, ఎక్కువ డబ్బు ఖర్చుపె
ప్రతి గ్రామానికి రోడ్ వేసే కృషి చేసింది. సంతోషము. కొన్ని జిల్లా పరిషత్
రోడ్లను ఆర్ అండ్ బి వారు తీసుకున్నారు. కాని వాటిని మెయిన్‌టెయిన్ చేయడ
లేదు. హైదరాబాదు-చాందా రోడ్‌పైన ఈ మధ్య గర్దీ చాల ఎక్కువైనది. అక్క
ఎన్.టి.పి.సి రామగుండం గోదావరి ఖని వరసలు, ఎఫ్.సి.ఐ బొగ్గు గనులు వుండు
వల్ల గర్దీ ఎక్కువై లారీలు ఎక్కువగా రావడం జరుగుతున్నది. అది నేషనల్
హైవేగా మార్చి అభివృద్ధి చేయకపోతే ఎన్నో ప్రమాదాలు జరిగే అవకాశం
వుంటుంది. ఈ మధ్య సిరిపూర్ బస్ ప్రమాదం జరిగి ఎంతో మందికి గాయాల
తగిలినట్లు చూశాము. అందువల్ల తగిన కేటాయింపులు చేసి సద్వినియోగపరి
ప్రగతిని సాధించినవారమవుతాము. మురికివాడలు దూరము చేయుట. వరంగల్లు
తిరుపతి పట్టణాలకు పట్టణాభివృద్ధి సంస్థలను ఏర్పాటు చేస్తున్నామన్నారు. గోదావ
ఖని మునిసిపల్ ఏరియా విషయం మనవి చేస్తాను. నోటిఫైడ్ ఏరియా అన్నారు
అది సరిపోదు. అక్కడ కూడ పట్టణాభివృద్ధి సంస్థను ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుంది
ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో అది పెద్ద మురికివాడగా వుంది. వెంటనే అక్కడ తగిన సౌకర్యా
లను కల్గించకపోతే ప్రమాద పరిస్థితి ఏర్పడుతుందనే భయంగా వుంది. ప్రభుత్వం
చేసున్న కృషికి అభినందనలను తెల్పుతూ గవర్నరు గారి ప్రసంగానికి అభినం
నలు తెలియచేసే తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్య
వాదాలు తెల్పుతూ శలవుతీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ పి. అప్పారావు (రామచంద్రాపురం) :— అధ్యక్షా, గవర్నరు గా
ప్రసంగానికి అభినందనలు తెలియచేసే తీర్మానాన్ని బలపరుస్తున్నాను. ఇది ఎంత
దుర్వాసనతో వుంది, సువాసనతో లేదు. సీలింగ్స్ విషయం చూస్తే ఎంతవరకు న్య
మముగా అమలు చేశారు 5 శాతము కూడ న్యక్రమముగా అమలు జరగలేదు. ఇంది
రమ్మ ఆదేశాలను తు.చ. తప్పక అమలు చేయాలని మనవి చేసున్నాను.

ఇందిరాగాంధిగారిచ్చిన ఆదేశాలను అమలు జరపాలి. పల్లెటూళ్లలో పేద
వారు ఇండ్లు లేక రోడ్ల మీద ఉంటున్నారు. అన్ని కులాలకూ ఉచితంగా ఇండ్ల
స్థలాలు ఇవ్వండి: రెండు సంవత్సరాలలో వారు ఇండ్లు కట్టుకునేట్లుగా వారి
సహాయం చేయండి. అటువంటి స్కీమును ప్రవేశపెట్టండి. ఇందుకు అవస
మైన ఒక ప్లానును తయారుచేయించండి. ఇండ్ల స్థలాల విషయంలో కోర్టు
ఇస్తున్నది. అటువంటి వాటికి అవకాశం లేకుండా వుండేటట్లు [illegible]
పదికపై పేదలందరికీ ఇండ్ల సహాయం [illegible]
[illegible]టున్నాను.

0p.m. శ్రీ పి. సుందరయ్య :— అధ్యక్షా, నాకు ముందు మాట్లాడిన గౌరవ సభ్యులభావాలతో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. జిల్లాలనుండి జల్లించగా చెత్త మిగిలినట్లుగా గవర్నరుగారు ప్రసంగంలో ఉత్త వాగ్దానాలు మాత్రమే మిగిలాయని వారు చెబుతూ పేదలకు ఇండ్లు కట్టించే కార్యక్రమాన్ని తీసుకోవాలని వారు సూచించారు. ఈరోజు గవర్నరుగారి ప్రసంగం ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజకీయాలలో కొత్త పరిస్థితిని కలిగిస్తున్నది.

: డెప్యూటి స్పీకర్ ఇన్ ది చైర్ :

దేశ ఆర్థిక పరిస్థితి రోజు రోజుకు దిగజారిపోతున్నప్పటికీ, ప్రజలలో తీవ్ర ఆందోళన కలుగుతున్నప్పటికీ మంత్రివర్గం ఆత్మతృప్తి పడటం అవాస్తవం తప్ప వాస్తవం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. 80-81, 81-82 సంవత్సరాలలో మనం సాధించిన ఘన కార్యాల గురించి 82-83 లో సాధించదలుచుకున్న ఘనకార్యాల గురించి గవర్నరుగారు తమ ఉపన్యాసంలో చెప్పారు. 82-83 సంవత్సరపు బడ్జెట్ ఈ మంత్రివర్గంనే ప్రవేశపెడుతుందా, ఈ గవర్నరు గారే వుంటారా అనేవి మనకు తెలియదు. ఈనాడు పరిస్థితి అంతా అయోమయంగా వుంది.

గ్రామీణ అభివృద్ధి పథకాల గురించి చెప్పారు, కాని వాటికి కేటాయించిన సొమ్ములు చూస్తే గత సంవత్సరంకంటే ఎక్కువగా లేవు. పెరిగిన ధరలబట్టి చూస్తే అది మరి తక్కువగా కన్పిస్తున్నది. గృహ నిర్మాణాల గురించి ఆ శాఖ మంత్రిగారు ఎన్నో విషయాలు చెప్పారు. జిల్లాకు పదివేల ఇండ్లు కట్టిస్తామని చెప్పారు. తరువాత అది సాధ్యం కాదు, వేయి రూపాయలు ఇస్తాం, పాకలు వేసుకోండి అని అన్నారు. కాని వాటికి కూడా ఇంతవరకూ డబ్బు ఇవ్వడంలేదు. కాగితాలమీద మాత్రం అయిదు కోట్లు రిలీజ్ చేసినట్లు కన్పిస్తుంది. ఎన్.ఆర్.ఇ.పి. క్రింద ఇచ్చిన డబ్బులో సగం ఇంకా ఖర్చు కాలేదు. ఇండ్లు కట్టటానికి డబ్బు అడగండి అని జనవరిలో ఆర్డరు ఇస్తూ మార్చి ఆఖరుకు ఇండ్లు కట్టండి అన్నారు. అది ఎలా సాధ్యమవుతుందో ఆలోచించాలి. మంత్రులు చేస్తున్న వాగ్దానాలు ఆచరణలో అమలు కావటంలేదు. నిరుద్యోగాన్ని తొలగించడానికి కొన్ని కార్యాలు చేశామన్నారు. లక్ష మందికి పని కల్పించామని అన్నారు. ఈనాటికి ఆంధ్రదేశంలో నిరుద్యోగులసంఖ్య రిజిష్టరు చేసుకున్నదానిబట్టి 16 లక్షలకు పెరిగింది. ఇంకా పెరుగుతున్నది. నిరుద్యోగాన్ని నిర్మూలిస్తామని ఎందుకు ఇందిరాగాంధిగారి చేతా గవర్నరుగారి చేత ప్రకటనలు చేయిస్తారో తెలియదు. రైతాంగానికి గిట్టుబాటు ధరకు గ్యారంటీ ఇచ్చామన్నారు. అది సత్యదూరమైన మాట. కేంద్రప్రభుత్వం ధాన్యానికి 117 రూపాయలు నిర్ణయిస్తే మేము ఇంకో పది రూపాయలు ఇస్తామని చెప్పారు. కాని మేము రైతులనుండి ధాన్యం కొనము అని అన్నారు. రైతుల నుండి కొనకుండా రైతులు ప్రభుత్వానికి అమ్మితే పది రూపాయలు ఇస్తామని

చెపితే అది ఎలా సాధ్యమని అడుగుతున్నాను. మిల్లుల నుండి కొనే బియ్యానికి 205 రూపాయలు ఇస్తున్నారు. ప్రజలకు కిలో బియ్యం రెండు రూపాయల పదిహేను పైసలకు అమ్మలేకుండా వున్నారు. రైతులకు మాత్రం 115 రూపాయలు మాత్రమే ఇస్తామంటున్నారు. ప్రభుత్వం పేద ప్రజలకు కిలో రెండు రూపాయలకు అమ్మించే పరిస్థితిలో లేకుండా వుంది. వాణిజ్య పంటలు పసుపు, పత్తి, పొగాకు ధరలు చాలా పడిపోయాయి. పండించిన రైతులు దివాళా తీసే పరిస్థితిలో వున్నా ప్రభుత్వం చర్య తీసుకోవడం లేదు.

మిల్లు యజమానులకు ప్రత్తి ధర ఎక్కువ, మరి గుడ్డ ధర చూస్తే ఎక్కువ. ఈ రకంగా అవాస్తవికతను తెలియజేస్తున్నది. పైగా యిరిగేషను పన్ను 50 రూపాయలు వుంటే రేపు వంద? వంద యాభై చేస్తామని ప్రకటనలు చేస్తున్నారు. కారణం ఏమిటి? విద్యుచ్ఛక్తి యిచ్చి పెట్టి ప్రాంతాలలో భూగర్భ జలం తీసుకుంటే ఎకరాకు 220 రూపాయలు అవుతుంది. కాలవలు త్రవ్విన వారికి 50 రూపాయలు వేయడం, అది అంతా ఎందుకు వారే స్వంతంగా అన్ని చేసుకుంటే 250 రూపాయలు యివ్వడం న్యాయం, దానికంటే 150 రూపాయలకు తగ్గిస్తాం, ఫ్లో యిరిగేషను ప్రాంతంలో రైతులనుండి 150 రూపాయలు వస్తాయని కనుక సరి సమానం కాదు అన్నారు. అందుకని విద్యుచ్ఛక్తి ఉపయోగించే పేద రైతులకు సౌకర్యం చేస్తామనే పేరుతో చిన్న రైతులకు నీటి పారుదల సౌకర్యం కలుగజేసి 150 రూపాయలు పన్ను పెంచడానికి ఆలోచన చేస్తున్నారు. ఇది అన్యాయం. ఇచ్చుకోగలిగినవారి మీద పన్ను వేయడంలేదు. డబ్బువున్నవారిమీద పన్ను వేయండం లేదు, టాటా, బిర్లాలవంటి శతకోటీశ్వర్లు 800 కోట్లు బాకీ పడివుంటే దానిని వసూలు చేయడం లేదు. మైక, బొగ్గు లాంటివి పెట్టుకొని కోట్లు ఆర్జించే వారి మీద ఏమీ లేదు. పట్టణాలలో మేడలమీద మేడలు కడుతూ ఒకేచోట గాకుండా అనేకచోట్ల కట్టేవారిమీద, సినిమా హాల్సు కట్టుకొని విపరీతంగా లాభాలు తీసుకొని మంత్రులను కొనివేస్తామనే వారి మీద పన్నులులేవు.

కాని రైతాంగం మీద మాత్రం 50 నుండి 150 రూపాయలు చేస్తామంటారు. ఎందాకంటే వారంతా చెల్లాచెదరై వున్నారు. కలసికట్టుగా దాడికి రారు అనే ధీమాతో యీ రకంగా చేస్తూ పైగా రైతుల స్థితిగతులు బాగు చేస్తామనే అవాస్తవిక విషయాన్ని ప్రభుత్వం గవర్నరుగారి చేత చెప్పించడం కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వానికి సాంప్రదాయం అయిపోయిందనుకుంటాను. రైతులకు ధరల గురించి యింకొక ప్రచారం చేస్తున్నాను. మన ఆంధ్ర ప్రజలను, ముఖ్యమంత్రిని వారి పార్టీ వారు అయినా అవమానం చేయడానికి తయారు అయిన ఇందిరాగాంధీ [illegible] పెద్ద ప్రచారం చేస్తున్నది. గిట్టుబాటు ధర కావాలని కోరేవారే [illegible]

గిట్టుబాటు ధరవల్ల పెద్ద రైతాంగానికి లాభము/చిన్న రైతులకు లాభం కాదని అవాస్తవిక విషయాలు చెబుతూ ఆరు కోట్ల జనాభాకు ముఖ్యమంత్రి వున్నవారివి మిగతా ముఖ్యమంత్రులను తమ చెప్పుచేతలలో పెట్టుకొని బానిసలుగా చేసుకొని తన కుటుంబానికి తన రాచరికానికి గిట్టుబాటు ధరలు ఇస్తే ధనవంతులకు లాభం గాని చిన్న రైతులకు లాభం లేదని చెబుతూ వుంటే ఎంత అవాస్తవికమో చూడండి. పైగా రైతాంగానికి వ్యతిరేకకగా గ్రామాల్లో వుండే పేద ప్రజానీకం, వ్యవసాయ కార్మికులు, చేతి వృత్తులవారు పట్టణాలలో వుండే కార్మిక వర్గంలాంటివారిని రెచ్చగొట్టే దానికి రైతులు ధరలు పెంచుమంటున్నారని అట్లా పెంచితే నిత్యావసర వస్తువుల ధరలు పెరుగుతాయని చెప్పడం, దానికి గిట్టుబాటు ధర కావాలని కోరేవారే బాధ్యులని యింకొక తప్పుడు ప్రచారం చేస్తున్నారు. మేము చెప్పేది, సామాన్య ప్రజలకు నిత్యావసర వస్తువులను సరసమైనటువంటి ధరలకు అందజేయండి. ఆ మేరకు రైతుకు ఎంత గిట్టుబాటు అవుతుందో ఆలోచన చేయండి. మధ్యలో వున్న షావుకార్లకు వ్యాపారస్తులకు లక్షల కొలది లాభాలు కాదు, పరిమిత లాభాలు యివ్వండి. అంతేగాని మధ్యలో వున్న మిల్లు యాజమానులకు లాభాలు కలిగజేస్తు వారిమీద పన్నులు వేయకుండా పేద ప్రజానీకాన్ని రైతాంగానికి వ్యతిరేకంగా రెచ్చగొట్టడం మంచిది కాదు. రైతుకు 135 రూపాయలు ఇస్తే పట్టణాలలో గ్రామాలలో రెండు రూపాయలకు మించకుండా బియ్యం అమ్మించవచ్చు. లాంగ్ క్లాత్ 6 రూపాయలకు మీటరు మించకుండా అమ్మవచ్చు-ఏ రకమైన పత్తి అయినా 500 రూపాయలకు దగ్గకుండా వేయి రూపాయలవరకు యివ్వండి అని చెబితే ఎందుకు పరిశీలించరు? వేరుసెనగకు కల్లంలో క్వింటాలు 300 రూపాయలు ఇస్తే నూనె 8 రూపాయలకు మించి కిలో అమ్మవలసిన అవసరం లేదంటే అది ఎందుకు చేయరు? మావూళ్ళలో పంట రాగానే రెండు మూడు మాసాల్లో రైతు అమ్ముకోక తప్పదు. పంట వచ్చినప్పుడే మీరు కొనండి. పంట రాగానే దిక్కులేకుండా అమ్ముకునేవారినుండి కొనరు, ధరలు పెరిగిన తరువాత పెద్ద వ్యాపారస్తుల నుండి కొనడం ప్రజలకు ఎక్కువ ధరలకు అమ్మడం సాంప్రదాయం అయిపోయింది. గవర్నరుగారి వుపన్యాసములో మంత్రివర్గం గొప్పగా చెప్పుకున్నది. రాబోయే సంవత్సరంలో-యీపంచవర్ష ప్రణాళికలో-కొన్నివేల మందికి పావర్టి లైనును అధిగమించేట్లు చేయబోతున్నామని యిన్ని కోట్లు ఖర్చు పెడతామని చెప్పారు. దారిద్ర్య రేఖ అంటే ఏమిటి? వారిచ్చిన ప్రణాళిక ప్రకారం, యీనాటి ధరలదృష్ట్యా గ్రామాల్లో అయితే కుటుంబానికి 400 రూపాయలు, పట్టణాలలో 500 రూపాయలు నెలకు నలుగురు వున్న కుటుంబానికి కావాలని ప్రభుత్వం చెప్పిన లెక్క. 78లో చెప్పారు, ఇప్పుడు 82లో చూస్తే దానిమీద మూడవ వంతు పెరిగింది. మేము పదే పదే సవాలు చేస్తున్నాము. గ్రామాల్లో వ్యవసాయ కార్మికులకు, చిన్నరైతాంగానికి - 5 ఎకరాల మాగాణివున్న

రైతాంగం - ముఖ్యంగా వాటిలో ఆహారధాన్యాలు వేస్తారు గాబట్టి-దానిని బేసిక్‌గా తీసికొని దానిమీద వచ్చే ఆదాయం, వ్యవసాయపు ఖర్చులు పోను, నెలకు 400 రూపాయలు కుటుంబానికి ఆదాయం వుంటే ప్రతికేదానికి వస్తే దారిద్ర్య రేఖ మించి వుంటుంది. అది ఈ ప్రభుత్వం గ్యారంటీ చేస్తుందా? అంటే లేదు. పెద్దగా చెప్పుకుంటున్నారు. వ్యవసాయ కార్మికులకు యిన్ని లక్షల మందికి రాబోయే సంవత్సరంలో యిన్ని స్కీములు పెట్టామని, దాని ఫలితంగా యిన్ని లక్షల మందికి పావర్టీలైను మించి జీవనస్థాయి కలగజేస్తామని, ఊరకనే మాటలు చెప్పడం ఎందుకు? 5 ఎకరాల వున్న వారికి రూపాయలు 400 వచ్చేట్లు చేయమనండి, వ్యవసాయ కూలీలకు రోజు 8 కిలోల ధాన్యం లేదా 6 కిలోల జొన్నలు గాని సజ్జలు గాని ఇవ్వండి, డబ్బు అవసరం లేదు. డబ్బు అంటే దానికి సమానం యివ్వండి లేకపోతే 8 కిలోలు యిస్తే అమ్ముకుంటే ఎక్కువ వస్తుంది. అట్లా చేస్తే పావర్టీ లైను మించి చేసినట్లు అవుతుంది. అది గ్యారంటీ యిస్తారా? ఇక కనీస వేతనాల అన్నారు, నాలుగైదు రూపాయలకు రోజుకు మించి లేదు. మూడువందల రోజులు పని చేసుకుంటామని ముందుకు వస్తున్నవారికి పని చూపించకపోతే పని యిప్పిస్తామని చెప్పడం అర్థరహితమైన మాట. గ్రామాల్లో వుండే వ్యవసాయ కార్మికులకు చేతివృత్తులవారికి కనీస వేతనాలు యిస్తామంటున్నారు. బ్రహ్మాండంగా చెబుతున్నారు. ఆర్. టి. సి. కార్మికులు 414 రూపాయల కనీస వేతనం యిస్తే చాలదు అంటే మీరు గొంతెమ్మ కోరికలు కోరుతున్నారు మీకు పెంచితే ప్రయాణీకుల మీద ఎక్కువ పన్నులు వేయవలసి వస్తుంది, రేట్లు పెంచవలసి వస్తుంది, దానివల్ల ప్రయాణీకులు తగ్గిపోతారు. బస్సులు మూలపడతాయి అని ఆర్థికశాస్త్ర తెలివితేటలు చెబుతున్నారు. నలుగురువున్న కుటుంబం కనీసం జీవించడానికి కారు మెతుకులు తిని కొద్దో గొప్పో గుడ్డలు కొనుక్కొని ప్రతుకడానికి పట్టణాల్లో కనీసం రు. 500 లు కావాలని మీరే చెప్పి ఆర్.టి.సి. కార్మికులకు 414 రూపాయలు కంటే ఎక్కువ యివ్వము అంటే మీ మాటకు విలువ ఏమిటి? కనీసం వేతనం అనే మాటకు విలువ ఏమిటి? క్లీనరుకు యిదివరకు 300 రూపాయలు వుంటే యిప్పుడు 414 రూపాయలు యిస్తున్నామన్నారు. ధరలు పెరిగాయనే సంగతి మరిచి పోతున్నారు. ఈనాటి ధరలనుబట్టి చూచినప్పుడు మీరు పావర్టీలైనుకు మించి యిస్తున్నారా? ఆ రకంగా చూచినప్పుడు డ్రైవరుకు గాని గుమస్తాకు గాని స్కిల్డ్ వర్కరుకు గాని కొంత అయినా అదనంగా యివ్వడం లేదు. ఆ రకంగా ఆలోచన చేయకుండా ఆ సమ్మెను నిషేధిస్తామంటారా?

శ్రీ పి. సుందరయ్య :— తరువాయి :— ప్రయాణీకులమీద ఎక్కువ [illegible] వేయవలసి వస్తుందని అన్నారు. అప్పుడు మేము [illegible]

విద్యార్థులకు, ఎన్.జి.ఓ.లకు సీజన్ టికెట్లు ఇస్తున్నామని అన్నారు. ఆర్.టి.సి.ని కమర్షియల్ సంస్థగా చేయడంలో అర్థం లేదు. మీరు డీజిల్‌మీద, పెట్రోలు మీద పన్నులు వేసి ఆర్.టి.సి. రేట్లు పెంచుతున్నాము అని ప్రయాణీకులు ఎక్కువ రేట్లు ఇవ్వవాలని తప్పుడు వాదనచేసి ప్రజలమీద భారం వేస్తున్నారు. ప్రజలు పెట్టాలాచితే సమ్మెచేసే హక్కు లేదు. డొక్క బద్దలు చేస్తామని మీరు అంటున్నారు. నిత్యావసర వస్తువుల ధరలు పెరిగిపోయాయి, జీతాలు ఎక్కువ చేయాలని అడగడానికి వీలులేదు, ఆ విధంగా మాట్లాడితే ఉద్యోగంనుంచి తీసివేస్తామని చెప్పి సమ్మెను భగ్నం చేస్తూ రాష్ట్రంలో లా అండ్ ఆర్డరు సంతృప్తికరంగా ఉందని చెప్పడంలో అర్థం లేదు. అది అవాస్తవికమైనా విషయం. రైతులకు నీటివసతి బాగా కలుగజేస్తామని అన్నారు. మన ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 31/2 కోట్ల ఎకరాలు సాగు అయ్యే అవకాశం ఉంది. కాని నీటిపారుదల సౌకర్యాలు కోటి ఎకరాలకన్నా ఎక్కువ లేవు. రాయలసీమ జిల్లాలలో, నల్గొండ జిల్లాలో, ప్రకాశం జిల్లాలో-మెట్ట తాలూకాలలో నీరు లేక ప్రతి సంవత్సరం పంటలు పండడం లేదు. వారు ప్రతి సంవత్సరం కరువుతో బాధ పడుతున్నారు. దానికి మన రాష్ట్రంలో ఉన్న కృష్ణా, గోదావరి నీటిని సమగ్రంగా ఉపయోగించుకుంటే ఈ 31/2 ఎకరాల అయకట్టుకి నీరు ఇవ్వవచ్చు. ఆ విధంగా ఇవ్వకుండా రెండవ పంటకు, షుగర్ కేన్‌కు నీరు ఇవ్వడంలో అర్థం లేదు. కాని ఈ ప్రభుత్వం కరువు ప్రాంతాలలోని ప్రాజెక్టులను చేపట్టకుండా ఎక్కడైతే ధనవంతులకు లాభం కలుగుతుందో అక్కడ చేపడుతున్నారు. మన రాష్ట్రంలో ఉన్న నీటిపారుదల సౌకర్యాలు జాగ్రత్తగా ఉపయోగిస్తే 3000 కోట్లతో ఈ ప్రాజక్టులు పూర్తి చేయవచ్చు. లేకపోతే ఇంకొక 20 సంవత్సరాలు పడుతుందని అనుకున్నా 5000 కోట్లు కన్నా ఎక్కువకాదు. ఆ విధంగా చేస్తే ప్రతి గ్రామంలో త్రాగడానికి నీరు, ప్రతి ఎకరానికి ఒక పంట గ్యారంటీ చేయడానికి కావలసనిన నీరు సరఫరా చేయవచ్చు. గవర్నమెంటు దానికి తయారు కావడం లేదు. గవర్నమెంటు దానికి తయారు కాకుండా మేము రైతాంగానికి ఇరిగేషను సౌకర్యాలు ఎక్కువ చేస్తున్నాము, నీటి పన్ను ఎక్కువ చేస్తాము అని చెప్పడం అవాస్తవిక విషయం. అదేరకంగా 5 లక్షల పంపు సెట్లకు విద్యుచ్ఛక్తి కనెక్షన్లు ఇచ్చాము, వచ్చే సంవత్సరం 50 వేలకు ఇస్తామని అంటున్నారు. కాని విద్యుచ్ఛక్తి రేటు తగ్గించం అంటున్నారు. నీరు బాగా లభ్యమయ్యే చోట ఎక్కువ రేటు వేసినా 5 ఎకరాల లోపు ఉన్న రైతుకు నీటి రేటు బాగా తగ్గించాలి.

Mr. Deputy Speaker : *The House now stands adjourned till*
1-30p.m 8-30 a.m. on Thursday, the 11th February, 1982.

(The House then adjourned to meet again at 8-30 a.m. on Thursday, the 11th February, 1982.)

APPENDIX

Address by

Shri K. C. ABRAHAM

Governer of Andhra Pradesh

Mr, Chairman. Mr. Speaker and Hon'ble Members
of the Legislature

I am happy to have the privilege of welcoming you to this Session and of addressing this Joint Meeting of both the Houses of the State Legislature.

It is a matter of gratification that my Government successfully conducted elections to the local bodies and thereby restored democraey at the grass-root level. With this, the reins of administration from the village level upwards have been handed over to the elected members of local bodies. I am sure they will strive hard to fulfill the promises given by them to the electorate. The Law and Order situation in the State has been by and large peaceful.

Since the declaration of the original 20 point programme, Government have been sparing no efforts in the implemention of this manifesto of social and economic development. It will now be the task of the officials and people's represntatives to take up the challenging task of implementing the new 20 point programme announced recently by the Prime Minister. A comprehensive year long programme has been drawn up by my Government earmarking each fortnight to highlight and focus attention no one of the 20 points. With the revial of democratic institutions from the village level right up to the districts, I am sure the new 20 Point Programme will receive a fresh impetus through closer association of the people.

To help the poorest of the poor in the country-side, it has been the endeavour of my Government to implement various schemes of Rural Development During 1980-81 under the I.R D.P. Government have sanctioned a grant-in-aid outlay of Rs. 1,645 lakhs against which an amount of Rs. 1,656.07 lakhs was spent benefiting 1.66 lakh families. Institutional credit of the order of Rs. 28.36 crores was generated. Current year's outlay is Rs. 19.80 crores which is being increased to Rs. 26.40 crores in 1982-83.

TRYSEM infrastructure schemes have been sanctioned to strengthen the training capability of the institutions to [illegible] and

develop skills among Rural Artisans and poverty groups. Annually a total amount of Rs. 20.00 crores is proposed to be utilised from the State Plan resources to be matched by the Government of India for these schemes.

In order to make a dent on the staggering problem of unemployment and taking growth to rural areas where it is greatly due, my Government are laying special emphasis on rural industrialisation schemes with the committed objective of generating increased job opportunities. The Government have spared no efforts in emplementing various programmes nnder special and self-employment schemes. Fo- the year 1981-82 an amount of Rs. 350 lakhs has been provided in the budget for implementation of various programmes under Special Employment Schemes. 28 schemes both on-going and new have been sanctioned at an outlay of Rs. 258.051 lakhs covering 15,693 beneficiaries.

"Rural Astisans Complexes" are being set up which would provide Training-cum production facilities to traditional artisans and craftsmen. SETWIN type of societies for Employment and Training have been extended to three more districts *viz.*, Vizianagaram. Ananthapur and Adilabad in adition to the 12 districts already covered, for which a sum of Rs 7.50 lakhs has been sanctioned.

Under the National Rural Employment programme, my Government have proposed to spend Rs. 37.92 crores during the year 1981-82 and Rs. 38.00 crores during the year 1982-83. It is hoped that during 1981-82 itself 243.77 lakh man-days and during 1982-83, 325.54 lakh man-days would be generated. The newly elected Panchayati Raj Bodies have now been involved in the accomplishment of this task.

Due to favourable monsoon season this year we are in a happy position on the agricultural front. It is expected that the production of foodgrains may touch the level of 107.00 lakh tonnes. With a view to diversifying agriculture in the State my Government have constituted a separate Horticulture Department on 1-1-1982. This step will go a long way in implementing schemes for horticulture development and for exploiting the full potential of orchard wealth in the State.

My Government continue to bestow special attention on the farming community which is truly the backbone of the State's economy. Even during the current year the State Government declared an incentive of Rs. 10 a quintal for paddy over the notified support prices by the Government of India besides passing on a sum of Rs.

to the sugarcane farmers over and above the minimum prices declared by Government last year for sugarcane.

In order to have effective implementation of minimum wages for agricultural labourer, Government have strengthened the administrative machinery by creation of posts and conferment of powers on the officials of Labour department and others. A Committee has also been constituted exclusively to review the implementation of minimum rates of wages in agriculture.

For giving an impetus to the efficient use of irrigation water and for the speedy development of the Command areas of Major Projects in Andhra Pradesh, the State Government have issued 'the Andhra Pradesh Command Area Development Ordinance'. This provides for systematic and accelerated increase in agricultural and allied production through a programme of comprehensive and systematic development of the Command areas in the State on scientific and modern lines, comprising measure for optimum use of land and water, prevention of land erosion and water logging, improvement of soil fertility and regulation of cropping pattern, and for the proper maintenance and up-keep of irrigaiion systems in our State for ensuring maximum benefits to the cultivators under the Command areas.

During 1982-83, it is proposed to continue the centrally sponsored Rural Fuelwood Plantation Scheme at a total estimated cost of Rs. 168.17 lakhs (50 : 50 basis). Under this scheme it is proposed to raise fuelwood plantations over an extent of 6,000 hectares, and also raise 100 lakh seedlings of various tree species for free distribution to the public during 1983 season.

Appreciating the urgency for introducing suitable administrative reforms to suit the development oriented administration, my Government have set up an Administrative Reforms Committee under the Chairmanship of Sri A. Sreeramulu, Ex-M.L.A.

My Government have formed the Andhra Pradesh State Essential Commodities Corporation which will be exclusively devoted to the task of taking to every taluk level all the essential commodities required in the rural areas. This arrangemnt considerably prevents leakages from public distribution system. This Corporation has also established nearly dozen retail outlets of L.P. Gas and joint sector plants for edible oil extraction from rice bran. It will give assistance to Girijan Corporation for cotton procurement in the tribal areas of Adilabad district; assistance to MARKFED for groundnut seed procurement drive; assistance to Agro-Industries on dehydrated vege-

table's manufacture and export; and will help in the establishment of National Institution of Consumer Studies and of Rice Mill Industrial Modernisation Research and Development Centre. With a view to stabilising prices and curb hoardink and blackmarketing. the Vigilance Cell of the Civil Supplies Department had booked 967 cases, arrested 951 persons and seized foodgrains and other commodities and vehiclee wo-th Rs. 5,09,85,441.

My Government have taked up extensive organisation of Eye Camps and Family Welfare programme activities. The Regional Eye Hospital, Kurnool building which is newly built-is ready for use. The Regional Eye Hospital at Visakhapatnam was sanctioned Rs. 65 lakhs during the year 1981-82. Sterilisations to benefit 1.8 lakh people and eye operations benefiting over 10,700 people have taken place during the year.

The Government of Andhra Pradesh hosted the third South India Science Fair at Hyderabad from January 19th to 23rd, 1982. It was organised in collaboration with the Visveswaraya Industrial and Technological Museum, Bangalore. 945 Schools from 4 Southern States and the Union Territory of Pondichery, participated in this event, with about 490 students and 360 exhibits. The Government feel happy that more than fifty thousand students could witness the fair and got benefited by the innovative ideas focussed through this unique Science fair.

In order to revamp the rural economy, increase in irrigation potential is being given a high-priority. My Govarnment have, therefore, been laying considerable emphasis on the expansion of irrigation facilities which will contribute to raising agricultural production.

With the provision of Rs. 140 crores provided for the year 1981-82, it is envisaged to create an irrigation potential of 92,947 hectares under NSP, 35,000 hectares under S.R.S.P. and 11,760 hectares under other Major and Medium Irrigation Projects. The provision for the Irrigation Sector has been stepped up from Rs. 140 crores to Rs. 154·50 crores, it is proposed to create an additional irrigation potential of 64,544 hectares under NSP and 30,000 hectares under S.R.S.P. and 8,500 hectares under other Major and Medium Irrigation Projects.

As the provision made for Drainage and Flood Control Schemes in the VI Five-Year Plan is meagre, the Government are seeking additioual funds from the Government of India to protect the large area from the drainage congestion.

Under Minor Irrigation by spending an amount of Rs. 816 lakhs during 1980-81 an irrigation potential of 24,480 hectares has been created besides stabilizing 5.820 hectares. During the current year 1981-82 with the outlay of Rs. 655 lakhs it is programmed to create an irrigation potential of 6,920 hectares by 6/82. With the increased outlay of Rs, 740 lakhs during the next year 1982-83 it is targeted to create an irrigationpotential of 7,750 hectares.

Power Sector occupies an important place in the development of the State and so the Government have proposed to increase the installed capacity to 2913 MW. During 1982-83 a big block of power of 615 MW in 1980-81. Under Rules electrification 1,600 villages and 56,000 pumpsets are programed to receive electric supply during the year 1982-83. As the Hon'ble Members are aware, Vijayawada Thermal Power Station has made excellent performance during this year. With the good performance of Vijayawada Thermal Power Station and a satisfactory monsoon, we have every confidence that the Gird would meet the needs of the State fully in the coming months. I am glad that our proposal for Vijayawada Thermal Power Station Stage-II has evoked favourable response from Government of India.

With increased emphasis being placed on developing alternative sources of energy and the growing awareness of the interdependence of energy and environment and application of Service and Technology the need to have a well co-ordinated and forward looking approach in such matters within the Governmental framework was felt. At present, there is no central point either in the Secretariat or at the field level dealing with matters relating to Science, Technology and non-conventional sources of energy. Having regard to these factors the Government have created recently a new Department of Energy, Environment, Science and Technology at Secretariat level under a separate Secretary.

In the field of industrialisation, my Government have made vigorous efforts The Government have been able to abtain through Hyderabad Allwyn Ltd., a letter of intent for manufacture of 10,000 light commercial vehicles per annum from the Government of India. This project will be implemented with the technical collaboration of NISSAN. Work on the 30 lakh conductor kilometer project of Hindustan Cables Ltd. has commenced recently with an anticipated capital investment of Rs. 53 crores.

In the Handloom sector, much needed infrastructure facilities have been provided by commissioning of a large-sized processing unit

at Hyderabad during the current year. This unit has facility to process about 50,000 meters of cotton and blended fabrics.

As a welfare measure for the benefit of handloom weavers in the co-operative sector the Government have sanctioned a new scheme viz., Savings-cum-security scheme with effect from 1-4-1982. Under scheme initially 15,000 weavers will be covered during 1982-83 at a total cost of Rs. 20 lakhs. In order to provide more facilities to weaver, the Government also have established a 'Heat Setting Plant' at Machilipatnam at a cost of Rs 98.00 lakhs. Also action has been initiated to establish 'Hank yarn dye unit' at Sattenapalli and taken steps to provide houses to weavers in certain parts of the cyclone affected areas.

My Government have been anxious in providing housing for industrial workers. About 4,500 houses have been constructed under the State Sector for Industrial workers. In order to give boost to the industrial housing, an Industrial Housing Corporation has been constituted by the Government

Keeping in view the vest potential available in the State for the development of Sericulture in the State my Government have formed a separate Directorate for Sericulture during the year 1981. A comprehensive sericulture development programme has been prepared to bring an area of 1 lakh acres under Mulberry clutivation. So far 62.50 lakh Kgs. reeling cocoons valued at Rs. 17.52 crores have been produced in the State and the production of reeling cocoons at the end of this financial year is expected to reach 1 lakh Kgs. Similarly the Tassar Silk Industry is also rapidly developing in the State. The Government of India have approved a project at total cost of Rs. 110 lakhs for the development of Tassar Silk Industry in the State under Indo-Swiss programme and the same is under implementation. This project will provide employment to 2,500 tribal families over a period of 5 years.

Sugar Industry in Andhra Pradesh plays a prominent role in the State economy. Sugar factories in Andhra Pradesh have already crushed 30 lakh M. Tons up to now as against the targgted 45 lakh M Tons which will be a record crushing in the history of the Indutry. My Government have taken a decision to set up 9 new factories i.e.

5 in Co-operative Sector 2 in Public Sector and 2 in Private Sector besides five factories at Hanuman Junction, Gurazala, Tenali, Palair and Tandava which are in pipe line.

My Government have also been concerned about the working of the public enterprises in general and need to increase their efficiency through better capacity utilisation of internal resources. Towards this end every recently a two tier nodal arganisation for purposes of reviewing, co-ordinating and guiding State Public Sector enterprises has been set up. The organisation with the public Enterprises Management Board and the Bureau of Public Enterprises, I am sure, will go a long way in streamlining and improving the performance of State Public Enterprises.

The Government are committed to the welfare and upliftment of weaker sections of Society in general and the Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Backward Classes, in particular. With a view to ameliorate the Socia-economic conditions of the weaker sections, large funds have been provided for undertaking various welfare programmes. The Government have proposed total outlay of about Rs. 89 crores for implementation of special component plan for Scheduled Castes during, the year 1982-83. For the VI Plan period a sum of Rs. 343.29 crores is earmarked under special component plan. It is programmed to enable 7.58 lakh Scheduled Castes families to cross the poverty line during the VI Plan period. It is proposed to consturct about 10,000 houses for weaker sections in each district during this year. In order to achieve this the State Government have earmarked 50% of the National Rural Employment Programme funds for this purpose.

The Tribal Welfare programmes are being undertaken under the Tribal Area Sub Plan with special care to remove all constraints operating upon the tribals and their environment and to ultimately help the tribals join the mainstream of national life.

Under Integrated Child Development Scheme, 21 Central Sector Projects and 9 State Sector Projects have been put on ground. The State's commitment on nutrition supplement on 30 projects so far grounded [illegible] Rs. [illegible] lakhs. The UNICEF is assisting these projects by providing vehicles and training facilities to the staff.

The Andhra Pradesh Women's Co-operative Finance Corporation has implemented income generating schemes costing nearly Rs. 7 crores benefiting nearly 47.000 women from the weaker sections.

My Government have made long strides in the implementation of environmental schemes. Slum improvement schemes have been taken up on a large scale in the municipalities and corporations. The Government have so far released 972.76 lakhs under the environmental improvement schemes for different municipalities extending the benefit to 7,43,181 people.

In order to ensure faster rate of development of the old city, my Government have constituted an Authority by name. "Quli Qutub Shah Development Authority" with effect from 2-8-1981. An amount of Rs. 25 lakhs was sanctioned to the authority so as to enable it to start functioning. With a view to developing the areas around Hussain Sagar Lake a scheme of "Budha Poornima Project" has been formulated by the Government and an amount of Rs. 1 crore has been sanctioned. The Government have constituted an Urban Development Authority for the development of Warangal which was once the capital of Kakatiya Kingdom. Similarly an Urban Development Authority for Tirupathi Development area is under active consideration of the Government.

Comprehensive water supply scheme at a cost of Rs. 6.2 crores has been taken up by the Government for Warangal Town. The proposal is to draw water from the Kakatiya Canal which passes through Warangal. This scheme has been completed and it will be commissioned on UGADI day this year.

It is being considered by the Government to develop Nagajrunakonda as International Buddhist Centre.

For the purpose of effectively prosecuting the anti-social elements a decision has been taken to establish a separate Directorate of Proseeutions.

My Government, with a view to give effect to the directive principle enshrined in Article 39-A of the Constitution of India and

for the purpose of meeting the deemands of speedy justice, besides establishing 22 new courts this year, has also undertaken the scheme of free legal aid to the poor. Necessary legislation is also being undertaken in this behalf and it will come before the Hon'ble Members during these sittings.

Hon'ble Members, I have endeavoured to highlight some of the major policies, programmes and achievements of my Government. My Government will continue to strive earnestly to alleviate the distress of the poor and the downtrodden and raise their level of living. The task before us is gigantic and this can be achieved with your whole-hearted co-operation to the Government.

I wish you success in your deliberations.

JAI HIND